

PREZES

WERSJA JAWNA

**URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY**

RŁO.611.1.2022.AB

Łódź, 31 maja 2023 r.

DECYZJA Nr RŁO 3/2023

- I. Na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275 ze zm.) w związku z art. 13 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 852), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

uznaje się postanowienia wzorców umów stosowane przez **BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa** z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie), o treści:

1. ***Inwestor zobowiązuje się do: (...) zatwierdzenia projektu koncepcyjnego Instalacji/Instalacji PV***
(§1 ust. 2 pkt b wzorca umowy *Ogólne Warunki Współpracy - wersje obowiązujące od 14 sierpnia 2020 r.*)
2. ***Inwestor w ramach Etapu I Umowy zobowiązuje się do: zatwierdzenia wizualizacji Instalacji PV - w terminie 3 dni od dnia otrzymania wizualizacji; w przypadku braku uwag co do wizualizacji w podanym terminie, zostanie ona uznana za zaakceptowaną, (...)***
(§2 ust. 6 pkt b wzorca umowy *Umowa sprzedaży - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r.*)
3. ***Montaż Instalacji/Instalacji PV zostanie wykonany w terminie do 90 dni od dnia zawarcia Umowy. (...). Termin montażu Instalacji/Instalacji PV może zostać również wydłużony w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych (...)***
(§2 ust. 3 wzorca umowy *Ogólne Warunki Współpracy - wersje obowiązujące od 14 sierpnia 2020 r.*)
4. ***W przypadku gdyby powstała wątpliwość co do wytrzymałości dachu, Inwestor zobowiązuje się do wykonania, na swój koszt ekspertyzy jego wytrzymałości lub zlecenia wykonania tej ekspertyzy Wykonawcy za dodatkowym wynagrodzeniem. W takim przypadku, przed przystąpieniem do wykonania***

montażu Instalacji PV, Wykonawca wezwie Inwestora do wykonania ekspertyzy. Jeżeli pomimo wezwania taka ekspertyza nie zostanie wykonana, Wykonawca może odstąpić od Umowy

(§2 ust. 5 wzorca umowy Ogólne Warunki Współpracy - wersje obowiązujące od 14 sierpnia 2020 r.)

- 5. Ekspertyzy lub prace wymienione w ust. 5, 6 i 8, bądź inne zamówione przez Inwestora (Roboty Dodatkowe) zostaną wykonane po ukończeniu w całości Etapu I. Na czas ich wykonania zawieszony zostaje bieg terminów, do których dotrzymania zobowiązał się Wykonawca w Etapie II Umowy**

(§2 ust. 10 wzorca umowy Ogólne Warunki Współpracy - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r.)

- 6. Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności wobec Inwestora lub osób trzecich, jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie Umowy (w tym opóźnienie) nastąpiło z powodu siły wyższej (katastrof naturalnych i klęsk żywiołowych, takich jak pożar, powódź, zamieć śnieżna, huragan, burza lub akty terroryzmu, wojny, zamieszki, strajki, epidemie)**

(§6 ust. 2 wzorca umowy Ogólne Warunki Współpracy - wersje obowiązujące od 14 sierpnia 2020 r.)

- 7. Cena wskazana w §3 ust. 5 lit. a Umowy obejmuje całkowity koszt realizacji Etapu II Umowy. Cena może wzrosnąć wyłącznie z powodów wymienionych w postanowieniach Ogólnych Warunków Współpracy (dalej: OWU) (np. koniecznych bądź opcjonalnych Prac dodatkowych zamówionych na wyraźne żądanie Inwestora). O kosztach dodatkowych Inwestor zostanie powiadomiony przed rozpoczęciem prac**

(§4 ust. 4 wzorca umowy Umowa sprzedaży - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r.)

- 8. Jeżeli z winy Wykonawcy nie dojdzie do rozpoczęcia montażu Instalacji PV w terminie ustalonym na zasadach uzgodnionych w §2 ust. 3 OWW, to Inwestor może bezkosztowo odstąpić od Umowy w zakresie całości Etapu II Umowy**

(§4 ust. 5 wzorca umowy Umowa sprzedaży - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r.)

- 9. Celem uniknięcia wszelkich wątpliwości, Strony precyzują, że Arkusz Ustaleń Montażowych (AUM)/Arkusz Audytu Technicznego (ATT) nie stanowi integralnej części Umowy, zawarte w nim dane są szacunkowe i może być on modyfikowany jednostronnie przez Wykonawcę, jeżeli zaistnieje taka konieczność**

(§4 ust. 3 wzorca umowy Umowa sprzedaży - wersje obowiązujące od 30 października 2020 r., §5 ust. 3 wzorca umowy Umowa sprzedaży - wersja obowiązująca od 19 kwietnia 2021 r.)

- 10. W przypadku złego stanu technicznego dachu lub utrudnień montażowych kwota może ulec zmianie**

pkt D.5.2 wzorca umowy Arkusz Ustaleń Montażowych dla Instalacji Fotowoltaicznej - wersja obowiązująca od 30 października 2020 r., pkt D.7.2 wzorca umowy Arkusz Audytu Technicznego dla Instalacji Fotowoltaicznej - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r.)

11. Rzeczywista wartość dodatkowo płatnych usług zostanie zweryfikowana podczas realizacji montażu instalacji fotowoltaicznej w zależności od rzeczywistego zakresu prac na obiekcie

(pkt D.6 wzorca umowy Arkusz Ustaleń Montażowych dla Instalacji Fotowoltaicznej - wersja obowiązująca od 30 października 2020 r., pkt D.8 wzorca umowy Arkusz Audytu Technicznego dla Instalacji Fotowoltaicznej - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r.)

12. W przypadku stwierdzenia, iż brak jest możliwości technicznych wykonania montażu Instalacji PV w rozsądnym terminie, Wykonawca ma prawo odstąpić od Umowy w terminie 90 dni od dnia jej zawarcia. W takiej sytuacji Wykonawca może potrącić rzeczywiście poniesione koszty zgodnie z par.3 ust. 5. Dla uniknięcia wątpliwości Wykonawca wskazuje, że chodzi tutaj o sytuacje w których brak możliwości technicznych powstał po sporządzeniu w Arkuszu Ustaleń Montażowych (AUM) lub istniał w chwili jego sporządzenia, ale Wykonawca mimo dołożenia należytej staranności nie był w stanie ustalić tego braku

(§8 ust. 4 wzorca umowy Ogólne Warunki Współpracy - wersja obowiązująca od 30 października 2020 r.),

za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.), co stanowi naruszenie art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i zakazuje się ich wykorzystywania.

II. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275 ze zm.) w związku z art. 13 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 852), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada się na BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych określonych w punkcie I niniejszej decyzji, w postaci obowiązku:

1) skierowania listem zwykłym oraz e-mailem - w terminie 3 (trzech) miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji - do konsumentów, którzy zawarli umowy z FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą

w Krakowie jako poprzednikiem prawnym FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie lub z FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie (obecnie: BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie) w oparciu o wzorce umów, zawierające postanowienia, o których mowa w punkcie I niniejszej decyzji, sformułowanej w sposób czytelny i zrozumiały pisemnej informacji o uznaniu przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowień wzorców umów, o których mowa w punkcie I niniejszej decyzji o treści:

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał w dniu 31 maja 2023 r. decyzję nr RŁO 3/2023, w której uznał za niedozwolone, postanowienia wzorców umów stosowane przez BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) w obrocie z konsumentami i zakazał ich wykorzystywania. Są to postanowienia o treści (...) [należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone].

Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji. W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność ta powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK nr RŁO 3/2023 dostępna jest pod adresem internetowym www.uokik.gov.pl. Decyzja jest prawomocna”

Pisemna informacja zostanie przekazana z uwzględnieniem następujących zasad:

- a) nadanie listu nastąpi na ostatni znany BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) adres do doręczeń konsumenta;
  - b) wysłanie e-maila nastąpi na ostatni znany BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) adres poczty elektronicznej do doręczeń konsumenta;
  - c) pisemna informacja w warstwie wizualnej sporządzona zostanie czcionką Times New Roman w rozmiarze co najmniej 11, w kolorze czarnym, na białym tle;
  - d) pisemna informacja dostarczona zostanie konsumentom listem zwykłym oraz e-mailem;
- 2) opublikowania na oficjalnej stronie internetowej BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) w terminie 14

(czternastu) dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji - oświadczenia o treści:

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał w dniu 31 maja 2023 r. decyzję nr RŁO 3/2023, w której uznał za niedozwolone, postanowienia wzorców umów stosowane przez BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) w obrocie z konsumentami i zakazał ich wykorzystywania. Są to postanowienia o treści (...) [należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone].

Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji. W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność ta powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy traktować tak, jakby w ogóle nie była zawarta w umowie.

Decyzja Prezesa UOKiK nr RŁO 3/2023 dostępna jest pod adresem internetowym www.uokik.gov.pl. Decyzja jest prawomocna”

Powyższe oświadczenie zostanie złożone z uwzględnieniem następujących zasad:

- a) treść przedmiotowego oświadczenia będzie dostępna i utrzymana na oficjalnej stronie internetowej BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) przez okres 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się tej decyzji;
- b) oświadczenie będzie wypełniało zawartość strony głównej, bez jakichkolwiek wyskakujących okienek (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera);
- c) tekst powyższego oświadczenia będzie wyjustowany oraz wpisany czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff);
- d) wielkość czcionki powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej;
- e) w przypadku zmiany nazwy BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie), jej przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, publikacja zostanie zrealizowana odpowiednio przez lub za pośrednictwem BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) lub następcy prawnego, ze wskazaniem nazw dawnej i nowej.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a oraz art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275 ze zm.) w związku z art. 13 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 852),

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada się na BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie):

1. karę pieniężną w wysokości 295 810 zł (słownie: dwieście dziewięćdziesiąt pięć tysięcy osiemset dziesięć złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.1 niniejszej decyzji;
2. karę pieniężną w wysokości 1 568 851 zł (słownie: jeden milion pięćset sześćdziesiąt osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt jeden złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.2 niniejszej decyzji;
3. karę pieniężną w wysokości 1 109 288 zł (słownie: jeden milion sto dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt osiem złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.3 niniejszej decyzji;
4. karę pieniężną w wysokości 1 426 228 zł (słownie: jeden milion czterysta dwadzieścia sześć tysięcy dwieście dwadzieścia osiem złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.4 niniejszej decyzji;
5. karę pieniężną w wysokości 1 109 288 zł (słownie: jeden milion sto dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt osiem złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.5 niniejszej decyzji;
6. karę pieniężną w wysokości 1 109 288 zł (słownie: jeden milion sto dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt osiem złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.6 niniejszej decyzji;
7. karę pieniężną w wysokości 1 183 241 zł (słownie: jeden milion sto osiemdziesiąt trzy tysiące dwieście czterdzieści jeden złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.7 niniejszej decyzji;
8. karę pieniężną w wysokości 1 331 146 zł (słownie: jeden milion trzysta trzydzieści jeden tysięcy sto czterdzieści sześć złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.8 niniejszej decyzji;

9. karę pieniężną w wysokości 1 426 228 zł (słownie: jeden milion czterysta dwadzieścia sześć tysięcy dwieście dwadzieścia osiem złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.9 niniejszej decyzji;
  10. karę pieniężną w wysokości 1 267 758 zł (słownie: jeden milion dwieście sześćdziesiąt siedem tysięcy siedemset pięćdziesiąt osiem złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowień wzorców umów określonych w punkcie I.10 i I.11 niniejszej decyzji;
  11. karę pieniężną w wysokości 591 620 zł (słownie: pięćset dziewięćdziesiąt jeden tysięcy sześćset dwadzieścia złotych), płatną do budżetu państwa za stosowanie postanowienia wzorców umów określonego w punkcie I.12 niniejszej decyzji.
- IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. 2021 r. poz. 275 ze zm.) oraz na podstawie art. 263 § 1, art. 263 § 2 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.) w związku z art. 83 wyżej wymienionej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz w związku z art. 13 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 852)

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

obciąża się BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) kosztami opisanego w punkcie I niniejszej decyzji postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w kwocie **56,50 zł (słownie: pięćdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy)** i zobowiązuje się BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) do zwrotu tych kosztów Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 (czternastu) dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej również: „Prezes Urzędu”, „Prezes UOKiK”) postanowieniem z dnia 6 maja 2021 r. wszczął postępowanie wyjaśniające w celu wstępnego ustalenia, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone oraz w celu wstępnego ustalenia, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w związku z działalnością FG Energy sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w Krakowie oraz podmiotów z nią współpracujących przy promocji i sprzedaży usług wykonania mikroinstalacji fotowoltaicznych wraz z usługami towarzyszącymi (sygn.: RŁO.405.4.2021.AB).

W toku postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu przeanalizował wzorce umowne stosowane w obrocie z udziałem konsumentów.

Z dniem 4 lutego 2022 r. FG Energy sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie (dalej również: „FG Energy sp. z o.o. sp.k.”) została przejęta [łączenie przez przejęcie w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeksu spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467 ze zm., dalej również: „ksh”)] przez spółkę FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Wobec tego z dniem połączenia FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki FG Energy Sp. z o.o. sp.k., co uzasadniało wszczęcie niniejszego postępowania wobec FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (dalej również: „FG Energy sp. z o.o.”). Spółka ta została przekształcona i wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (dalej jako: „KRS”) w dniu 25 listopada 2022 r. jako BO Energy sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w Krakowie (dalej również: „Spółka”, „Przedsiębiorca”).

W dniu 26 maja 2022 r. Prezes Urzędu, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, postanowieniem nr 1/611.1.2022 postanowił o wszczęciu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w związku ze stosowaniem przez FG Energy sp. z o.o. we wzorcach umów, postanowień umownych o treści:

- 1. Inwestor zobowiązuje się do: (...) zatwierdzenia projektu koncepcyjnego Instalacji/Instalacji PV**
- 2. Inwestor w ramach Etapu I Umowy zobowiązuje się do: zatwierdzenia wizualizacji Instalacji PV - w terminie 3 dni od dnia otrzymania wizualizacji; w przypadku braku uwag co do wizualizacji w podanym terminie, zostanie ona uznana za zaakceptowaną, (...)**
- 3. Montaż Instalacji/Instalacji PV zostanie wykonany w terminie do 90 dni od dnia zawarcia Umowy. (...). Termin montażu Instalacji/Instalacji PV może zostać również wydłużony w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych (...)**
- 4. W przypadku gdyby powstała wątpliwość co do wytrzymałości dachu, Inwestor zobowiązuje się do wykonania, na swój koszt ekspertyzy jego wytrzymałości lub zlecenia wykonania tej ekspertyzy Wykonawcy za dodatkowym wynagrodzeniem. W takim przypadku, przed przystąpieniem do wykonania montażu Instalacji PV, Wykonawca wezwie Inwestora do wykonania ekspertyzy. Jeżeli pomimo wezwania taka ekspertyza nie zostanie wykonana, Wykonawca może odstąpić od Umowy**
- 5. Ekspertyzy lub prace wymienione w ust. 5, 6 i 8, bądź inne zamówione przez Inwestora (Roboty Dodatkowe) zostaną wykonane po ukończeniu w całości Etapu I. Na czas ich wykonania zawieszony zostaje bieg terminów, do których dotrzymania zobowiązał się Wykonawca w Etapie II Umowy**
- 6. Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności wobec Inwestora lub osób trzecich, jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie Umowy (w tym opóźnienie) nastąpiło z powodu siły wyższej (katastrof naturalnych i klęsk żywiołowych, takich jak pożar, powódź, zamieć śnieżna, huragan, burza lub akty terroryzmu, wojny, zamieszki, strajki, epidemie)**

7. *Cena wskazana w §3 ust. 5 lit. a Umowy obejmuje całkowity koszt realizacji Etapu II Umowy. Cena może wzrosnąć wyłącznie z powodów wymienionych w postanowieniach Ogólnych Warunków Współpracy (dalej: OWU) (np. koniecznych bądź opcjonalnych Prac dodatkowych zamówionych na wyraźne żądanie Inwestora). O kosztach dodatkowych Inwestor zostanie powiadomiony przed rozpoczęciem prac*
8. *Jeżeli z winy Wykonawcy nie dojdzie do rozpoczęcia montażu Instalacji PV w terminie ustalonym na zasadach uzgodnionych w §2 ust. 3 OWU, to Inwestor może bezkosztowo odstąpić od Umowy w zakresie całości Etapu II Umowy*
9. *Celem uniknięcia wszelkich wątpliwości, Strony precyzują, że Arkusz Ustaleń Montażowych (AUM)/Arkusz Audytu Technicznego (ATT) nie stanowi integralnej części Umowy, zawarte w nim dane są szacunkowe i może być on modyfikowany jednostronnie przez Wykonawcę, jeżeli zaistnieje taka konieczność*
10. *W przypadku złego stanu technicznego dachu lub utrudnień montażowych kwota może ulec zmianie*
11. *Rzeczywista wartość dodatkowo płatnych usług zostanie zweryfikowana podczas realizacji montażu instalacji fotowoltaicznej w zależności od rzeczywistego zakresu prac na obiekcie*
12. *W przypadku stwierdzenia, iż brak jest możliwości technicznych wykonania montażu Instalacji PV w rozsądnym terminie, Wykonawca ma prawo odstąpić od Umowy w terminie 90 dni od dnia jej zawarcia. W takiej sytuacji Wykonawca może potrącić rzeczywiście poniesione koszty zgodnie z par.3 ust. 5. Dla uniknięcia wątpliwości Wykonawca wskazuje, że chodzi tutaj o sytuacje w których brak możliwości technicznych powstał po sporządzeniu w Arkuszu Ustaleń Montażowych (AUM) lub istniał w chwili jego sporządzenia, ale Wykonawca mimo dołożenia należytej staranności nie był w stanie ustalić tego braku*

(dowód: karty 3 - 18).

Postanowieniem nr 2/611.1.2022 z dnia 26 maja 2022 r. Prezes Urzędu postanowił o zaliczeniu w poczet dowodów we wszczętym wobec FG Energy sp. z o.o. postępowaniu w sprawie o uznanie postanowień wzorców umowy za niedozwolone o sygnaturze RŁO.611.1.2022.AB kopie pism i dokumentów uzyskanych w toku postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego pod sygn. RŁO.405.4.2021.AB (dowód: karty 19-84).

Pismem z dnia 26 maja 2022 r. Prezes Urzędu zawiadomił FG Energy sp. z o.o. o wszczęciu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone oraz o zaliczeniu w niniejszym postępowaniu wyżej wskazanych dokumentów (dowód: karty 85-88).

W piśmie z dnia 22 lipca 2022 r. FG Energy sp. z o.o. wskazała, że jest zainteresowana zakończeniem sprawy w trybie art. 23c ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zapowiedziała złożenie wniosku o zakończenie postępowania w tym trybie oraz przedstawiła stanowisko w zakresie zarzutów (dowód: karty 93-97).

W dniu 5 sierpnia 2022 r. Prezes Urzędu wezwał FG Energy sp. z o.o. do przekazania informacji o obrocie osiągniętym przez Spółkę oraz FG Energy sp. z o.o. sp.k. w 2019, 2020 oraz 2021 r. (dowód: karty 112-113). Pismem z dnia 30 sierpnia 2022 r. Spółka przekazała żądane informacje (dowód: karty 114-136).

W piśmie z dnia 16 września 2022 r. FG Energy sp. z o.o. wniosła o wydanie decyzji na podstawie art. 23c ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dowód: karty 137-150). Do pisma załączone zostały zmienione wzorce umowy obowiązujące od dnia 16 września 2022 r. (dowód: karty 155-173).

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm; dalej jako „kpa”), pismem z dnia 23 listopada 2022 r. Prezes Urzędu zawiadomił FG Energy sp. z o.o. o zakończeniu postępowania dowodowego, wyznaczając termin na zapoznanie się z aktami niniejszej sprawy i wypowiedzenie się co do zebranych dowodów oraz materiałów (dowód: karty 181-182). FG Energy sp. z o.o. skorzystała z ww. uprawnienia i w dniu 6 grudnia 2022 r. zapoznała się z aktami sprawy (dowód: karty 183-184).

W piśmie z dnia 12 grudnia 2022 r. FG Energy sp. z o.o. poinformowała Prezesa Urzędu o przekształceniu spółki. W wyniku przekształcenia powstała spółka BO Energy sp. z o.o. sp. k., a jej wpis do KRS nastąpił w dniu 25 listopada 2022 r. (dowód: karty 185-199).

W dniu 2 stycznia 2023 r. Prezes Urzędu wezwał Spółkę m.in. do przekazania informacji o obrocie osiągniętym przez Spółkę oraz FG Energy sp. z o.o. sp. k. i FG Energy sp. z o.o. w 2022 r. (dowód: karty 200-202). Pismem z dnia 20 lutego 2023 r. Spółka przekazała żądane informacje (dowód: karty 205-217).

Pismem z dnia 23 marca 2023 r. Prezes Urzędu zawiadomił Spółkę o zakończeniu postępowania dowodowego, wyznaczając termin na zapoznanie się z aktami niniejszej sprawy i wypowiedzenie się co do zebranych dowodów oraz materiałów (dowód: karty 218-219). Spółka skorzystała z ww. uprawnienia i w dniu 14 kwietnia 2023 r. zapoznała się z aktami sprawy (dowód: karty 220-221).

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny

FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie została wpisana do KRS w dniu 18 czerwca 2020 r. pod numerem 0000846271. Zgodnie z wpisem do KRS z dniem 4 lutego 2022 r. Spółka przejęła (łączenie przez przejęcie w trybie art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych) m.in. FG Energy sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie. Zgodnie z wpisem do KRS jednym z przedmiotów działalności zarówno FG Energy sp. z o.o., jak i FG Energy sp. z o.o. sp. k. jest wykonywanie instalacji elektrycznych. FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie została wykreślona z rejestru przedsiębiorców KRS w dniu 30 listopada 2022 r. w związku z przekształceniem jej w inną spółkę handlową. W wyniku tego przekształcenia powstała BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa (spółka przekształcona), wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS w dniu 25 listopada 2022 r. pod nr KRS 0001004275 (REGON: 386322629, NIP: 7322199821). Przedmiotem działalności BO Energy sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie jest m.in. wykonywanie instalacji elektrycznych.

Spółka od sierpnia 2020 r. prowadzi na terenie całej Polski działalność w zakresie doradztwa, wykonania i sprzedaży instalacji fotowoltaicznych. Przedmiotem zawieranych przez Spółkę umów z konsumentami jest kompleksowe wykonanie instalacji fotowoltaicznej „pod klucz”. Usługi świadczone przez Spółkę to: zweryfikowanie możliwości wykonania instalacji PV u klienta, dobór parametrów instalacji i jej poszczególnych komponentów do możliwości i potrzeb klienta, przygotowanie audytu technicznego, przygotowanie wizualizacji instalacji, skompletowanie oraz montaż instalacji (dowód: karta 24 verte). Pozyskiwaniem klientów, w rozumieniu podjęcia czynności zmierzających bezpośrednio do zawarcia umowy, zajmują się agenci pracujący w terenie, współpracujący ze Spółką na podstawie umów agencyjnych oraz umów zlecenia (dowód: karta 27) .

Od lutego 2021 r. do marca 2022 r. Spółka zawierając z konsumentami jedną umowę wprowadziła podział jej przedmiotu na dwa etapy, tj. wykonanie usługi zaprojektowania (Etap I) oraz sprzedaż i montaż (Etap II) mikroinstalacji fotowoltaicznej (Instalacji PV) (dowód: karty 41-45, 57-61, oraz 101-102).

Etap I - usługa zaprojektowania instalacji PV obejmował: przeprowadzenie audytu technicznego (tj. zweryfikowanie możliwości wykonania przedmiotu umowy na nieruchomości) planowanej Instalacji PV przy wykorzystaniu AAT, przygotowanie wizualizacji Instalacji PV, przesłanie na adres e-mail konsumenta lub przekazanie w formie papierowej powyżej wskazanych dokumentów (AAT, wizualizacja Instalacji PV), wystawienie faktury za wykonanie Etapu I umowy, z uwzględnieniem warunków rabatowania (dowód: karta 41).

Etap II - sprzedaż i zamontowanie instalacji PV obejmował: skompletowanie, sprzedaż oraz montaż Instalacji PV, uzgodnienie terminu montażu Instalacji PV, wystawienie faktury za wykonanie Etapu II umowy, wsparcie w pozyskaniu finansowania zewnętrznego, w przypadku udzielenia pełnomocnictwa - dokonanie zgłoszenia Instalacji PV do operatora systemu dystrybucji, przeprowadzenie podstawowego szkolenia i przekazanie instrukcji całej Instalacji PV (karta 42).

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Spółka stosuje następujące wzorce umów (dowód: karta 25):

- wzorzec pn. „Umowa sprzedaży” - stosowany w okresie od 14 sierpnia 2020 r. do 29 października 2020 r. (dowód: karta 77)
- wzorzec pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - stosowany w okresie od 14 sierpnia 2020 r. do 29 października 2020 r. (dowód: karta 79)
- wzorzec pn. „Umowa sprzedaży” - stosowany w okresie od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r. (dowód: karty 30-31)
- wzorzec pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - stosowany w okresie od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r. (dowód: karty 32-33)
- wzorzec pn. „Arkusz Ustaleń Montażowych” - stosowany w okresie od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r. (dowód: karty 39-40)
- wzorzec pn. „Umowa sprzedaży” - stosowany w okresie od 22 lutego 2021 r. do 18 kwietnia 2021 r. (dowód: karty 41-43)
- wzorzec pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - stosowany w okresie od 22 lutego

2021 r. do 18 kwietnia 2021 r. (dowód: karty 44-45)

- wzorzec pn. „Arkusz Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” - stosowany w okresie od 22 lutego 2021 r. do 18 kwietnia 2021 r. (dowód: karty 55-56)
- wzorzec pn. „Umowa sprzedaży” - stosowany w okresie od 19 kwietnia 2021 r. do 22 marca 2022 r. (dowód: karty 57-59)
- wzorzec pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - stosowany w okresie od 19 kwietnia 2021 r. do 22 marca 2022 r. (dowód: karty 60-61)
- wzorzec pn. „Arkusz Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” - stosowany w okresie od 19 kwietnia 2021 r. do 22 marca 2022 r. (dowód: karty 71-72)
- wzorzec pn. „Umowa sprzedaży” - stosowany w okresie od 23 marca 2022 r. do 15 września 2022 r. (dowód: karty 101-102)
- wzorzec pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - stosowany w okresie od 23 marca 2022 r. do 15 września 2022 r. (dowód: karty 103-104)
- wzorzec pn. „Arkusz Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” - stosowany w okresie od 23 marca 2022 r. do 15 września 2022 r. (dowód: karty 98-100)
- wzorzec pn. „Umowa sprzedaży” - stosowany od 16 września 2022 r. (dowód: karty 160-162)
- wzorzec pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - stosowany od 16 września 2022 r. (dowód: karty 163-165)
- wzorzec pn. „Arkusz Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” - stosowany od 16 września 2022 r. (dowód: karty 155-159).

W § 1 ust. 2 pkt b wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - wersje obowiązujące od 14 sierpnia 2020 r. do 21 lutego 2021 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: „Inwestor zobowiązuje się do: (...) zatwierdzenia projektu koncepcyjnego Instalacji/Instalacji PV” (dowód: karty 79 i 32 verte)

W § 2 ust. 6 pkt b wzorca pn. „Umowa sprzedaży” - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: „Inwestor w ramach Etapu I Umowy zobowiązuje się do: zatwierdzenia wizualizacji Instalacji PV - w terminie 3 dni od dnia otrzymania wizualizacji; w przypadku braku uwag co do wizualizacji w podanym terminie, zostanie ona uznana za zaakceptowaną, (...)” (dowód: karty 41 verte i 57 verte). Tożsame postanowienie o treści: „Inwestor zobowiązuje się do: zatwierdzenia wizualizacji Instalacji PV - w terminie 2 dni od dnia otrzymania wizualizacji; w przypadku braku uwag co do wizualizacji w podanym terminie, zostanie ona uznana za zaakceptowaną, (...)” Spółka zamieściła w § 1 ust. 1 pkt b wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - wersja obowiązująca od 23 marca 2022 r. do 15 września 2022 r. (dowód: karta 103)

W § 2 ust. 3 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - wersje obowiązujące od 14 sierpnia 2020 r. do 15 września 2022 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: „Montaż

Instalacji/Instalacji PV zostanie wykonany w terminie do 90 dni od dnia zawarcia Umowy. (...). Termin montażu Instalacji/Instalacji PV może zostać również wydłużony w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych (...) (dowód: karty 79, 32 verte, 44, 60, 103 verte)

W § 2 ust. 5 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - wersje obowiązujące od 14 sierpnia 2020 r. do 15 września 2022 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: „W przypadku gdyby powstała wątpliwość co do wytrzymałości dachu, Inwestor zobowiązuje się do wykonania, na swój koszt ekspertyzy jego wytrzymałości lub zlecenia wykonania tej ekspertyzy Wykonawcy za dodatkowym wynagrodzeniem. W takim przypadku, przed przystąpieniem do wykonania montażu Instalacji PV, Wykonawca wezwie Inwestora do wykonania ekspertyzy. Jeżeli pomimo wezwania taka ekspertyza nie zostanie wykonana, Wykonawca może odstąpić od Umowy.” (dowód: karty 79, 32 verte, 44, 60 i 103 verte)

W § 2 ust. 10 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: „Ekspertyzy lub prace wymienione w ust. 5, 6 i 8, bądź inne zamówione przez Inwestora (Roboty Dodatkowe) zostaną wykonane po ukończeniu w całości Etapu I. Na czas ich wykonania zawieszony zostaje bieg terminów, do których dotrzymania zobowiązał się Wykonawca w Etapie II Umowy.” (dowód: karty 44 verte i 60 verte). Tożsame postanowienie o treści: „Ekspertyzy lub prace wymienione w ust. 5, 6 i 8, bądź inne zamówione przez Inwestora (Roboty Dodatkowe) zostaną wykonane po zaprojektowaniu Instalacji PV. Na czas ich wykonania zawieszony zostaje bieg terminów, do których dotrzymania zobowiązał się Wykonawca.” Spółka zamieściła w § 2 ust. 10 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - wersja obowiązująca od 23 marca 2022 r. do 15 września 2022 r. (dowód: karta 103 verte)

W § 6 ust. 2 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - wersje obowiązujące od 14 sierpnia 2020 r. do 15 września 2022 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: „Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności wobec Inwestora lub osób trzecich, jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie Umowy (w tym opóźnienie) nastąpiło z powodu siły wyższej (katastrof naturalnych i klęsk żywiołowych, takich jak pożar, powódź, zamieć śnieżna, huragan, burza lub akty terroryzmu, wojny, zamieszki, strajki, epidemie).” (dowód: karty 79 verte, 33, 44 verte, 60 verte i 104)

W § 4 ust. 4 wzorca pn. „Umowa sprzedaży” - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: „Cena wskazana w §3 ust. 5 lit. a Umowy obejmuje całkowity koszt realizacji Etapu II Umowy. Cena może wzrosnąć wyłącznie z powodów wymienionych w postanowieniach Ogólnych Warunków Współpracy (dalej: OWU) (np. koniecznych bądź opcjonalnych Prac dodatkowych zamówionych na wyraźne żądanie Inwestora). O kosztach dodatkowych Inwestor zostanie powiadomiony przed rozpoczęciem prac.” (dowód: karty 42 verte i 58 verte)

W § 4 ust. 5 wzorca pn. „Umowa sprzedaży” - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: „Jeżeli z winy Wykonawcy nie dojdzie do rozpoczęcia montażu Instalacji PV w terminie ustalonym na zasadach uzgodnionych w §2 ust. 3 OWW, to Inwestor może bezkosztowo odstąpić od Umowy w zakresie całości Etapu II Umowy.” (dowód: karty 42 verte i 58 verte)

W § 4 ust. 3 wzorca pn. „Umowa sprzedaży” - wersje obowiązujące od 30 października 2020 r. do 15 września 2022 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: *„Celem uniknięcia wszelkich wątpliwości, Strony precyzują, że Arkusz Ustaleń Montażowych (AUM)/Arkusz Audytu Technicznego (ATT) nie stanowi integralnej części Umowy, zawarte w nim dane są szacunkowe i może być on modyfikowany jednostronnie przez Wykonawcę, jeżeli zaistnieje taka konieczność.”* (dowód: karty 31, 43, 59 i 102)

W pkt D.5.2 wzorca pn. „Arkusz Ustaleń Montażowych dla instalacji fotowoltaicznej - wersja obowiązująca od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r., pkt D.7.2 wzorca pn. „Arkusz Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: *„W przypadku złego stanu technicznego dachu lub utrudnień montażowych kwota może ulec zmianie.”* (dowód: karty 39 verte, 56, 72)

W pkt D.6 wzorca pn. „Arkusz Ustaleń Montażowych dla instalacji fotowoltaicznej - wersja obowiązująca od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r., pkt D.8 wzorca pn. „Arkusz Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” - wersje obowiązujące od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r., pkt D.7 wzorca pn. „Arkusz Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” - wersja obowiązująca od 23 marca 2022 r. do 15 września 2022 r., pkt D.7 Spółka zamieściła postanowienie o treści: *„Rzeczywista wartość dodatkowo płatnych usług zostanie zweryfikowana podczas realizacji montażu instalacji fotowoltaicznej w zależności od rzeczywistego zakresu prac na obiekcie”* (dowód: karty 39 verte, 56, 72, 99)

W § 8 ust. 4 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” - wersja obowiązująca od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r. Spółka zamieściła postanowienie o treści: *„W przypadku stwierdzenia, iż brak jest możliwości technicznych wykonania montażu Instalacji PV w rozsądnym terminie, Wykonawca ma prawo odstąpić od Umowy w terminie 90 dni od dnia jej zawarcia. W takiej sytuacji Wykonawca może potrącić rzeczywiście poniesione koszty zgodnie z par. 3 ust. 5. Dla uniknięcia wątpliwości Wykonawca wskazuje, że chodzi tutaj o sytuacje w których brak możliwości technicznych powstał po sporządzeniu w Arkuszu Ustaleń Montażowych (AUM) lub istniał w chwili jego sporządzenia, ale Wykonawca mimo dłożenia należytej staranności nie był w stanie ustalić tego braku”* (dowód: karta 33)

Spółka od 16 września 2022 r. wprowadziła do obrotu nowe wzorce umów, które nie zawierają kwestionowanych w niniejszym postępowaniu postanowień (dowód: karty 140 i 155-173).

W roku obrotowym 2022 FG Energy sp. z o.o. osiągnęła obrót z prowadzonej ogółem działalności w wysokości [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł, z czego kwotę [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł stanowi przychód połączonej z nią FG Energy sp. z o.o. sp. k. (dowód: karty 205-206, 212 oraz 216). BO Energy sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie osiągnęła obrót w wysokości [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (dowód: karty 205 oraz 208-209).

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Interes publiczny

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275, dalej również: „ustawa

o ochronie konkurencji i konsumentów” lub „u.o.k.k.”) jest uprzednie zbadanie przez Prezesa UOKiK, czy w danej sprawie zagrożony został interes publiczny. Jak zauważył Sąd Najwyższy - celem kontroli abstrakcyjnej postanowień wzorca umowy jest ochrona interesu publicznego w postaci zbiorowego interesu konsumentów¹.

Stosownie bowiem do przepisu art. 1 ust. 1 u.o.k.k., ochrona interesów konsumentów podejmowana jest przez Prezesa UOKiK w interesie publicznym. Prezes UOKiK podejmuje się zatem ochrony interesów konsumentów wyłącznie w interesie publicznym, tzn. wtedy, gdy działaniem przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach.² Ingerencja Prezesa UOKiK ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Podejmując działania określone w przywołanej ustawie Prezes UOKiK występuje w funkcji rzecznika interesu publicznego.³

Interes publiczny dotyczy ogółu, nieokreślonej z góry liczby osób. Jego naruszenie zachodzi głównie wtedy, gdy działaniem danego przedsiębiorcy zagrożony jest interes ogólnospołeczny lub jakiś szerszy krąg uczestników.⁴ Interes publicznoprawny zawiera się w ochronie praw konsumentów, do których Przedsiębiorca kierował swoją ofertę.

W ocenie Prezesa UOKiK za podjęciem działań w niniejszej sprawie przemawia interes publiczny, wyrażający się koniecznością ochrony praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, którzy mogli zostać narażeni na negatywne skutki stosowania przez Spółkę niedozwolonych postanowień wzorców umowy.

Należy jednocześnie podkreślić, że art. 385¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.; dalej jako „kc” lub „Kodeks cywilny”) stanowi implementację Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „Dyrektywa 93/13”). Interpretacji ww. przepisu kc należy zatem dokonywać w odniesieniu do uregulowań zawartych w Dyrektywie 93/13. Zgodnie z jej preambułą, obowiązkiem Państw Członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków. Należy zatem mieć na uwadze, że interes publiczny w niniejszej sprawie wyraża się także w konieczności zapewnienia, aby we wzorcach umów stosowanych w relacjach z konsumentami nie były stosowane niedozwolone postanowienia umowne.

W tym stanie rzeczy Prezes Urzędu uznał, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie interesu publicznego, a zatem możliwe jest poddanie kwestionowanych działań Spółki dalszej ocenie w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod kątem stosowania przez Spółkę niedozwolonych postanowień wzorców umowy.

W toku postępowania, w dniu 20 maja 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 852). Z art. 13 tej ustawy wynika, że do spraw, w których postępowanie przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczęto przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. W tym stanie rzeczy, mając na uwadze, że postępowanie w niniejszej sprawie zostało wszczęte w dniu 26 maja 2022 r.

¹ Postanowienie SN z dnia 25 października 2012 r., sygn. akt: I CZ 135/12

² Por. wyr. SOKiK z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn. akt: XVII Ama 26/08

³ Wyr. Sądu Antymonopolowego z dnia 4 lipca 2001 r., sygn. akt: XVII Ama 108/00

⁴ Wyr. SA w Warszawie z 3 kwietnia 2017 r., VI ACa 1908/15

podstawę rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu stanowią przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w brzmieniu przed nowelizacją.

Naruszenie art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z treścią art. 23a u.o.k.k. zakazane jest stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 kc.

Źródłem polskiej regulacji dotyczącej nieuczciwych postanowień umownych jest wspomniana wyżej Dyrektywa 93/13, zgodnie z której treścią warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta (art. 3 ust. 1).

Zgodnie zaś z powoływanym w art. 23a u.o.k.k. przepisem art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

A zatem, możliwość uznania postanowienia za niedozwolone zależna jest od łącznego spełnienia następujących trzech przesłanek formalnych:

1. postanowienie jest stosowane przez przedsiębiorcę wobec konsumentów,
2. postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione,
3. postanowienie nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron,

oraz dwóch przesłanek merytorycznych:

4. postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,
5. postanowienie narusza w sposób rażący interesy konsumenta.

Dla uznania danego postanowienia umowy za niedozwolone przesłanki sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta muszą zachodzić równocześnie. Z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 października 2010 r., sygn. akt: I CSK 694/09).

Prezes UOKiK, w przypadku stwierdzenia naruszenia zakazu określonego w art. 23a, na podstawie art. 23b ust. 1 u.o.k.k., wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone, zakazującą jego wykorzystywania. W decyzji Prezes UOKiK przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone.

Art. 23d u.o.k.k. stanowi, że prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji.

W niniejszej sprawie wymaga oceny, czy Spółka spełnia przesłanki, które pozwalają dokonywać oceny jej działalności jednocześnie w świetle art. 385¹ kc i art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W tym miejscu wskazać należy, że ww. trzy przesłanki formalne zostaną ocenione łącznie dla wszystkich kwestionowanych postanowień, zaś ww. dwie przesłanki merytoryczne zostaną ocenione oddzielnie dla każdego z kwestionowanych postanowień.

Pojęcie wzorca umowy

Pojęcie wzorca umowy nie posiada definicji legalnej. W art. 384 § 1 kc wskazano jedynie, że ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin, wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy. Tym samym ustawodawca ograniczył się do przykładowego wskazania, kiedy mamy do czynienia z wzorcem umownym. Kc nie określa jednak, jakie przesłanki tego rodzaju wzorzec musi spełniać. Wskazany powyżej przepis nie określa również zamkniętego katalogu dokumentów mogących stanowić wzorzec umowny, a tym samym dokumentów mogących zostać poddanych kontroli abstrakcyjnej dokonywanej przez Prezesa UOKiK w ramach jego kompetencji wynikających z przepisów u.o.k.k.

W doktrynie pod pojęciem wzorca umowy rozumie się przygotowane z góry przez przedsiębiorcę, przed zawarciem umowy, postanowienia kształtujące treść stosunku prawnego wiążącego strony⁵. Zbiór tego rodzaju postanowień jest nienegocjowany przez strony i przeznaczony do wielokrotnego stosowania przez podmiot, który go opracował⁶.

Dla kwalifikacji prawnej jako wzorca umowy nie jest decydująca ani nazwa wzorca, ani jego formalna postać⁷. W doktrynie prawniczej zajmującej się problemem postanowień niedozwolonych w ślad za orzecznictwem sądów powszechnych i Sądu Najwyższego wskazuje się, że przepisy kc regulujące wzorce umowne znajdują zastosowanie np. do dokumentu określonego jako "instrukcja", "taryfa" czy "formularz"⁸.

Powyższe prowadzi do wniosku, że również dokumenty, których dotyczy niniejsze postępowanie, jako zbiory postanowień przygotowane z góry przez przedsiębiorcę i przeznaczone do wielokrotnego przez niego stosowania, stanowią wzorce umowy, o których mowa w art. 384 § 1 kc oraz art. 23a u.o.k.k.

Stosowanie postanowień przez przedsiębiorcę

Przepis art. 385¹ kc znajduje zastosowanie do postanowień umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. Jak zostało wskazane powyżej, uzasadnieniem dla wprowadzenia do kc regulacji art. 385¹ kc była konieczność wdrożenia do prawa polskiego

⁵ Zob. E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 10*, Warszawa 2021

⁶ Zob. M. Namysłowska, A. Piszcz (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów* [w:] M. Namysłowska, A. Piszcz (red.), *Ustawa o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 5.8.2015 r. Komentarz*. Warszawa 2016

⁷ Zob. M. Namysłowska, A. Piszcz (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów* [w:] M. Namysłowska, A. Piszcz (red.), *Ustawa o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 5.8.2015 r. Komentarz*. Warszawa 2016, Legalis

⁸ Zob. K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1-449¹⁰*, Wyd. 10, Warszawa 2020, Legalis

postanowień Dyrektywy 93/13. Zgodnie z art. 6 ust. 1 tej dyrektywy państwa członkowskie zostały zobowiązane do ustanowienia w prawie krajowym regulacji, na mocy których nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą dla konsumentów wiążące, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków. Zgodnie z art. 2 Dyrektywy 93/13 pojęcie "sprzedawca lub dostawca" oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w umowach objętych dyrektywą działa w celach dotyczących handlu, przedsiębiorstwa lub zawodu, bez względu na to, czy należy do sektora publicznego czy prywatnego.

Zawarte w Dyrektywie 93/13 pojęcie „sprzedawca lub dostawca” znajduje odzwierciedlenie w art. 43¹ kc, zgodnie z którym przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

Jednocześnie zgodnie z art. 22¹ kc za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Reasumując - przepis art. 385¹ kc ma zastosowanie wtedy, gdy postanowienia nie uzgodnione indywidualnie znajdują zastosowanie w umowie zawartej przez przedsiębiorcę, tj. osobę fizyczną, osobę prawną, albo jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną (tak art. 33¹ §1 kc), prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową, z konsumentem, tj. osobą fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (tak art. 22¹ §1 kc).

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera legalną definicję przedsiębiorcy. Zgodnie z obowiązującym w dniu wszczęcia niniejszego postępowania art. 4 pkt 1 u.o.k.k. pod pojęciem tym należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r.- Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2023 r. poz. 221 ze zm., dalej: „Prawo przedsiębiorców”). Art. 4 ust. 1 Prawa przedsiębiorców za przedsiębiorcę uznaje m.in. osobę prawną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą.

BO Energy sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 u.o.k.k. Jest bowiem osobą prawną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą i jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców KRS. Zgodnie z wpisem do KRS przedmiotem działalności Przedsiębiorcy jest m.in. wykonywanie instalacji elektrycznych.

W toku przeprowadzonego pod sygn. akt RŁO.405.4.2021.AB postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu ustalił, że FG Energy sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w Krakowie stosuje we wzorcach umów niedozwolone postanowienia.

Z dniem 4 lutego 2022 r. FG Energy sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie (została przejęta (łączenie przez przejęcie w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh) przez spółkę FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Wobec tego z dniem połączenia FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki FG Energy Sp. z o.o. sp.k., co uzasadniało wszczęcie niniejszego postępowania wobec FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2019 r. sygn. akt I NSK78NSK 78/18) na podstawie art. 494 § 1 i 2 ksh dopuszczalna jest sukcesja odpowiedzialności administracyjnej za delikt administracyjny popełniony przez spółkę przejętą. Przepis ten stanowi zarówno o sukcesji praw i obowiązków, sukcesji w zakresie decyzji administracyjnych, a także sukcesji odpowiedzialności za delikt administracyjny. Z przepisu tego wynika generalna sukcesja praw i obowiązków, w tym także tych o charakterze administracyjnym, o ile co innego nie będzie wynikać z ustaw szczególnych. Sukcesja uniwersalna, o której mowa w art. 494 § 1 ksh w kontekście wstąpienia w sytuację prawną spółki przejmowanej, obejmuje także odpowiedzialność za delikt administracyjny popełniony przez spółkę przejmowaną przed jej przejęciem przez spółkę przejmującą. Zatem dopuszczalne jest wszczęcie postępowania administracyjnego przeciwko spółce przejmującej.

Spółka przejmująca - FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie - została przekształcona w spółkę komandytową działającą teraz pod firmą BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa (spółka przekształcona). Zgodnie z art. 552 ksh spółka przekształcana - FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie została z urzędu wykreślona z rejestru przedsiębiorców KRS w dniu 30 listopada 2022 r. w związku z przekształceniem jej w inną spółkę handlową. Spółka BO Energy sp. z o.o. sp.k. jest kontynuatorem praw i obowiązków FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie.

W konsekwencji powyższego (ciągłość działalności gospodarczej), Przedsiębiorca przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jego działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia

Przepis art. 385¹ § 3 kc stanowi, że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Na uwadze mieć jednak należy, że z uwagi na charakter kontroli abstrakcyjnej dokonywanej przez Prezesa Urzędu w postępowaniu prowadzonym w związku z art. 23b u.o.k.k., przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia postanowienia traci znaczenie. Przedmiotem tego rodzaju kontroli nie są bowiem postanowienia konkretnych umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami, lecz postanowienia wzorców umów⁹. Również w orzecznictwie wskazano już na odmienny sposób kontroli abuzywności wzorca umowy i postanowień samej umowy. Nawet wykazanie przez przedsiębiorcę, że w każdej umowie zawieranej przy wykorzystaniu danego wzorca konkretne postanowienie było uzgadniane indywidualnie i odbiegało od treści wzorca, nie wykluczałoby dokonania abstrakcyjnej kontroli wzorca i uznania takiego postanowienia wzorca umowy

---

⁹ Zob. K. Osajda (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, 2020, Legalis

za niedozwolony¹⁰. Należy bowiem pamiętać, że naruszanie zakazu z art. 23a u.o.k.k. polega na stosowaniu wzorca umowy¹¹.

Na uwadze mieć należy, że celem kontroli abstrakcyjnej jest ochrona interesu publicznego w postaci zbiorowego interesu konsumentów. W przypadku tego rodzaju kontroli ocenie podlega treść postanowienia wzorca, a nie sposób jego wykorzystania. Kontrola taka ma charakter prewencyjny¹².

Prezes Urzędu nie bada zatem w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy Przedsiębiorcą a potencjalnymi konsumentami. W związku z tym nie ma również znaczenia, czy jakieś konkretne postanowienie było między stronami negocjowane. Prezes UOKiK dokonuje oceny *ex ante*. Decydujące znacznie ma fakt, potwierdzony w pismach Przedsiębiorcy, że wprowadził on wskazane w niniejszej decyzji wzorce do obrotu. Treść wzorców umownych, których postanowienia zostały zakwestionowane w sentencji niniejszej decyzji, nie była natomiast uzgadniana indywidualnie z konsumentami.

Postanowienia określające główne świadczenia stron

Jak wskazano już wyżej, art. 385¹ § 1 kc wyłącza poza zakres kontroli abuzywności postanowień wzorca umowy te postanowienia, które określają główne świadczenia stron, w tym cenę i wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W literaturze wskazuje się, że pojęcie głównych świadczeń stron w praktyce oznaczać najczęściej będzie wskazane wyraźnie w ww. przepisie postanowienia określające cenę i wynagrodzenie, jak również klauzule określające wzajemne świadczenie przedsiębiorcy (towar lub usługę)¹³.

W przypadku kontroli abstrakcyjnej omawianym tu wyłączeniem nie będą objęte w szczególności postanowienia wzorca, które mają charakter uzupełniający względem tych postanowień wzorca umowy, które stanowią o istocie stosunku umownego, jaki mógłby zostać nawiązany w wyniku postużenia się danym wzorcem.

Na uwadze mieć również należy, że omawiane tu wyłączenie stanowi wyjątek od zasady ogólnej, zgodnie z którą kontroli powinien podlegać ogół tych postanowień stosowanych w obrocie z konsumentami, które nie zostały indywidualnie uzgodnione. Przepis ten nie powinien podlegać zatem wykładni rozszerzającej¹⁴.

Również w orzecznictwie wyrażono już pogląd, zgodnie z którym pojęcie „głównych świadczeń stron” należy interpretować wąsko, w nawiązaniu do istotnych przedmiotowo elementów umowy. W ocenie Sądu Najwyższego przemawia za tym treść przepisu, w którym

¹⁰ Wyr. SA w Warszawie z dnia 9 listopada 2016 r., sygn. akt: VI ACa 1285/15

¹¹ Zob. K. Osajda (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, 2020, Legalis

¹² K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1-449*¹⁰, Wyd. 10, 2020, Legalis

¹³ Zob. K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1-449*¹⁰, Wyd. 10, Warszawa 2020

¹⁴ Zob. K. Osajda (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, 2020, Legalis

posłużono się terminem „postanowienia określające główne świadczenia stron”, a nie zwrotem „dotyczące” takiego świadczenia, który ma szerszy zakres¹⁵.

Również w orzecznictwie TSUE¹⁶ przyjmowano, że omawiane wyłączenie odnosi się jedynie do tych świadczeń, które można uznać za podstawowe dla danej umowy i które z tego względu charakteryzują daną umowę. Nie obejmuje ono natomiast postanowień posiłkowych w stosunku do tak pojmowanych postanowień określających główne świadczenia stron¹⁷. W wyroku z dnia 10 czerwca 2021 r. w sprawach połączonych od C-776/19 do C-782/19 w pkt 52 TSUE wskazał, że „(...) Jeśli chodzi o kategorię warunków umownych wchodzących w zakres pojęcia „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, Trybunał orzekł, że za te warunki należy uważać takie, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę. Natomiast warunki, które wykazują charakter posiłkowy względem warunków definiujących samą istotę stosunku umownego, nie mogą być objęte rzeczonym pojęciem (wyrok z dnia 3 października 2019 r., Kiss i CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo)”.

W niniejszej sprawie głównym świadczeniem jest wykonanie instalacji fotowoltaicznej, zaś głównym świadczeniem konsumenta jest zapłata ceny, a zatem kwestionowane postanowienia nie określają głównych świadczeń stron. W świetle powyższego nie może zatem ulegać wątpliwości, że postanowienia wzorców umów, uznane za niedozwolone w sentencji niniejszej decyzji nie dotyczą głównych świadczeń stron.

Sprzeczność z dobrymi obyczajami

Pojęcie dobrych obyczajów stanowi klauzulę generalną, nawiązującą do wyobrażeń o uczciwych czy rzetelnych działaniach kontrahentów¹⁸. W doktrynie przyjmowano, że istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka. W związku z tym za sprzeczne z dobrymi obyczajami uważano działania wykorzystujące m.in. niewiedzę, brak doświadczenia czy też naiwność drugiej strony, naruszanie zasady równorzędności stron, a także zmierzanie do niedoinformowania, dezorientacji czy wywołania błędnego przekonania u klienta¹⁹. Wskazywano, że dobre obyczaje to także normy postępowania, polecające nienadużywanie posiadanej przewagi ekonomicznej w stosunku do słabszego uczestnika obrotu²⁰.

W orzecznictwie za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznawano także postanowienia wzorców, które kształtując prawa i obowiązki konsumenta nie pozwalają na realizację

¹⁵ Wyr. SN z dnia 8 czerwca 2004 r., sygn. akt: I CK 635/03

¹⁶ Omawiana przesłanka art. 385¹ § 1 kc stanowi implementację art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

¹⁷ Zob. K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1-449¹⁰*, Wyd. 10, 2020, Legalis; K. Osajda (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, 2020, Legalis; wyr. TSUE z 30.4.2014 r., C-26/13, *Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai v. OTP Jelzálogbank Zrt*,

¹⁷ Wyr. SN z dnia 8 czerwca 2004 r., sygn. akt: I CK 635/03

¹⁸ Zob. K. Osajda (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji konsumentów. Komentarz*, 2020, Legalis

¹⁹ Zob. E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 10, 2021*, Legalis, K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1-449¹⁰*, Wyd. 10, Warszawa 2020

²⁰ Zob. M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Art. 353-626. Wyd. 2, 2019*, Legalis

wartości takich jak szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerowość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość²¹.

Warto mieć również na uwadze, że dobre obyczaje są odpowiednikiem pojęcia "dobrej wiary" używanego w postanowieniach Dyrektywy 93/13. TSUE wskazał, że o sprzeczności z zasadami dobrej wiary można mówić wtedy, gdy postanowienia umowne kształtują rozkład praw i obowiązków w sposób, który nie zostałby zaakceptowany przez strony w toku uczciwie prowadzonych negocjacji²². W doktrynie wskazywano przy tym, że dla oceny, czy zachodzi sprzeczność z dobrymi obyczajami istotne jest, czy przedsiębiorca traktujący konsumenta w sposób sprawiedliwy i słuszny mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument zgodziłby się na sporne postanowienie wzorca w drodze negocjacji indywidualnych²³.

Postanowienia zakwestionowane w niniejszej decyzji naruszają dobre obyczaje w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego, zgodnie z którym kontrahent konsumenta powinien tworzyć takie klauzule umowne, które nie godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego oraz nie odbiegają od przyjętych standardów. Kwestionowane postanowienia naruszają dobre obyczaje również poprzez przedstawianie warunków umowy zawieranej z konsumentami w sposób niejasny i nieprecyzyjny.

Rażące naruszenie interesów konsumenta

Pojęcie interesów konsumenta należy rozumieć szeroko²⁴. Może ono dotyczyć zarówno interesów o charakterze majątkowym, jak i niemajątkowym. W doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, że pojęcie to obejmuje m.in. interesy o charakterze niemajątkowym, takie jak kwestie związane z niewygodą organizacyjną, mitręgą, stratą czasu, zdrowiem konsumenta, dezorganizacją jego zajęć czy toku życia, ingerencją w sferę prywatności, naruszeniem godności osobistej, nierzetelnym traktowaniem, przykrością czy zawodem.²⁵ Naruszenie interesów konsumenta musi być rażące. W literaturze wskazuje się, że dotyczy to sytuacji, gdy postanowienie umowne w sposób znaczący odbiega od uczciwego sposobu ukształtowania praw i obowiązków stron umowy. Rażące naruszenie interesów to naruszenie o charakterze wyraźnym, bezspornym, oczywistym²⁶.

W tym miejscu warto wskazać, że pojęciu rażącego naruszenia odpowiada pojęcie znaczącej nierównowagi w rozumieniu Dyrektywy 93/13. Zgodnie bowiem z art. 3 ust. 1 tej dyrektywy warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, uznaje się za nieuczciwe, jeśli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. W doktrynie, w ślad za orzecznictwem TSUE wskazuje się, że w ramach oceny, czy doszło

²¹ Wyr. SA w Warszawie z dnia 19 grudnia 2011 r., sygn. akt: VI ACa 630/11

²² Zob. M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz*. Art. 353-626. Wyd. 2, 2019, Legalis

²³ Zob. K. Osajda, *Kodeks cywilny. Komentarz*, 2021, Legalis

²⁴ Zob. K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1-449¹⁰*, Wyd. 10, Warszawa 2020

²⁵ Zob. E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 10*, 2021, Legalis;

M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz*. Art. 353-626. Wyd. 2, 2019, Legalis;

K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1-449¹⁰*, Wyd. 10, 2020, Legalis

²⁶ Zob. M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz*. Art. 353-626. Wyd. 2, 2019, Legalis

do rażącego naruszenia interesów konsumenta należy zbadać, w jakim zakresie zawarta umowa stawia konsumenta w sytuacji mniej korzystnej niż wynikałoby to ze wspomnianych przepisów dyspozytywnych. Wskazuje się przy tym, że owa znacząca nierównowaga nie musi dotyczyć ujmowanych ekonomicznie różnic we wzajemnych świadczeniach stron umowy. Może ona wynikać już z samego faktu wystarczająco poważnego naruszenia sytuacji prawnej konsumenta, jak również polegać na: ograniczeniu treści praw przysługujących konsumentowi na podstawie zawartej umowy i przepisów prawa, utrudnieniu w korzystaniu z tych praw czy też nałożeniu na konsumenta dodatkowego obowiązku, którego nie przewidują przepisy prawa.²⁷

Z kolei w polskim orzecznictwie przyjmowano, że przy ocenie rzetelności określonego postanowienia wzorca umownego pomocniczo odwołać można się do tzw. testu przyzwoitości. Test ten polega na zbadaniu, czy postanowienie wzorca umowy jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów. W ramach tego testu bada się również, jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone. W ocenie Sądu Najwyższego postanowienie uznać należy za nieuczciwe, w sytuacji gdy bez niego konsument znalazłby się - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji²⁸.

Oceniając rzetelność danego postanowienia rozważyć należy także indywidualny rozkład obciążeń, kosztów i ryzyka, jakie wiążą się z przyjętymi rozwiązaniami²⁹.

Ponadto wskazać należy, że nie jest możliwe ustalenie pewnych ogólnych kryteriów, których spełnienie w każdej sytuacji automatycznie prowadzić będzie do uznania, iż interesy danego konsumenta zostały rażąco naruszone. W konsekwencji ocena, czy postanowienia wzorca umowy rażąco naruszają interesy konsumenta, powinna być dokonywana *in concreto*, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danego przypadku.

Ocena postanowień wzorców umowy stosowanych przez przedsiębiorcę

Postanowienie określone w punkcie I.1 sentencji decyzji

„Inwestor zobowiązuje się do: (...) zatwierdzenia projektu koncepcyjnego Instalacji/Instalacji PV”

Postanowienie to było zamieszczane w § 1 ust. 2 pkt b wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” w wersjach obowiązujących od 14 sierpnia 2020 r. do 21 lutego 2021 r.

Postanowienie to narusza dobry obyczaj w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego, zgodnie z którym kontrahent konsumenta powinien tworzyć takie klauzule umowne, które nie godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego oraz nie odbiegają od przyjętych standardów oraz dobry obyczaj, zgodnie z którym konsument powinien otrzymywać przedmiot umowy zgodny z jego potrzebami i oczekiwaniami.

²⁷ Zob. K. Osajda (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, 2021, Legalis;

²⁸ Wyr. SN z 27 listopada 2015 r., sygn. akt: [I CSK 945/14](#); wyr. SN z dnia 19 marca 2007 r., sygn. akt: [III SK 21/06](#)

²⁹ Zob. K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1-44910*, Wyd. 10, Warszawa 2020

Kwestionowane postanowienie zostało zamieszczone w umowie, której przedmiotem jest wykonanie instalacji fotowoltaicznej na lub przy budynku. Instalacja to powstaje zgodnie z przygotowanym przez Spółkę projektem koncepcyjnym instalacji. Przygotowanie tego projektu poprzedza przeprowadzony przez Przedsiębiorcę audyt, podczas którego wypełniany jest dokument pn. „Arkusze Ustaleń Montażowych dla instalacji fotowoltaicznej” (dalej również: „AUM”). Informacje zamieszczone w AUM są uzyskiwane bezpośrednio od konsumentów podczas spotkania z przedstawicielem Spółki na miejscu montażu instalacji oraz ustalane przez tego przedstawiciela poprzez oględziny miejsca i zebranie potrzebnych wymiarów. AUM zawiera m.in. miejsce instalacji (do wyboru: budynek gospodarczy, dom mieszkalny, grunt), szczegóły techniczne dotyczące samej instalacji fotowoltaicznej oraz preferowane rozmieszczenie modułów na dachu.

Nażony na konsumenta obowiązek zatwierdzenia projektu koncepcyjnego może doprowadzić do sytuacji, w której konsument otrzyma przedmiot umowy niezgodny z jego oczekiwaniami bądź potrzebami.

Projekt instalacji fotowoltaicznej zawiera m.in. propozycję rozłożenia modułów. Może okazać się, że montaż instalacji fotowoltaicznej nie będzie możliwy w miejscu wybranym przez konsumenta i zaznaczonym w AUM, ze względu np. na to, iż odpowiednia ilość modułów nie zmieści się na dachu lub miejsce gdzie konsument planował montaż paneli nie będzie właściwe dla optymalnej wydajności powstałej instalacji.

W takim przypadku konsument powinien mieć możliwość swobodnej oceny, czy zaproponowane przez Spółkę rozwiązania przedstawione w projekcie koncepcyjnym spełniają jego oczekiwania i czy zaproponowane rozwiązanie jest dla niego korzystne i akceptowalne, czy nie. Należy tutaj wskazać, że standardowy panel fotowoltaiczny ma wymiary ok. 1,6 m na 1 m. Instalacja fotowoltaiczna o mocy 3 kW może składać się z 9-10 paneli fotowoltaicznych, które łącznie zajmują ok. 17 m² powierzchni. Instalacja o mocy 5 kW może składać się z 16 paneli o łącznej powierzchni ok. 30 m². A zatem miejsce, w którym będą zamontowane panele fotowoltaiczne ma dla konsumenta ogromne znaczenie i może ono nawet przesądzać o tym, czy konsument w ogóle zdecyduje się na posiadanie instalacji fotowoltaicznej.

Wobec powyższego, jeśli przygotowany przez Spółkę projekt koncepcyjny nie spełnia potrzeb lub oczekiwań konsumenta powinien on mieć możliwość nie zatwierdzenia projektu, zgłoszenia uwag lub rezygnacji z dalszego wykonywania umowy.

Kwestionowana klauzula zobowiązująca do zatwierdzenia projektu koncepcyjnego instalacji pozbawia konsumenta tej możliwości. Konsument, którego oczekiwań nie spełnia zaproponowane w projekcie przez Spółkę rozwiązanie lub niewyrażający zgody na rozmieszczenie paneli fotowoltaicznych w zaproponowanym miejscu, będzie zmuszony do akceptacji projektu i wykonywania w dalszej części umowy, co *ad extremum* doprowadzi do przyjęcia przedmiotu umowy, który nie jest zgodny z jego potrzebami. Nawet jeżeli Spółka dokona po uwagach konsumenta poprawek, ale ze względu na obiektywne przyczyny braku możliwości montażu paneli w miejscu wskazanym przez konsumenta, projekt koncepcyjny nawet po poprawkach nie będzie spełniał oczekiwań i potrzeb konsumenta, to na mocy kwestionowanego postanowienia konsument będzie musiał w końcu zgodzić się na propozycje Spółki, co w efekcie doprowadzi do sytuacji, w której będzie zmuszony do akceptacji

montażu paneli fotowoltaicznych w takim miejscu, w którym nie tylko nigdy ich nie planował, ale w miejscu, które jest dla niego nieakceptowalne. Jeśli Spółka dokona zmian w projekcie koncepcyjnym i np. zmniejszy ilość modułów tak żeby zmieściły się one w miejscu wybranym przez konsumenta, to może okazać się, że moc tych paneli nie tylko nie będzie wystarczająca do zaspokojenia potrzeb konsumenta, ale w ogóle montaż instalacji fotowoltaicznej będzie dla niego zupełnie bezcelowy i ekonomicznie nieopłacalny.

Nałożony na konsumenta obowiązek zatwierdzenia projektu może doprowadzić też do przyjęcia przedmiotu umowy niezgodnego z zawartą umową. Spółka, o czym mowa szerzej w uzasadnieniu do postanowienia określonego w punkcie I.9 sentencji decyzji, jednocześnie zastrzegła, iż Arkusz Ustaleń Montażowych - jedyny dokument, w którym konsument wskazywał preferowane miejsce montażu elementów instalacji fotowoltaicznej - nie stanowi integralnej części umowy i może być jednostronnie przez Spółkę modyfikowany. Takie postanowienie pozwala Przedsiębiorcy na przedstawienie projektu instalacji fotowoltaicznej z panelami ułożonymi w zupełnie innym miejscu niż wskazał konsument w umowie - w Arkuszu Ustaleń Montażowych. Zaś postanowienie kwestionowane w niniejszym punkcie, nakładające na konsumenta obowiązek zatwierdzenia projektu doprowadzi do otrzymania przez konsumenta przedmiotu niezgodnego z umową.

W przedmiotowym przypadku rażąco naruszenie interesów konsumentów polega na tym, że konsument będzie zobowiązany do zapłaty za przedmiot umowy niezgodny z jego potrzebami, oczekiwaniami i umową.

Zostanie więc naruszony również jego interes ekonomiczny.

Ponadto, Spółka stosując kwestionowany zapis może w sposób niewłaściwy nakładać na konsumentów obowiązek odebrania dzieła i wiążącego się z tym uznania świadczenia za wykonane. Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku, gdyby wzorce umów nie zawierały kwestionowanego postanowienia, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, z uwagi na to, że zgodnie z Kodeksem cywilnym obowiązek odbioru dzieła powstaje jedynie wówczas, gdy przyjmujący zamówienie oddaje dzieło zgodnie ze swym zobowiązaniem. Tymczasem stosując kwestionowane postanowienie konsument będzie w szczególności zobligowany do zatwierdzenia montażu paneli fotowoltaicznych w takim miejscu, w którym nie tylko nigdy ich nie planował, ale w miejscu, które jest dla niego nie do zaakceptowania lub zatwierdzenia projektu instalacji, której moc będzie na tyle mała, że jej montaż będzie dla niego zupełnie bezcelowy i ekonomicznie nieopłacalny.

Pojęcie interesów konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale należy również wziąć pod uwagę inne aspekty, takie jak: czas zbędnie stracony przez konsumenta, dezorganizacja toku życia, przykrość, zawód. W ocenie Prezesa Urzędu kwestionowane postanowienie powoduje również te wyżej wskazane skutki, które mają aspekt pozaekonomiczny. Jeszcze na etapie przed wykonaniem montażu instalacji konsument może dowiedzieć się, że panele nie będą w wybranym i akceptowanym przez niego miejscu lub że moc instalacji i związane z tym wydatki na energię elektryczną nie będą kompensować poniesionych przez niego kosztów instalacji fotowoltaicznej, co wywoływało u niego poczucie zawodu i głębokiego niezadowolenia z zawarcia umowy na warunkach, których zdecydowanie nie akceptował. Instalacja w innym niż wybrane przez konsumenta miejscu mogła również zaburzać i ograniczać funkcjonalność nieruchomości należącej do

konsumenta. Dodatkowo konsument musiał jeszcze rezerwować swój czas na odbiór elementów instalacji fotowoltaicznej - dostawy odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach 7-18 oraz na ich montaż, co dezorganizowało jego życie codzienne.

Stosowana przez Spółkę klauzula nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny.

Przedmiotowe postanowienie, w ocenie Prezesa Urzędu, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc.

Postanowienie określone w punkcie I.2 sentencji decyzji

„Inwestor w ramach Etapu I Umowy zobowiązuje się do: zatwierdzenia wizualizacji Instalacji PV - w terminie 3 dni od dnia otrzymania wizualizacji; w przypadku braku uwag co do wizualizacji w podanym terminie, zostanie ona uznana za zaakceptowaną, (...)”

Postanowienie to było zamieszczane w § 2 ust. 6 pkt b wzorca pn. „Umowa sprzedaży” w wersjach obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. Tożsame postanowienie o treści: *„Inwestor zobowiązuje się do: zatwierdzenia wizualizacji Instalacji PV - w terminie 2 dni od dnia otrzymania wizualizacji; w przypadku braku uwag co do wizualizacji w podanym terminie, zostanie ona uznana za zaakceptowaną, (...)”* było zamieszczane w § 1 ust. 1 pkt b wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” w wersji obowiązującej od 23 marca 2022 r. do 15 września 2022 r.

W niniejszym postanowieniu Spółka narzuca konsumentom obowiązek zatwierdzenia wizualizacji w bardzo krótkim czasie, tj. 3 dni oraz sankcjonuje akceptację wizualizacji w przypadku braku zgłoszenia uwag w tym terminie, co jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. W postanowieniu tym, podobnie jak we wskazanym w punkcie I.1 sentencji decyzji, Spółka narzuca obowiązek zatwierdzenia projektu. Dlatego też w odniesieniu do niniejszego postanowienia, w zakresie narzucenia obowiązku zatwierdzenia projektu, aktualne pozostają wszystkie poczynione w poprzednim punkcie rozważania dotyczące sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumentów. Dodatkowo, poniżej Prezes Urzędu przedstawia rozważania dotyczące sprzeczności niniejszego postanowienia z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumentów w zakresie 3-dniowego terminu oraz domniemania akceptacji projektu w przypadku braku zgłoszenia uwag w tym terminie.

Postanowienie to, podobnie jak wskazane w poprzednim punkcie, narusza dobry obyczaj w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego, zgodnie z którym kontrahent konsumenta powinien tworzyć takie klauzule umowne, które nie godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego oraz nie odbiegają od przyjętych standardów oraz dobry obyczaj, zgodnie z którym konsument powinien otrzymywać przedmiot umowy zgodny z jego potrzebami i oczekiwaniami.

Od lutego 2021 r. Spółka wprowadziła podział przedmiotu umowy na dwa etapy, tj. wykonanie usługi zaprojektowania (Etap I) oraz sprzedaż i montaż (Etap II) mikroinstalacji fotowoltaicznej.

Wizualizacja to jeden z czterech elementów składających się na Etap I umowy. Oprócz wizualizacji, na realizację Etapu I składa się: przeprowadzenie audytu technicznego przy wykorzystaniu Arkusza, przesłanie na adres Inwestora dokumentacji audytu i wizualizacji oraz wystawienie faktury za wykonanie Etapu I.

Zatem, tak ujętą przez Spółkę wizualizację należy traktować jako projekt, a więc przedmiot wykonanej przez Spółki usługi zaprojektowania instalacji fotowoltaicznej.

Spółka we wzorcach umowy sprzedaży narzuca konsumentom obowiązek zatwierdzenia wizualizacji w terminie 3 dni od jej otrzymania, zastrzegając jednocześnie, poprzez stosowanie kwestionowanego postanowienia, że brak uwag w tym terminie potraktuje jako akceptację wizualizacji.

Konsument zlecając wykonanie projektu instalacji fotowoltaicznej powinien mieć nie tylko możliwość zapoznania się z tym projektem, ale również odpowiednią ilość czasu na jego akceptację lub zgłoszenie uwag. Termin 3 dni jest terminem bardzo krótkim i może być niewystarczający do namysłu, tym bardziej, że konsument, jako osoba nieposiadająca dostatecznej wiedzy technicznej, może potrzebować dodatkowych konsultacji z zaufanym fachowcem.

Już tylko samo ograniczenie czasu na zapoznanie się z projektem instalacji fotowoltaicznej i zgłoszenia do niego uwag należy uznać za znacząco odbiegające od przyjętych standardów oraz przejaw braku szacunku wobec drugiej strony umowy i naruszenie równowagi kontraktowej stron.

Tymczasem, Spółka stosując kwestionowane postanowienie nie tylko drastycznie ogranicza czas na zapoznanie się z projektem i ewentualne zgłoszenie do niego uwag, ale wprowadza jeszcze domniemanie jego zatwierdzenia, ze względu na brak zgłoszenia przez konsumenta uwag w tak krótkim terminie.

Wprowadzone przez Spółkę domniemanie akceptacji wizualizacji po upływie określonego przez Spółkę, bardzo krótkiego czasu, powoduje, że konsument może nie mieć w ogóle możliwości zapoznania się z projektem instalacji fotowoltaicznej, a określony przez Spółkę termin może dla konsumenta być niewystarczający. Ponieważ Spółka przekazuje projekt na adres e-mail, to konsument, który nie sprawdza codziennie swojej skrzynki może nawet nie wiedzieć, że taki projekt otrzymał. W przypadku gdy konsument nie zdąży w narzuconym przez Spółkę czasie skonsultować otrzymanego projektu i zgłosić do niego uwag, doprowadzi to do sytuacji, w której otrzyma on przedmiot umowy niezgodny z jego oczekiwaniami bądź potrzebami.

Ponadto, wprowadzone przez Spółkę domniemanie akceptacji wizualizacji, prowadzi do sytuacji, w której brak uwag konsumenta w określonym terminie jest traktowane przez Przedsiębiorcę tak jak gdyby konsument złożył oświadczenie o braku uwag do przedstawionego projektu, a tym samym to sama Spółka - bez faktycznego udziału konsumenta - stwierdza, że spełnione przez nią świadczenie w zakresie wykonania usługi zaprojektowania instalacji fotowoltaicznej jest zgodne z oczekiwaniami konsumenta.

W takim przypadku rażące naruszenie interesów konsumentów polega na tym, że konsument może otrzymać przedmiot umowy niezgodny z jego potrzebami i oczekiwaniami

oraz będzie zobowiązany do zapłaty za usługę, której efekty nie będą dla niego zadowalające.

Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku, gdyby wzorzec umowy nie zawierał kwestionowanego postanowienia, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, z uwagi na to, że nie miałby tak bardzo ograniczonego czasu na zapoznanie się i zgłoszenie uwag co do przekazanej mu wizualizacji, a Spółka nie mogłaby samodzielnie stwierdzić, po upływie wyznaczonego przez nią 3-dniowego terminu, że wykonane przez nią świadczenie w zakresie wykonania usługi zaprojektowania instalacji fotowoltaicznej jest zaakceptowane przez konsumenta.

Stosowana przez Spółkę klauzula nie uwzględnia zatem i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co może prowadzić do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowe postanowienie, w ocenie Prezesa Urzędu, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc.

Stanowisko Przedsiębiorcy w zakresie zarzutów dotyczących postanowień określonych w punktach I.1 i I.2 sentencji decyzji

Przedsiębiorca odnosząc się do postawionych w powyższym zakresie zarzutów wskazał, że uzasadnieniem biznesowym wprowadzenia zobowiązania konsumenta do zatwierdzenia projektu był występujący problem braku porozumienia między nim a konsumentem co do rozmieszczenia instalacji na dachu z uwzględnieniem aspektów wizualnych i preferencji konsumenta. Przedsiębiorca wskazał, że często napotykał na problem braku akceptacji co do sposobu rozmieszczenia paneli na dachu klienta w momencie rozpoczęcia montażu instalacji. Pomimo, iż projekt został wykonany w sposób prawidłowy, koniecznym było jego ponowne wykonanie z uwzględnieniem wizualnych preferencji konsumenta. Zapis miał znaczenie typowo praktyczne dla procesu realizacji umowy. Wykonawca nie oczekiwał od konsumenta, że zatwierdzi on projekt od strony technicznej sensu stricto. Wprowadzenie kwestionowanego zapisu do umowy dawało gwarancję obu stronom, że wykonany projekt jest zgodny z preferencjami konsumenta, który go zatwierdził, zapobiegając tym samym niepotrzebnym kosztom, które mogły wyniknąć na dalszym etapie wykonywania umowy. Przedsiębiorca podkreślił, że brak akceptacji projektu skutkował zawsze jego poprawą zgodnie ze sztuką i wymaganiami estetycznymi konsumenta, oraz iż poprzez wprowadzenie tego zapisu nie przenosił odpowiedzialności za prawidłowe wykonanie projektu na konsumenta, a jedynie chciał nałożyć obowiązek wspólnego uzgodnienia projektu od strony wizualnej. Konsument mógł nie wyrazić zgody na projekt w przedłożonej formie, komunikując swoje zastrzeżenia, a Przedsiębiorca dochował wszelkich możliwych starań, aby poprawić projekt tak, aby spełniał oczekiwania konsumenta. Dzięki temu rozwiązaniu strony unikały wzajemnych, niepotrzebnych nieporozumień. Zapis miał de facto chronić również konsumenta, który mógł nie wyrazić zgody na projekt w formie przekazanej przez Przedsiębiorcę oraz odstąpić od umowy.

Odnosząc się do stanowiska Przedsiębiorcy, w pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że przeprowadzona przez Prezesa Urzędu w niniejszym postępowaniu kontrola stosowanych

wzorców umów ma charakter abstrakcyjny. Oznacza to, że jej przedmiotem jest wyłącznie treść postanowień zawartych we wzorcach, a ściślej czy są one niedozwolone czy nie. Prezes Urzędu nie ocenia w tym przypadku sposobu wykorzystywania poszczególnych postanowień, czy też ich powszechności w analogicznych wzorcach umowy firm konkurencyjnych.

Dlatego też wyjaśnienia Spółki odnośnie sposobu ich wykorzystywania w niniejszej sprawie nie mogą być uwzględnione. Ocena samej treści kwestionowanych powyżej postanowień daje asumpt do twierdzenia, że postanowienie nakładające na konsumenta, bez żadnych innych zastrzeżeń, obowiązek zatwierdzenia projektu decyzji instalacji fotowoltaicznej oraz postanowienie nakładające na konsumenta obowiązek zatwierdzenia wizualizacji w bardzo krótkim, tj. 3-dniowym terminie zastrzegające jednocześnie, że brak uwag w tym terminie zostanie potraktowane jako zatwierdzenie projektu, kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają ich interesy.

Odnosząc się do stanowiska Przedsiębiorcy odnośnie tylko samej treści kwestionowanych postanowień, a nie sposobu ich wykorzystywania Prezes Urzędu nie zgadza się z twierdzeniem Spółki, że wprowadzenie kwestionowanych zapisów do umowy dawało gwarancję obu stronom, iż wykonany projekt jest zgodny z preferencjami konsumenta, który go zatwierdził. Należy mieć na uwadze, że każde z kwestionowanych postanowień obligowało ostatecznie konsumenta do zatwierdzenia projektu, a dodatkowo w postanowieniu określonym w punkcie 1.2 sentencji decyzji Spółka ograniczyła termin na zatwierdzenie projektu do trzech dni wprowadzając jednocześnie domniemanie zatwierdzenia projektu w przypadku braku uwag w tym terminie. Narzucenie przez Spółkę takiego rozwiązania w żaden sposób nie gwarantowało konsumentowi, że projekt jest zgodny z jego preferencjami. Postanowienia te gwarantowały jedynie Przedsiębiorcy możliwość wykonania, bez względu na preferencje konsumenta, montażu instalacji fotowoltaicznej i obciążenia go kosztami wykonania umowy, której przedmiot był niezgodny z jego potrzebami, oczekiwaniami, a także ze względu na stosowanie innego niedozwolonego postanowienia (por. pkt 1.9 sentencji decyzji) również niezgodny z umową. Odnośnie do możliwości odstąpienia od umowy, należy wskazać, że w przypadku wzorca umowy, który zawierał postanowienie kwestionowane w pkt 1.1 Przedsiębiorca zastrzegał w nim, w przypadku odstąpienia konsumenta od realizacji umowy po upływie 14-dniowego terminu, obowiązek pokrycia kosztów poniesionych przez Spółkę oraz odstępnego w wysokości 10% wartości ceny. We wzorcach umowy pn. „Umowa sprzedaży” stosowanych razem ze wzorcami zawierającymi kwestionowane w pkt 1.2 postanowienie Przedsiębiorca zastrzegał, w przypadku braku realizacji Etapu II umowy, karę umowną w wysokości 1000 zł brutto oraz możliwość dochodzenia kwoty odszkodowania przewyższającej karę umowną.

Postanowienie określone w punkcie 1.3 sentencji decyzji

„Montaż Instalacji zostanie wykonany w terminie do 90 dni od dnia zawarcia Umowy. (...). Termin montażu Instalacji/Instalacji PV może zostać również wydłużony w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych (...)”

Postanowienie to było zamieszczane w § 2 ust. 3 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” w wersjach obowiązujących od 14 sierpnia 2020 r. do 15 września 2022 r.

Na mocy niniejszego postanowienia Przedsiębiorca zwalania się z obowiązku dotrzymania wskazanego w umowie terminu na wykonanie montażu instalacji fotowoltaicznej w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych.

Postanowienie to narusza dobry obyczaj, zgodnie z którym przedsiębiorca powinien przedstawiać warunki umowy zawieranej z konsumentem w sposób jasny i precyzyjny.

Posłużenie się przez Przedsiębiorcę niejednoznacznym i ogólnikowym określeniem „niekorzystne warunki atmosferyczne” stanowi klasyczny przykład przyznania kontrahentowi konsumenta uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy.

Brak konkretyzacji, jakie warunki atmosferyczne są niekorzystne mogą utrudniać konsumentowi ocenę, czy warunki te zaistniały i przez jaki okres oraz mogą powodować, że Przedsiębiorca będzie jednostronnie je ustalał w trakcie wykonywania umowy.

W tym miejscu należy również wskazać, że nie wszystkie warunki atmosferyczne mogą być uzasadnieniem dla wydłużenia terminu montażu instalacji fotowoltaicznej, który i tak został przez Spółkę określony na dość długi czas, tj. na około 3 miesiące. Przedsiębiorca jako profesjonalista działający na rynku sprzedaży i montażu instalacji fotowoltaicznych, powinien przy określaniu terminu realizacji przedmiotu umowy mieć na względzie typowe okoliczności zewnętrzne związane z charakterystycznymi dla danej pory roku warunkami atmosferycznymi, które mogą mieć wpływ na przedłużenie okresu prowadzenia montażu. W takim przypadku konsument nie powinien ponosić negatywnych konsekwencji sytuacji, które Spółka mogła przewidzieć i odpowiednio zabezpieczyć obie strony przed ich zaistnieniem. Zgodnie z art. 355 § 2 kc, należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 października 2003 r. (sygn. akt V CK 311/02), o tym, czy na tle konkretnych okoliczności można osobie zobowiązanej postawić zarzut braku należytej staranności w dopełnieniu obowiązków, decyduje nie tylko niezgodność jego postępowania z modelem, lecz także uwarunkowana doświadczeniem życiowym możliwość i powinność przewidywania odpowiednich następstw zachowania. Zatem za bezzasadne należy uznać dowolne wydłużanie przez Przedsiębiorcę terminu realizacji umowy wynikające np. z warunków atmosferycznych, które uniemożliwiają wykonywanie robót.

Ponadto Spółka zastrzegając możliwość wydłużenia terminu nie określa, o ile ten termin może być wydłużony, co uprawnia ją do zupełnie swobodnego i niemożliwego dla konsumenta do przewidzenia wydłużenia terminu wykonania umowy. Spółka nie określając, o ile termin może być wydłużony sprawia, że konsument nie będzie znał terminu, w jakim umowa powinna być wykonana, a tym samym nie będzie mógł skutecznie tego egzekwować.

W związku ze stosowaniem przez Przedsiębiorcę kwestionowanych postanowień konsument będzie miał trudności z egzekwowaniem montażu instalacji fotowoltaicznej w terminie. Ponadto z uwagi na użycie nieostrego sformułowania w powyższym postanowieniu istnieje ryzyko, że będzie ono interpretowane na niekorzyść konsumenta, tzn. każde warunki atmosferyczne Przedsiębiorca może uznać za niekorzystne i powołując się na nie, może nie dotrzymać terminu realizacji umowy.

W przypadku niniejszych postanowień rażąco naruszenie interesów konsumentów polega na pozbawieniu konsumentów możliwości egzekwowania wykonania umowy w terminie w niej określonym.

W przypadku nieterminowej realizacji instalacji fotowoltaicznej mogą powstać po stronie konsumenta nie tylko niedogodności związane z faktem dłuższego oczekiwania na montaż, ale także znaczne straty finansowe. Nieterminowe wykonanie instalacji pociągnie za sobą opóźnienie w podłączeniu do sieci elektroenergetycznej i korzystaniu z preferencyjnych warunków rozliczania energii elektrycznej, jakie niesie za sobą zainstalowanie odnawialnego źródła energii. Ponadto konsument może zostać pozbawiony możliwości uzyskania dopłaty do realizacji instalacji (np. poprzez program dofinansowania mikroinstalacji fotowoltaicznych Mój Prąd³⁰), bowiem każda transza dofinansowania ograniczona jest limitem, a czas oczekiwania na kolejną turę może być długi.

Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku, gdyby wzorzec umowy nie zawierał kwestionowanego postanowienia, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, z uwagi na to, że Spółka byłaby zobowiązana do wykonania umowy w terminie w niej określonym.

Stosowane przez Spółkę postanowienie nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co może prowadzić do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowy zapis, w ocenie Prezesa Urzędu, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Stosowanie niejednoznacznego i ogólnikowego określenia „niekorzystne warunki atmosferyczne” oraz dowolna i w żaden sposób nieograniczona możliwość wydłużenia terminu na wykonanie umowy powoduje, że Przedsiębiorca, który i tak - jako profesjonalista w danej dziedzinie - ma przewagę nad kontrahentem, jeszcze tę przewagę w sposób dowolny może zwiększać.

W ocenie Prezesa Urzędu powyższe zapisy stanowią niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc

Przedsiębiorca przedstawiając swoje stanowisko w odpowiedzi na zarzut abuzywności niniejszej klauzuli wskazał, że zastrzeżenie okresu 90-dniowego na realizację zobowiązań wynikających z umowy wynika z jego doświadczenia i następuje z uwzględnieniem realnych warunków rynkowych, głównie takich jak: terminy dostaw komponentów instalacji PV, dostępności ekip monterskich, itp. Możliwość przedłużenia terminu realizacji umowy ze względu na warunki atmosferyczne wynika przede wszystkim z istoty zobowiązania. Trudne warunki atmosferyczne uniemożliwiają bowiem wykonanie montażu instalacji na dachu. Warunki pogodowe takie jak grad, ulewny deszcz, śnieg zalegający na dachu nie pozwalają na dokonanie montażu instalacji PV bez zagrożenia dla osób i mienia i są to przyczyny niezależne od wykonawcy. Przedsiębiorca wskazał również, że termin instalacji ustalany jest z konsumentem – tak, aby był dla niego dogodny – więc Przedsiębiorca nie ma swobody w jego ustalaniu i dostosowuje się pod tym względem do konsumenta.

Odnosząc się do stanowiska Przedsiębiorcy odnośnie treści kwestionowanego postanowienia, że możliwość przedłużenia terminu realizacji umowy ze względu na warunki

³⁰ Więcej informacji na temat projektu „Mój Prąd” znajduje się na stronie internetowej <https://mojprad.gov.pl/>

atmosferyczne wynika przede wszystkim z istoty zobowiązania, Prezes Urzędu wskazuje, iż Przedsiębiorca jako profesjonalista działający na rynku sprzedaży i montażu instalacji fotowoltaicznych, powinien przy określaniu terminu realizacji przedmiotu umowy mieć na względzie typowe okoliczności zewnętrzne, do których należą również grad, ulewny deszcz, czy zalegający na dachu śnieg, które mogą mieć wpływ na okres wykonania montażu instalacji.

Postanowienie określone w punkcie I.4 sentencji decyzji

„W przypadku gdyby powstała wątpliwość co do wytrzymałości dachu, Inwestor zobowiązuje się do wykonania, na swój koszt ekspertyzy jego wytrzymałości lub zlecenia wykonania tej ekspertyzy Wykonawcy za dodatkowym wynagrodzeniem. W takim przypadku, przed przystąpieniem do wykonania montażu Instalacji PV, Wykonawca wezwie Inwestora do wykonania ekspertyzy. Jeżeli pomimo wezwania taka ekspertyza nie zostanie wykonana, Wykonawca może odstąpić od Umowy.”

Postanowienie to było zamieszczane w § 2 ust. 5 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” w wersjach obowiązujących od 14 sierpnia 2020 r. do 15 września 2022 r.

Na mocy niniejszego postanowienia Przedsiębiorca, w razie wątpliwości co do wytrzymałości dachu zobowiązuje konsumenta do pokrycia kosztów ekspertyzy.

Postanowienie to narusza dobry obyczaj w zakresie równowagi kontraktowej stron.

Przedsiębiorca, zgodnie z Ogólnymi Warunkami Współpracy, zapewnia kompleksowe wykonanie instalacji fotowoltaicznej „pod klucz”, czyli wykonanie instalacji fotowoltaicznej gotowej do działania, zgodnie z zasadami sztuki budowlanej, wszelkimi wymogami technicznymi producentów jej podzespołów oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Spółka wykonuje instalacje fotowoltaiczne w oparciu o przygotowany przez siebie projekt tej instalacji. Projekt Spółka określa mianem projektu koncepcyjnego (we wzorcach umów stosowanych w okresie od 14 sierpnia 2020 r. do 21 lutego 2021 r.) lub wizualizacji (we wzorcach umów stosowanych od 22 lutego 2021 r.).

Sporządzenie projektu poprzedza przeprowadzony przez Przedsiębiorcę audyt, podczas którego Przedsiębiorca analizuje przestrzeń montażową, oblicza zapotrzebowanie na energię i dobiera moc instalacji. W trakcie audytu wypełniany jest dokument pn. „Arkusze

Ustaleń Montażowych dla instalacji fotowoltaicznej” (wzorec stosowany do 21 lutego 2021 r.) lub „Arkusze Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” (wzorce stosowane od 22 lutego 2021 r.) - dalej zwane jako: „Arkusze”.

Informacje zamieszczone w Arkuszu są uzyskiwane bezpośrednio od konsumentów podczas spotkania z przedstawicielem Spółki na miejscu montażu instalacji oraz ustalane przez tego przedstawiciela, który dokonuje oględzin miejsca i analizy możliwości wykonania instalacji na nieruchomościach konsumenta, w tym analizy przestrzeni montażowej. Już podczas tego spotkania Spółka zawiera z konsumentem umowę, której przedmiotem jest wykonanie instalacji fotowoltaicznej. Arkusz zawiera informacje potrzebne do wykonania projektu instalacji, informacje o warunkach montażowych instalacji, wytyczne do montażu,

informacje o koniecznych i wybranych usługach dodatkowych. Dokument ten zawiera między innymi ocenę jakości powierzchni dachowej, a także informacje o roku montażu lub ostatniego remontu powierzchni dachowej.

Spółka w Ogólnych Warunkach Współpracy nakłada na konsumentów obowiązek przekazania wszelkich niezbędnych do przygotowania Arkusza danych. Zatem to Spółka ocenia jakie dane są nieodzowne do rzetelnego przygotowania Arkusza. Nie ma więc żadnych przeszkód aby podczas wykonywania audytu przedstawiciel Spółki zażądał przedstawienia projektu lub innych informacji o konstrukcji dachu w takim zakresie, w jakim uzna, że to konieczne do oceny wytrzymałości dachu.

Mając możliwość oględzin dachu i dokładnego sprawdzenia miejsca montażu oraz zapewniając sobie uzyskanie od konsumenta wszelkich niezbędnych informacji, Spółka działając jako profesjonalista, już na tym etapie powinna ocenić wytrzymałość dachu w takim zakresie, w jakim dotyczy ona możliwości wykonania instalacji fotowoltaicznej. Jest to tym bardziej niezbędne, że już podczas tego spotkania Spółka zawierając z konsumentem umowę zobowiązuje się do kompleksowego wykonania instalacji fotowoltaicznej za określoną i wskazaną w umowie cenę, a ocena wytrzymałości dachu w zakresie możliwości wykonania instalacji fotowoltaicznej jest niezbędna dla należytego wykonania tego zobowiązania.

Skoro więc Spółka dokonując oględzin dachu, oceniając jakość powierzchni dachowej i mając możliwość żądania wszelkich niezbędnych, w jej ocenie, informacji zobowiązała się do wykonania instalacji wymagającej określonej ilości paneli fotowoltaicznych to konsument ma prawo oczekiwać, że nie ma żadnych wątpliwości co do wytrzymałości dachu.

Tym bardziej, że Spółka jest obowiązana do zachowania należytej staranności, a zgodnie z art. 355 § 2 kc należyta staranność Spółki w zakresie prowadzonej przez nią działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 października 2003 r. (sygn. akt V CK 311/02), o tym, czy na tle konkretnych okoliczności można osobie zobowiązanej postawić zarzut braku należytej staranności w dopełnieniu obowiązków, decyduje nie tylko niezgodność jego postępowania z modelem, lecz także uwarunkowana doświadczeniem życiowym możliwość i powinność przewidywania odpowiednich następstw zachowania. Z uwagi na powyższe, należy stwierdzić, iż Przedsiębiorca jako profesjonalista działający na rynku sprzedaży i montażu instalacji fotowoltaicznych, powinien ocenić wytrzymałość dachu w takim zakresie, w jakim dotyczy ona możliwości wykonania instalacji fotowoltaicznej.

Jeśli Spółka nie dokona starannie takiej oceny to powinna ponosić związane z tym ryzyko, czyli w razie wątpliwości co do wytrzymałości dachu, które pojawią się już po zobowiązaniu się Spółki do wykonania instalacji fotowoltaicznej w określonej cenie, powinna na swój koszt wykonać stosowne ekspertyzy.

Tymczasem Spółka zastrzega w Ogólnych Warunkach Współpracy, że w przypadku, gdyby powstała wątpliwość co do wytrzymałości dachu, konsument zobowiązuje się do wykonania, na swój koszt ekspertyzy jego wytrzymałości lub zlecenia wykonania tej ekspertyzy Spółce za dodatkowym wynagrodzeniem, a w razie niewykonania tej ekspertyzy przyznaje sobie uprawnienie do odstąpienia od umowy.

Mając na względzie powyższe, stosując kwestionowane postanowienie Spółka wykorzystuje swoją pozycję profesjonalisty i narusza dobry obyczaj w zakresie równowagi kontraktowej stron.

W przypadku niniejszego postanowienia rażące naruszenie interesów konsumentów polega na obarczeniu ich całym i wyłącznym ryzykiem oraz skutkami braku zachowania należytej staranności przez Spółkę.

W niniejszym przypadku dochodzi do naruszenia przede wszystkim interesów ekonomicznych konsumentów, ponieważ to konsument będzie zobowiązany do poniesienia kosztów, które powstały wskutek niezachowania należytej staranności przez Spółkę przy ocenie możliwości montażowych.

Spółka powinna dokonać oceny wytrzymałości dachu, w takim zakresie, w jakim dotyczy ona możliwości wykonania instalacji fotowoltaicznej podczas przeprowadzanego przez nią audytu fotowoltaicznego. Na tym etapie Spółka jako profesjonalista powinna określić, czy są jakiegokolwiek wątpliwości co do wytrzymałości dachu. Jeżeli takie są to konsument powinien być o tym poinformowany, aby mógł podjąć swobodną decyzję, czy pomimo tego jest nadal zainteresowany montażem instalacji fotowoltaicznej na dachu, co wiąże się z koniecznością wykonania na jego koszt ekspertyzy, która może okazać się niepomysłna dla planowanego przedsięwzięcia, czy ze względu na wątpliwości co do wytrzymałości dachu zaniecha dalszych działań i zrezygnuje z zawarcia umowy, której przedmiotem jest instalacja fotowoltaiczna.

Tymczasem na mocy kwestionowanego postanowienia konsument, już po zawarciu umowy, może zostać obciążony kosztami ekspertyzy wytrzymałości dachu. Jeśli wyniki tej ekspertyzy będą wskazywały, że wytrzymałość dachu nie pozwala na montaż instalacji fotowoltaicznej, a konsument nie planował lub nie ma możliwości montażu tej instalacji w innym miejscu, to oprócz kosztów ekspertyzy, konsument będzie jeszcze musiał ponieść koszty zawartej ze Spółką umowy oraz odstąpienia od niej. Na marginesie tylko należy wskazać, że same koszty umowy ze Spółką i odstąpienia od niej są niebagatelne i oscylują w granicach 2-3 tysięcy zł.

Należy również wskazać, że Spółka nie określa granicznego momentu - etapu wykonywania umowy, na jakim mogą pojawić się z jej strony wątpliwości odnośnie wytrzymałości dachu. W kwestionowanym postanowieniu zastrzega sobie możliwość wezwania konsumenta do wykonania ekspertyzy przed przystąpieniem do wykonania montażu. Oznacza to, że Spółka może powziąć wątpliwości co do wytrzymałości dachu dopiero przy przystąpieniu do montażu instalacji i zamiast rozpocząć prace wezwać konsumenta do wykonania stosowanej ekspertyzy lub sama może ją wykonać za dodatkowym wynagrodzeniem. Takie rozwiązanie byłoby bardzo niekorzystne finansowo dla konsumentów, gdyż zgodnie z umową zapłata całej ceny następuje najpóźniej w dniu dostarczenia komponentów instalacji. Oznacza to, że w razie pojawienia się wątpliwości co do wytrzymałości dachu, konsument zapłaciłby już całą umówioną cenę za wykonanie w pełni usługi, ale nadal nie miałby przedmiotu umowy. Co więcej nie miałby w ogóle pewności, czy Spółka umowę wykonała, czy od niej odstąpi.

W tym miejscu należy wskazać, że Spółka w stosowanych wzorcach umowy w różnych okresach czasu różnie określała warunki jej odstąpienia od umowy, ale nigdy nie wiązały się

one z koniecznością ponoszenia przez Spółkę na rzecz konsumentów jakichkolwiek opłat. Tak więc w przypadku odstąpienia Spółki od umowy, konsument byłby zobowiązany do poniesienia kosztów projektu i kosztów dostarczenia komponentów instalacji fotowoltaicznej.

Stosowana przez Spółkę klauzula nie uwzględnia zatem i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowe postanowienie, w ocenie Prezesa Urzędu, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc

Na mocy kwestionowanego postanowienia Spółka obarcza konsumentów ryzykiem i skutkami błędnej oceny wytrzymałości dachu nawet w przypadku niezachowania należytej staranności przy ocenie możliwości montażowych. W zdecydowanej większości przypadków zachowanie należytej staranności przy przeprowadzaniu audytu wyeliminuje możliwość powstania już po zawarciu umowy wątpliwości co do wytrzymałości dachu. Teoretycznie jednak i w bardzo nielicznych przypadkach, ale jednak mogłoby dojść do błędnej oceny jakości powierzchni dachowej przez Spółkę przy zachowaniu należytej staranności. W takim przypadku, gdyby już po zawarciu umowy powstały wątpliwości co do wytrzymałości dachu to mogłoby być niezasadnym żądanie wykonania ekspertyzy na koszt Spółki, ale Spółka nie mogłaby też żądać tego od konsumenta. W takim razie konsument powinien mieć możliwość bezkosztowego odstąpienia od umowy.

Odnosząc się do zarzutu w zakresie tego postanowienia Przedsiębiorca wyjaśnił, że uzasadnieniem biznesowym dla wprowadzenia przedmiotowego zapisu było wskazanie konsumentowi, iż wykonanie stosownych ekspertyz nie wchodzi w zakres wykonania przedmiotu umowy, którym objęte jest wyłącznie: zaprojektowanie instalacji PV, sprzedaż i dostarczenie komponentów instalacji PV oraz montaż instalacji PV. Przedsiębiorca podniósł, że ekspertyza wymaga wiadomości wysoce specjalistycznych, którymi dysponują jedynie osoby o wysokich kwalifikacjach budowlanych – wiedzy takiej nie posiadają eksperci Spółki od instalacji PV, którzy mogą jedynie powierzchownie ocenić stan miejsca montażu. Przedsiębiorca podniósł, że z jego wiedzy wynika również, iż dokonywanie takich ekspertyz w ramach bezpłatnego audytu nie jest praktykowane na rynku usług tożsamych z usługami Spółki – a to z tej przyczyny, że dokonanie takiej ekspertyzy generuje dodatkowe koszty z uwagi na konieczność dokonania jej przez specjalistę z innej dziedziny niż fotowoltaika. Przedsiębiorca zadeklarował, że podejmie starania, by zagwarantować konsumentom we wzorcu umownym możliwość bezkosztowego odstąpienia od umowy w sytuacji, w której – po dokonaniu audytu – bez winy w tym konsumenta, ujawnią się okoliczności, które wpłyną na możliwość dokonania montażu instalacji PV.

Odnosząc się do stanowiska Przedsiębiorcy odnośnie treści kwestionowanego postanowienia, że ma ono jedynie wskazywać konsumentowi, iż wykonywanie ekspertyz nie wchodzi w zakres wykonania przedmiotu umowy, którym objęte jest m.in. zaprojektowanie oraz montaż instalacji PV, Prezes Urzędu wskazuje, iż to na Przedsiębiorcy jako profesjonalistę działającym na rynku sprzedaży i montażu instalacji fotowoltaicznych ciąży obowiązek zachowania należytej staranności w zakresie prowadzonej działalności. Bez wątplenia należyta staranność w tych konkretnych okolicznościach wymaga, aby Przedsiębiorca na etapie przeprowadzanego audytu dokonał oceny wytrzymałości dachu

(zapewniając sobie wszelkie niezbędne ku temu narzędzia takie jak: możliwość dokładnych oględzin wybranego miejsca montażu, wgląd do niezbędnych dokumentów, informacje przekazane przez konsumenta - np. opis konstrukcji, stan techniczny, projekt budowlany), w takim zakresie, w jakim dotyczy ona możliwości wykonania instalacji fotowoltaicznej lub poinformował konsumenta o wątpliwościach i umożliwił mu podjęcie swobodnej decyzji co do zawarcia umowy. Wyjaśnienia, że „eksperci Spółki od instalacji PV” mogą jedynie powierzchownie ocenić stan miejsca montażu, może rodzić obawę, iż Spółka może wykonywać montaż zupełnie nie licząc się z bezpieczeństwem konsumentów i bez względu na wytrzymałość dachu. Takie podejście jest niebezpieczne i skrajnie nieodpowiedzialne.

Postanowienie określone w punkcie I.5 sentencji decyzji

„Ekspertyzy lub prace wymienione w ust. 5, 6 i 8, bądź inne zamówione przez Inwestora (Roboty Dodatkowe) zostaną wykonane po ukończeniu w całości Etapu I. Na czas ich wykonania zawieszony zostaje bieg terminów, do których dotrzymania zobowiązał się Wykonawca w Etapie II Umowy.”

Postanowienie to było zamieszczane w § 2 ust. 10 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” w wersjach obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. Tożsame postanowienie o treści: *„Ekspertyzy lub prace wymienione w ust. 5, 6 i 8, bądź inne zamówione przez Inwestora (Roboty Dodatkowe) zostaną wykonane po zaprojektowaniu Instalacji PV. Na czas ich wykonania zawieszony zostaje bieg terminów, do których dotrzymania zobowiązał się Wykonawca.”* było zamieszczane w § 2 ust. 10 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” w wersji obowiązującej od 23 marca 2022 r. do 15 września 2022 r.

Kwestionowane postanowienie, zgodnie z którym Przedsiębiorca zwalania się z obowiązku dotrzymania wskazanego w umowie terminu na wykonanie montażu instalacji fotowoltaicznej zawieszając bieg terminów na czas wykonania ekspertyz lub prac, których wykonanie przy zachowaniu należytej staranności powinien przewidzieć, narusza dobry obyczaj w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego, zgodnie z którym kontrahent konsumenta powinien tworzyć takie klauzule umowne, które nie godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego.

Spółka, zgodnie z postanowieniem zawartym w § 2 ust. 1 Ogólnych Warunków Współpracy zapewnia kompleksowe wykonanie instalacji fotowoltaicznej „pod klucz”, czyli wykonanie instalacji fotowoltaicznej gotowej do działania zgodnie z zasadami sztuki budowlanej, wszelkimi wymogami technicznymi producentów jej podzespołów oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Ekspertyzy lub prace, na które powołuje się Przedsiębiorca w kwestionowanym postanowieniu, wymienione w ust. 5 to ekspertyza wytrzymałości dachu; wymienione w ust. 6 to: wymiana lub remont miejsca instalacji fotowoltaicznej, usunięcie obiektów, zainstalowanie okablowania w bryle budynku o długości przekraczającej 50 metrów; wymienione w ust. 8 to: zainstalowanie zabezpieczeń przeciwpożarowych, dostosowanie instalacji elektrycznej budynku do obowiązujących przepisów, uzyskanie koniecznych decyzji administracyjnych (np. pozwolenia na budowę), zwiększenie mocy przyłączeniowej lub zmiana taryfy energetycznej. Zatem każda z tych wymienionych ekspertyz czy prac jest

niezbędna do kompleksowego wykonania przedmiotu umowy zawieranej z konsumentem umowy, czyli instalacji fotowoltaicznej „pod klucz”.

Jak zostało to już wskazane w szczegółowej ocenie postanowienia określonego w punkcie I.4 sentencji decyzji, Przedsiębiorca wykonuje instalacje fotowoltaiczne w oparciu o przygotowany przez siebie projekt tej instalacji. Sporządzenie projektu poprzedza przeprowadzony również przez Przedsiębiorcę audyt, podczas którego wypełnia Arkusz. Dokument ten zawiera między innymi ocenę jakości powierzchni dachowej, informacje o warunkach montażowych, wytyczne do montażu oraz informacje o koniecznych i wybranych usługach dodatkowych.

To Przedsiębiorca wykonując wszystkie opisane powyżej czynności określa ekspertyzy i prace dodatkowe, których przeprowadzenie jest niezbędne dla wykonania przedmiotu umowy zawieranej z konsumentem i jako profesjonalista jest w stanie przewidzieć dostateczny czas na ich wykonanie, tak aby odpowiednio oznaczyć termin wykonania umowy.

Należy również wskazać, że Spółka zastrzega sobie możliwość zawieszenia biegu terminu nie wskazując przy tym terminu granicznego i to w zakresie okoliczności, które nie tylko powinna przewidzieć, ale również takich, które są lub mogą być od niej całkowicie zależne. Zgodnie bowiem z Ogólnymi Warunkami Współpracy, prace takie jak: wymiana lub remont miejsca instalacji fotowoltaicznej, usunięcie obiektów, zainstalowanie okablowania w bryle budynku o długości przekraczającej 50 metrów (§ 2 ust. 6), wykonanie ekspertyzy wytrzymałości dachu (§2 ust. 5), może wykonać Spółka. Tym bardziej nieuzasadnione jest zawieszanie terminu na czas wykonywania tych prac i to w taki sposób, że nie ma wskazanego terminu granicznego.

Spółka nie określając, terminu granicznego, na jaki może zawiesić bieg terminu wykonania umowy sprawia, że konsument nie będzie znał terminu, w jakim umowa powinna być wykonana, a tym samym nie będzie mógł skutecznie tego egzekwować.

Brak możliwości egzekwowania wykonania umowy w terminie w niej określonym, w przypadku niniejszego postanowienia rażąco narusza interesy konsumentów.

Spółka działając jako profesjonalista powinna z należytą starannością dokonać oceny możliwości montażowych i podczas tej oceny określić wszelkie ekspertyzy i prace, których przeprowadzenie jest niezbędne do kompleksowego wykonania instalacji fotowoltaicznej „pod klucz” i ustalić termin realizacji świadczenia, uwzględniając jednocześnie czas trwania tych niezbędnych ekspertyz i prac.

Jak zostało to już wskazane w szczegółowej ocenie postanowienia określonego w punkcie I.3 sentencji decyzji, w przypadku zaistnienia opóźnienia w realizacji instalacji fotowoltaicznej mogą powstać po stronie konsumenta nie tylko niedogodności związane z faktem dłuższego oczekiwania na montaż, ale także znaczne szkody finansowe. Zauważyć bowiem należy, iż pociągnie to za sobą opóźnienie w podłączeniu do sieci elektroenergetycznej i korzystaniu z preferencyjnych warunków rozliczania energii elektrycznej, jakie niesie za sobą zainstalowanie odnawialnego źródła energii. Ponadto konsument może zostać pozbawiony możliwości uzyskania dopłaty do realizacji instalacji (np. poprzez program dofinansowania mikroinstalacji fotowoltaicznych Mój Prąd³¹) bowiem

³¹ Więcej informacji na temat projektu „Mój Prąd” znajduje się na stronie internetowej <https://mojprad.gov.pl/>

każda transza dofinansowania ograniczona jest limitem, a czas oczekiwania na kolejną turę może być długi.

Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku, gdyby wzorzec umowy nie zawierał kwestionowanego postanowienia, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, z uwagi na to, że Spółka byłaby zobowiązana do wykonania umowy w terminie w niej określonym.

Stosowane przez Spółkę postanowienia nie uwzględniają i nie zabezpieczają interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co może prowadzić do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowe zapisy, w ocenie Prezesa Urzędu, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Dowolna i w żaden sposób nieograniczona możliwość wydłużenia terminu na wykonanie umowy powoduje, że Przedsiębiorca, który i tak - jako profesjonalista w danej dziedzinie - ma przewagę nad kontrahentem, jeszcze tę przewagę w sposób dowolny może zwiększać.

W ocenie Prezesa Urzędu powyższe postanowienie stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc

Postanowienie określone w punkcie I.6 sentencji decyzji

„Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności wobec Inwestora lub osób trzecich, jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie Umowy (w tym opóźnienie) nastąpiło z powodu siły wyższej (katastrof naturalnych i klęsk żywiołowych, takich jak pożar, powódź, zamieć śnieżna, huragan, burza lub akty terroryzmu, wojny, zamieszki, strajki, epidemie).”

Postanowienie to było zamieszczane w § 6 ust. 2 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” w wersjach obowiązujących od 14 sierpnia 2020 r. do 15 września 2022 r.

Postanowienie wzorca umownego, zgodnie z którym Przedsiębiorca zwalania się z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy z powodu zamieci śnieżnej lub burzy narusza dobry obyczaj, zgodnie z którym konsument powinien być traktowany rzetelnie, a działanie przedsiębiorcy nie powinno odbiegać od przyjętych standardów postępowania.

Zakwestionowane postanowienie jest odpowiednikiem niedozwolonego postanowienia wskazanego w art. 385³ pkt 2 kc, zgodnie z którym - w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Zasadą prawa cywilnego, wyrażoną w art. 471 kc jest obowiązek dłużnika do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Okolicznością wyłączającą odpowiedzialność przedsiębiorcy może być siła wyższa. Pojęcie siły wyższej nie zostało zdefiniowane, ale wypracowane przez doktrynę i judykaturę. W nauce i orzecznictwie dominuje koncepcja obiektywna siły wyższej rozumianej jako

zdarzenie zewnętrzne, o charakterze nadzwyczajnym, przejawiającym się w nieznacznym stopniu prawdopodobieństwa jego wystąpienia oraz o charakterze przemożnym, polegającym na niemożności jego "opanowania" i zapobieżenia jego skutkom na istniejącym w danej chwili poziomie rozwoju wiedzy i techniki (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2004 r., II UK 83/04, OSNP 2005, Nr 14, poz. 215 i z dnia 18 grudnia 2002 r., I PKN 12/02, OSNP 2004, Nr 12, poz. 206). Zwykle przejawem tak rozumianej vis maior są katastrofy żywiołowe - trzęsienia ziemi, powodzie lub huragany.³²

Nie wszystkie zjawiska atmosferyczne nawet nacechowane gwałtownością i stwarzające zagrożenie mogą być uznane za siłę wyższą.

Do takiej kategorii nie można bowiem zaliczać zjawisk, które występują regularnie, corocznie na terenie kraju, są typowe i mogą istnieć na naszej szerokości geograficznej. Występowanie opadów śniegu, nawet połączonych z silnym wiatrem nie jest zdarzeniem nadzwyczajnym, cechującym się nikłym stopniem prawdopodobieństwa jego wystąpienia.³³

Również występowanie burz jest normalnym i przewidywalnym zjawiskiem atmosferycznym występującym na terenie Polski w wiosennych i letnich miesiącach.

Dlatego, w ocenie Prezesa Urzędu, kwestionowane postanowienie stanowi sprzeczną z dobrymi obyczajami próbę przeniesienia ryzyka gospodarczego na konsumenta. Nawet jeśli okoliczności wskazane przez Spółkę mogą być od niej niezależne, to w świetle obowiązującego prawa ponosi ona za nie odpowiedzialność, a konsument nie powinien ponosić negatywnych konsekwencji sytuacji, które Spółka mogła przewidzieć i odpowiednio zabezpieczyć obie strony umowy przed ich zaistnieniem.

Za bezzasadne należy uznać wyłączenie przez Spółkę odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy, w tym opóźnienie, wynikające z przejścia burzy lub zamieci śnieżnej.

Mając na względzie powyższe Spółka poprzez stosowanie omawianego postanowienia chroniąc swoje interesy przenosi ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej na konsumenta.

Przedsiębiorca stosując we wzorcach umów omawiane postanowienie wykorzystuje swoją pozycję profesjonalisty i w sposób nierzetelny traktuje swoich kontrahentów.

W przypadku niniejszego postanowienia rażące naruszenie interesów konsumentów polega na próbie pozbawienia konsumentów możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, w tym jej nieterminowej realizacji. Zgodnie z treścią kwestionowanego zapisu, Spółka wyłącza odpowiedzialność z tytułu zaistnienia okoliczności, które, w świetle obowiązującego prawa nie stanowią podstawy do takiego wyłączenia.

Spółka stosując cytowany zapis w sposób niewłaściwy kształtuje swoją odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku, gdyby

³² Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2019 r. sygn. akt IV CSK 129/18

³³ Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 2 października 2020 r. sygn. akt VII Ga 456/20

wzorce umów stosowane przez Przedsiębiorcę nie zawierały kwestionowanego postanowienia, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, z uwagi na to, że Spółka odpowiadałaby za realizację zobowiązania na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Stosowany przez Spółkę zapis nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowe zapis kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Powyższy zapis zmierza do istotnego ograniczenia odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc w zw. z art. 385³ pkt 2 kc

Postanowienie określone w punkcie I.7 sentencji decyzji

„Cena wskazana w §3 ust. 5 lit. a Umowy obejmuje całkowity koszt realizacji Etapu II Umowy. Cena może wzrosnąć wyłącznie z powodów wymienionych w postanowieniach Ogólnych Warunków Współpracy (dalej: OWU) (np. koniecznych bądź opcjonalnych Prac dodatkowych zamówionych na wyraźne żądanie Inwestora). O kosztach dodatkowych Inwestor zostanie powiadomiony przed rozpoczęciem prac.”

Postanowienie to było zamieszczane w § 4 ust. 4 wzorca pn. „Umowa sprzedaży” w wersjach obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r.

Kwestionowane postanowienie, zgodnie z którym Przedsiębiorca jest uprawniony do podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy narusza dobry obyczaj, zgodnie z którym konsument powinien być rzetelnie traktowany, a przedsiębiorca nie powinien wykorzystywać uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty.

W kwestionowanym postanowieniu, Spółka wskazuje, że cena może wzrosnąć wyłącznie z powodów wymienionych w postanowieniach OWU. Żadne jednak z postanowień OWU tych powodów nie określa.

Ponadto, Spółka w kwestionowanym postanowieniu jako przykład uzasadniający podwyższenie ceny podaje konieczne prace dodatkowe. Jak zostało to już wskazane wcześniej w szczegółowej ocenie postanowień określonych w punktach I.4 oraz I.5 sentencji decyzji, Przedsiębiorca wykonuje instalacje fotowoltaiczne w oparciu o przygotowany przez siebie projekt tej instalacji, a sporządzenie projektu poprzedza przeprowadzony również przez Przedsiębiorcę audyt, podczas którego wypełnia Arkusz. Dokument ten zawiera między innymi ocenę jakości powierzchni dachowej, informacje o warunkach montażowych, wytyczne do montażu oraz informacje o koniecznych i wybranych usługach dodatkowych. Wobec tego to Przedsiębiorca wykonując opisane powyżej czynności określa konieczne prace dodatkowe, tj. niezbędne dla wykonania przedmiotu umowy, którą zawiera z konsumentem jako profesjonalista i w której to umowie wskazuje wysokość wynagrodzenia za wykonanie Etapu II umowy.

Zastosowanie kwestionowanej klauzuli powoduje, że konsument jest zobowiązany do zaakceptowania faktu, iż wynagrodzenie Spółki może być inne niż ustalone w umowie. Spółka

zastrzegła bowiem możliwość wprowadzenia korekty w zakresie ceny. Umowa, którą zawiera Spółka w zakresie Etapu II stanowi umowę o dzieło, a określając wynagrodzenie z tytułu wykonania Etapu II Umowy poprzez wskazanie w §3 ust. 5 lit. a Umowy Sprzedaży określonej kwoty pieniężnej Spółka umówiła się o wynagrodzenie ryczałtowe.

W przypadku określenia w umowie o dzieło wynagrodzenia ryczałtowego, przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia bez względu na to, czy w czasie zawarcia umowy istniała możliwość przewidzenia rozmiaru lub kosztów prac. Ryzyko powstania ewentualnej straty związanej ze wzrostem rozmiaru prac obciąża przyjmującego zamówienie.

Jak zostało to już wyżej wskazane przy ocenie poprzednich postanowień stosowanych przez Przedsiębiorcę, ponieważ Spółka wykonuje instalacje fotowoltaiczne w oparciu o przygotowany przez siebie projekt instalacji, co jest poprzedzone przeprowadzeniem audytu, to samodzielnie również dokonuje oceny możliwości montażowych, a zatem jako profesjonalista jest w stanie określić zakres prac, których przeprowadzenie jest niezbędne dla wykonania przedmiotu zawieranej z konsumentem umowy i odpowiednio ustalić oraz określić w umowie wynagrodzenie. Jeżeli prace dodatkowe byłyby konieczne do właściwego wykonania umowy głównej, to Spółka powinna o tym poinformować konsumentów wcześniej i przede wszystkim uwzględnić wartość tych prac w określonej w umowie cenie. Jeśli tego nie uczyniła, to powinna ponosić związane z tym ryzyko, czyli w razie stwierdzenia, już po zobowiązaniu się Spółki do wykonania instalacji fotowoltaicznej za określoną cenę, że jednak konieczne jest wykonanie dodatkowych prac, powinna je wykonać w ramach obowiązującej ją umowy bez podwyższania ceny.

Należy wskazać, że kwestionowane postanowienie przyznające Spółce uprawnienie do podwyższenia wynagrodzenia po zawarciu umowy, w sposób sprzeczny z prawem uprawnia Przedsiębiorcę do jednostronnej zmiany ustalonego wynagrodzenia.

W przypadku niniejszego postanowienia rażąco naruszenie interesów konsumentów polega na ustanowieniu przez Przedsiębiorcę możliwości podwyższenia wynagrodzenia ryczałtowego już po zawarciu umowy.

Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku gdyby wzorzec umowy nie zawierał kwestionowanego postanowienia, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, z uwagi na to, że Spółka zgodnie z zasadami Kodeksu cywilnego nie mogłaby żądać podwyższenia wynagrodzenia ryczałtowego. Takie wynagrodzenie ewentualnie podwyższyć mógłby tylko sąd, ale pod warunkiem, że wykonanie dzieła groziłoby Spółce rażącą stratą i byłoby to następstwem zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć. Oznacza to, że żądanie Spółki podwyższenia ryczałtu mogłoby zostać zrealizowane wyłącznie w postępowaniu sądowym i to tylko w przypadku gdyby skutek zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć, wykonanie instalacji fotowoltaicznej groziłoby Spółce rażącą stratą. Ponadto, zgodnie z utrwaloną wykładnią, do naruszenia interesu konsumenta dochodzi między innymi poprzez spowodowanie doznania zawodu, wprowadzenie konsumenta w błąd i nierzetelne traktowanie.

Konsumenci decydując się na zawarcie umowy z Przedsiębiorcą przyjmują warunki w niej określone, w tym również ustaloną cenę. Cena jest jednym z zasadniczych elementów branych pod uwagę przez konsumentów przy podejmowaniu decyzji o skorzystaniu z usług

danego przedsiębiorcy. Cena ma zatem podstawowe znaczenie dla zapewnienia konsumentom racjonalnego wyboru, gdyż bardzo często porównują oni ceny lub wynagrodzenie różnych przedsiębiorców. Poprzez kwestionowane postanowienie, zgodnie z którym Przedsiębiorca jest uprawniony do podwyższenia ceny już po zawarciu umowy konsumenci mogą czuć się wprowadzeni w błąd i mogą zdecydować się na wykonanie instalacji fotowoltaicznej przez Spółkę w przeświadczeniu, że jej oferta jest po prostu najtańsza. Tymczasem w sytuacji kiedy Spółka zgodnie z kwestionowanym postanowieniem podwyższy cenę, tak nie będzie.

W niniejszym przypadku dochodzi do naruszenia przede wszystkim interesów ekonomicznych konsumentów, ponieważ to konsument zobowiązany będzie do zapłaty wynagrodzenia w wyższej wysokości niż to zaplanował lub w wysokości wyższej, niż musiałby zapłacić innemu przedsiębiorcy.

Stosowane przez Spółkę postanowienie nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny.

Ponieważ postanowienie to kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc

Postanowienie określone w punkcie I.8 sentencji decyzji

„Jeżeli z winy Wykonawcy nie dojdzie do rozpoczęcia montażu Instalacji PV w terminie ustalonym na zasadach uzgodnionych w §2 ust. 3 OWW, to Inwestor może bezkosztowo odstąpić od Umowy w zakresie całości Etapu II Umowy.”

Postanowienie to było zamieszczane w § 4 ust. 5 wzorca pn. „Umowa sprzedaży” w wersjach obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r.

Kwestionowane postanowienie, zgodnie z którym Przedsiębiorca zastrzega, że w przypadku zawinionego przez Przedsiębiorcę braku montażu instalacji w ustalonym umownie terminie, konsumentowi przysługuje jedynie bezkosztowe odstąpienie od umowy w zakresie Etapu II narusza dobry obyczaj w zakresie równowagi kontraktowej stron.

Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Współpracy Spółka zapewnia kompleksowe wykonanie instalacji fotowoltaicznej „pod klucz”, czyli wykonanie instalacji fotowoltaicznej gotowej do działania.

Spółka dzieli przedmiot umowy na dwa etapy, tj. wykonanie usługi zaprojektowania (Etap I) oraz sprzedaż i montaż (Etap II) mikroinstalacji fotowoltaicznej. Bez względu jednak na ten wprowadzony przez Spółkę podział celem umowy zawartej pomiędzy konsumentem a Spółką jest otrzymanie przez konsumenta gotowej do działania instalacji fotowoltaicznej. Ponieważ z jednej strony dla konsumenta bezużyteczny byłby sam projekt instalacji fotowoltaicznej wykonany przez Spółkę, a z drugiej strony Spółka nie sprzedaje i nie wykonuje montażu instalacji fotowoltaicznej na podstawie projektu przygotowanego przez inny podmiot, dlatego też przedmiot umowy Spółki zawartej z konsumentem należy postrzegać całościowo. Należy tutaj podkreślić, że celem konsumenta przy zawieraniu tej umowy jest otrzymanie gotowej do działania instalacji fotowoltaicznej.

Spółka w Ogólnych Warunkach Współpracy termin wykonania umowy w zakresie sprzedaży i montażu instalacji fotowoltaicznej określa do 90 dni od dnia zapłaty wynagrodzenia za Etap II.

Jednocześnie, stosując kwestionowane postanowienie Spółka zastrzegła, że w przypadku niedotrzymania tego terminu z jej winy konsument może bezkosztowo, ale tylko w zakresie Etapu II, odstąpić od umowy.

W takiej sytuacji konsument pozostaje ze sporządzonym przez Spółkę projektem instalacji fotowoltaicznej, za który zapłacił niebagatelną kwotę 2700 zł i który, wobec braku montażu przez Spółkę, pozostaje bezużyteczny ponieważ jest bardzo mało prawdopodobne, że na jego podstawie konsument zakupi zaproponowane przez Spółkę elementy, a ich montażu dokona inny podmiot. Oznacza to, że z winy Spółki nie doszło do osiągnięcia zamierzonego przez konsumenta celu umowy zawartej ze Spółką. Na uwadze należy mieć również to, że do sytuacji tej dochodzi z winy Spółki. Takie rozwiązanie narusza dobry obyczaj zgodnie z którym konsument powinien być traktowany uczciwie i rzetelnie.

Gdyby Spółka traktowała konsumenta uczciwie i rzetelnie, powinna w takim przypadku przy odstąpieniu od umowy nie tylko zwrócić koszty w zakresie Etapu II, ale również i Etapu I oraz zastrzec na jego rzecz roszczenia, które zastrzegła na swoją rzecz, w sytuacji analogicznej, kiedy to z winy konsumenta nie będzie możliwości realizacji Etapu II w określonym terminie.

Należy bowiem wskazać, że w analogicznej sytuacji, kiedy to z winy konsumenta nie będzie możliwości realizacji Etapu II w określonym terminie, Spółka zastrzegła na swoją rzecz karę umową w wysokości 1000 zł brutto z tytułu poniesionych przez nią kosztów, płatną w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, oraz dodatkowo zastrzegła, że jest uprawniona do dochodzenia kwoty odszkodowania przewyższającej karę umowną.

A zatem Spółka ukształtowała treść stosunku zobowiązaniowego tworząc klauzule umowne, które godzą w równowagę kontraktową stron. Zastrzegła bowiem w przypadku braku montażu instalacji fotowoltaicznej w umownym terminie z winy konsumenta, na swoją rzecz karę umowną płatną w terminie 7 dni od daty wezwania oraz dodatkowo uprawnienie do dochodzenia kwoty odszkodowania przewyższającej karę umowną. Zaś w przypadku braku montażu instalacji fotowoltaicznej w umownym terminie ze swojej winy przynajmniej konsumentowi jedynie prawo do odstąpienia od umowy i to tylko w zakresie Etapu II .

Wobec powyższego należy uznać, że postanowienie zgodnie z którym Przedsiębiorca zastrzega, że w przypadku zawinionego przez Przedsiębiorcę braku montażu instalacji w ustalonym umownie terminie, konsumentowi przysługuje jedynie bezkosztowe i to tylko w zakresie Etapu II odstąpienie od umowy jest sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi w sytuacji, gdy w sposób rażący naruszona została równowaga interesów stron umowy, przez to że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę formułując konkretny wzorzec.

Tak jak zostało to już wskazane powyżej, Spółka rażąco narusza równowagę kontraktową stron.

Stosowane przez Spółkę postanowienie nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny.

Stanowisko Przedsiębiorcy, że kwestionowane postanowienie miałyby stanowić dodatkowe zabezpieczenie konsumenta, w ocenie Prezesa Urzędu nie zasługuje na uwzględnienie z przyczyn przywołanych powyżej.

Postanowienie określone w punkcie I.9 sentencji decyzji

„Celem uniknięcia wszelkich wątpliwości, Strony precyzują, że Arkusz Ustaleń Montażowych (AUM)/Arkusz Audytu Technicznego (ATT) nie stanowi integralnej części Umowy, zawarte w nim dane są szacunkowe i może być on modyfikowany jednostronnie przez Wykonawcę, jeżeli zaistnieje taka konieczność.”

Postanowienie to było zamieszczane w § 4 ust. 3 wzorca pn. „Umowa sprzedaży” w wersjach obowiązujących od 30 października 2020 r. do 15 września 2022 r.

Kwestionowane postanowienie, zgodnie z którymi Arkusz Ustaleń Montażowych dla instalacji fotowoltaicznej/Arkusz Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej nie stanowi integralnej części umowy, a Przedsiębiorca może jednostronnie go modyfikować, narusza dobry obyczaj, zgodnie z którym konsument ma prawo do jasnego i precyzyjnego określenia warunków umowy oraz otrzymania przedmiotu umowy zgodnego ze swoimi oczekiwaniami i potrzebami oraz zgodnego z warunkami umowy.

W Arkuszu są wskazane szczegóły techniczne dotyczące instalacji fotowoltaicznej. Arkusz, oprócz danych teleadresowych konsumenta, zawiera również informacje techniczne dotyczące dachu (m.in. wymiary, poszycie, ocena jakości powierzchni dachowej, potencjalne przeszkody w otoczeniu), istniejącej instalacji elektrycznej, zakres usług dodatkowo płatnych, szkic sytuacyjny preferowanego rozmieszczenia modułów na dachu, dane dotyczące dostawy komponentów instalacji fotowoltaicznej oraz spis wymaganych zdjęć. Dane zawarte w tym dokumencie stanowią podstawę przygotowania projektu koncepcyjnego/wizualizacji instalacji.

Arkusz jest jedynym dokumentem, w którym konsument ma możliwość wskazania preferowanego miejsca wykonania instalacji, mając do wyboru budynek gospodarczy, dom mieszkalny lub grunt. Dla konsumenta zainteresowanego montażem paneli fotowoltaicznych miejsce ich montażu może być jednym z elementów przesądzających o wyborze takiego rozwiązania.

Dlatego dokument zawierający wszelkie ustalenia i szczegóły techniczne, w tym miejsce montażu instalacji oraz zakres usług dodatkowo płatnych powinien stanowić integralną część umowy, tak aby konsument miał pewność, po pierwsze co jest przedmiotem umowy, a po drugie, że przedmiot umowy - zamontowana instalacja fotowoltaiczna - będzie zgodna z jego oczekiwaniami i zawartą umową.

Kwestionowane postanowienie stanowi również odpowiednik niedozwolonego postanowienia wskazanego w art. 385³ pkt 19 kc, zgodnie z którym - w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności

przewidują wyłącznie dla kontrahenta konsumenta jednostronne uprawnienie do zmiany, bez ważnych przyczyn, istotnych cech świadczenia.

Bez wątplenia określone w Arkuszu informacje, w tym preferowane miejsce wykonania instalacji oraz zakres usług dodatkowo płatnych stanowią istotne cechy świadczenia. Zatem postanowienie dające Spółce możliwość modyfikacji Arkusza, jeżeli zaistnieje taka konieczność daje jej jednostronne uprawnienie do zmiany istotnych cech świadczenia. Postanowienie to nie zawiera przy tym jakichkolwiek przyczyn, których wystąpienie uzasadniałoby możliwość modyfikacji, wręcz przeciwnie przewiduje, że Spółka może skorzystać z tego uprawnienia, jeżeli zaistnieje taka konieczność. A więc pozostawia to całkowitej swobodzie Spółki, która w każdej sytuacji może wskazać, że dana okoliczność lub jej brak przesądza o konieczności modyfikacji Arkusza.

W przedmiotowym przypadku rażąco naruszenie interesów konsumentów polega na tym, że poprzez stosowanie przez Przedsiębiorcę kwestionowanego postanowienia konsument nie będzie miał pewności co do przedmiotu umowy, a Spółka może ten przedmiot jednostronnie modyfikować.

Ze względu na to, że Spółka zastrzegła, iż Arkusz nie stanowi integralnej części umowy konsumentowi, w razie niezgodności ustaleń poczynionych i zamieszczonych w Arkuszu, trudno będzie się powoływać na te ustalenia. Tym bardziej, że Spółka zastrzegła sobie również możliwość jednostronnej ich modyfikacji.

Stosowane przez Spółkę postanowienia nie uwzględniają i nie zabezpieczają interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowe klauzule kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. W tym miejscu należy również wskazać, że zgodnie z utrwaloną wykładnią do naruszenia interesu konsumenta dochodzi między innymi poprzez spowodowanie doznania przez konsumenta zawodu, wprowadzenie go w błąd i nierzetelne traktowanie. Konsument wskazując w Arkuszu preferowane miejsce montażu instalacji ma prawo oczekiwać, że jego preferencje w tym zakresie oraz wszelkie poczynione i zamieszczone w Arkuszu ustalenia, szczegóły techniczne, zakres dodatkowo płatnych usług będą dla Spółki wiążące. Tymczasem wskutek stosowania przez Spółkę kwestionowanej klauzuli konsument może nie otrzymać instalacji fotowoltaicznej w wybranym i akceptowanym przez niego miejscu lub zakres dodatkowo płatnych usług jest znacznie szerszy niż ten umówiony i określony w Arkuszu. Może to wywołać u konsumenta poczucie zawodu, wprowadzenia go w błąd i nieuczciwego potraktowania. W takim przypadku, naruszenie interesu konsumenta osiąga stopień intensywności, który należy uznać za rażący.

Gdyby Spółka nie zastrzegła, że Arkusz, w którym zawarte są między innymi tak istotne cechy świadczenia jak wskazane przez konsumenta miejsce wykonania instalacji fotowoltaicznej i zakres dodatkowo płatnych usług, nie stanowi integralnej części umowy oraz nie zastrzegła sobie możliwości jego jednostronnej modyfikacji, konsument mógłby powołując się na dokonane i zamieszczone w Arkuszu ustalenia egzekwować wykonanie umowy zgodnie z dokonanymi ustaleniami i jego oczekiwaniami. W ocenie Prezesa Urzędu powyższy zapis stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc w zw. z art. 385³ pkt 19 kc

Postanowienie określone w punkcie I.10 sentencji decyzji

„W przypadku złego stanu technicznego dachu lub utrudnień montażowych kwota może ulec zmianie”

Postanowienie to było zamieszczane w pkt D.5.2 wzorca pn. „Arkusze Ustaleń Montażowych dla instalacji fotowoltaicznej w wersji obowiązującej od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r. oraz w pkt D.7.2 wzorca pn. „Arkusze Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” w wersjach obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. i dotyczyło wynagrodzenia za usługę dodatkowo płatną, tj. użycie podnośnika.

Jak zostało to już wskazane w szczegółowej ocenie postanowień określonych w punktach I.4 oraz I.5 sentencji decyzji, Przedsiębiorca wykonuje instalacje fotowoltaiczne w oparciu o przygotowany przez siebie projekt tej instalacji, a sporządzenie projektu poprzedza przeprowadzony również przez Przedsiębiorcę audyt, podczas którego wypełnia Arkusz. Dokument ten zawiera między innymi ocenę jakości powierzchni dachowej, informacje o warunkach montażowych, wytyczne do montażu oraz informacje o koniecznych i wybranych usługach dodatkowych. Tak więc to Przedsiębiorca przeprowadzając audyt jako profesjonalista ocenia stan techniczny dachu oraz związane z nim koszty użycia podnośnika.

Kwestionowane postanowienie zgodnie z którym Przedsiębiorca jest uprawniony do podwyższenia określonego w umowie wynagrodzenia za użycie podnośnika po zawarciu umowy, narusza dobry obyczaj, zgodnie z którym konsument powinien być rzetelnie traktowany, a przedsiębiorca nie powinien wykorzystywać uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty.

Zastosowanie kwestionowanej klauzuli powoduje, że konsument będzie zobowiązany do zaakceptowania faktu, iż wynagrodzenie Spółki będzie inne niż ustalone w umowie w przypadku złego stanu technicznego dachu lub utrudnień montażowych.

Ocena stanu technicznego dachu jest niezbędna do należytego wykonania przez Spółkę zobowiązania. Jeśli Spółka nie dokona starannie takiej oceny to powinna ponosić związane z tym ryzyko, czyli w razie oceny Spółki już po zawarciu umowy, że stan techniczny dachu jest na tyle zły, że do montażu instalacji fotowoltaicznej konieczne jest poniesienie dodatkowych kosztów, to koszty te powinna ponosić Spółka, a nie obciążać nimi konsumenta. W zdecydowanej większości przypadków zachowanie należytej staranności przy przeprowadzaniu audytu wyeliminuje możliwość zmiany oceny stanu technicznego dachu na złą lub nieprzewidziane utrudnienia montażowe. Teoretycznie jednak i w bardzo nielicznych przypadkach, ale jednak mogłoby dojść do błędnej oceny jakości powierzchni dachowej przez Spółkę przy zachowaniu należytej staranności. W takim przypadku, gdyby już po zawarciu umowy okazało się, że stan dachu jest na tyle zły, że użycie podnośnika wiązałoby się z wyższymi niż umówione kosztami to mogłoby być niezasadnym żądanie poniesienia tych kosztów przez Spółkę, ale Spółka nie mogłaby też żądać wyższego wynagrodzenia od konsumenta. W takim razie konsument powinien mieć możliwość bezkosztowego odstąpienia od umowy.

Zgodnie z art. 355 § 2 kc, należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 października 2003 r. (sygn. akt

V CK 311/02), o tym, czy na tle konkretnych okoliczności można osobie zobowiązanej postawić zarzut braku należytej staranności w dopełnieniu obowiązków, decyduje nie tylko niezgodność jego postępowania z modelem, lecz także uwarunkowana doświadczeniem życiowym możliwość i powinność przewidywania odpowiednich następstw zachowania. Z uwagi na powyższe, należy stwierdzić, iż Przedsiębiorca jako profesjonalista działający na rynku sprzedaży i montażu instalacji fotowoltaicznych, powinien już na etapie przedkontraktowym ocenić stan techniczny dachu.

Zatem stosując kwestionowane postanowienie Spółka przenosi ryzyko i obarcza konsumenta skutkami braku zachowania należytej staranności przez profesjonalistę.

Odnosnie drugiej ze wskazanych przez Spółkę w kwestionowanym postanowieniu sytuacji, w których dopuszcza podwyższenie ceny, tj. utrudnień montażowych, to należy wskazać, że jest to pojęcie niedookreślone. Brak konkretyzacji, o jakie obiektywne utrudnienia chodzi może utrudniać konsumentom ocenę, czy utrudnienia te w ogóle zaistniały.

Ponadto, umowa, którą zawiera Spółka w zakresie montażu instalacji fotowoltaicznej stanowi umowę o dzieło, a określając wynagrodzenie z tytułu wykonania Etapu II Umowy poprzez wskazanie w §3 ust. 5 lit. a Umowy Sprzedaży określonej kwoty pieniężnej Spółka umówiła się o wynagrodzenie ryczałtowe. W przypadku określenia w umowie o dzieło wynagrodzenia ryczałtowego, przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia bez względu na to, czy w czasie zawarcia umowy istniała możliwość przewidzenia rozmiaru lub kosztów prac. Ryzyko powstania ewentualnej straty związanej ze wzrostem rozmiaru prac obciąża przyjmującego zamówienie.

Należy wskazać, że kwestionowane postanowienie przyznające Spółce uprawnienie do zmiany wynagrodzenia po zawarciu umowy, w sposób sprzeczny z prawem uprawnia Przedsiębiorcę do jednostronnej zmiany ustalonego wynagrodzenia.

W przypadku niniejszego postanowienia rażąco naruszenie interesów konsumentów polega na ustanowieniu przez Przedsiębiorcę sprzecznej z prawem możliwości podwyższenia wynagrodzenia ryczałtowego już po zawarciu umowy oraz na obciążeniu konsumentów ryzykiem i skutkami braku zachowania należytej staranności przez profesjonalistę.

Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku gdyby wzorzec umowy nie zawierał kwestionowanego postanowienia, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, z uwagi na to, że Spółka zgodnie z zasadami Kodeksu cywilnego nie mogłaby żądać podwyższenia wynagrodzenia ryczałtowego. Takie wynagrodzenie ewentualnie podwyższyć mógłby tylko sąd, ale pod warunkiem, że wykonanie dzieła groziłoby Spółce rażącą stratą i byłoby to następstwem zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć. Oznacza to, że żądanie Spółki podwyższenia ryczałtu mogłoby zostać zrealizowane wyłącznie w postępowaniu sądowym i to tylko w przypadku gdyby skutek zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć, wykonanie instalacji fotowoltaicznej groziłoby Spółce rażącą stratą.

Ponadto, zgodnie z utrwaloną wykładnią, do naruszenia interesu konsumenta dochodzi między innymi poprzez spowodowanie doznania zawodu, wprowadzenie konsumenta w błąd i nierzetelne traktowanie.

Konsumenci decydując się na zawarcie umowy z Przedsiębiorcą przyjmują warunki w niej określone, w tym również ustaloną cenę. Cena jest jednym z zasadniczych elementów branych pod uwagę przez konsumentów przy podejmowaniu decyzji o skorzystaniu z usług danego przedsiębiorcy. Cena ma zatem podstawowe znaczenie dla zapewnienia konsumentom racjonalnego wyboru, gdyż bardzo często porównują oni ceny lub wynagrodzenie różnych przedsiębiorców. Poprzez kwestionowane postanowienie, zgodnie z którym Przedsiębiorca jest uprawniony do podwyższenia ceny już po zawarciu umowy konsumenci mogą czuć się wprowadzeni w błąd i mogą zdecydować się na wykonanie instalacji fotowoltaicznej przez Spółkę w przeświadczeniu, że jej oferta jest po prostu najtańsza, gdy w sytuacji kiedy Spółka zgodnie z kwestionowanym postanowieniem podwyższy cenę, tak nie będzie.

W niniejszym przypadku dochodzi do naruszenia przede wszystkim interesów ekonomicznych konsumentów, ponieważ to konsument zobowiązany będzie do zapłaty wynagrodzenia w wyższej wysokości niż to zaplanował lub w wysokości wyższej, niż musiałby zapłacić innemu przedsiębiorcy.

Stosowany przez Spółkę zapis nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowe postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc

Postanowienie określone w punkcie I.11 sentencji decyzji

„Rzeczywista wartość dodatkowo płatnych usług zostanie zweryfikowana podczas realizacji montażu instalacji fotowoltaicznej w zależności od rzeczywistego zakresu prac na obiekcie”

Postanowienie to było zamieszczane w pkt D.6 wzorca pn. „Arkusze Ustaleń Montażowych dla instalacji fotowoltaicznej” w wersji obowiązującej od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r. oraz w pkt D.8 wzorca pn. „Arkusze Audytu Technicznego dla instalacji fotowoltaicznej” w wersjach obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r.

Kwestionowane postanowienie, zgodnie z którym Przedsiębiorca jest uprawniony do podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy narusza dobry obyczaj, zgodnie z którym konsument powinien być rzetelnie traktowany, a przedsiębiorca nie powinien wykorzystywać uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty.

Zastosowanie kwestionowanej klauzuli pozwala Spółce na weryfikację podczas montażu instalacji fotowoltaicznej zakresu prac i wartości dodatkowo płatnych usług, co wiąże się z przyznaniem sobie przez Spółkę prawa do podwyższenia umówionego wynagrodzenia.

Ponieważ Spółka wykonuje instalacje fotowoltaiczne w oparciu o przygotowany przez siebie projekt tej instalacji to samodzielnie również dokonuje oceny możliwości montażowych, a zatem jako profesjonalista jest w stanie określić prace dodatkowe, których przeprowadzenie jest niezbędne dla wykonania przedmiotu zawieranej z konsumentem umowy i odpowiednio określić ich zakres oraz związane z tym koszty.

Zatem postanowienie na mocy którego Spółka przyznaje sobie uprawnienie do dokonania oceny zakresu prac i określenia wysokości kosztów dodatkowo płatnych prac dopiero podczas realizacji montażu jest wyrazem nierzetelnego traktowania konsumentów oraz wykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty.

Ocena możliwości montażowych, w tym zakres prac, których przeprowadzenie jest niezbędne dla wykonania przedmiotu zawieranej z konsumentem umowy jest niezbędna do należytego wykonania przez Spółkę zobowiązania oraz określenia związanych z tym kosztów. Jeśli Spółka nie dokona starannie takiej oceny to powinna ponosić związane z tym ryzyko.

Zastosowanie kwestionowanej klauzuli powoduje, że konsument będzie zobowiązany do zaakceptowania faktu, iż wynagrodzenie Spółki będzie inne niż ustalone w umowie.

Umowa, którą zawiera Spółka w zakresie montażu instalacji fotowoltaicznej stanowi umowę o dzieło, a określając wynagrodzenie z tytułu wykonania Etapu II Umowy poprzez wskazanie w §3 ust. 5 lit. a Umowy Sprzedaży określonej kwoty pieniężnej Spółka umówiła się o wynagrodzenie ryczałtowe. W przypadku określenia w umowie o dzieło wynagrodzenia ryczałtowego, przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia bez względu na to, czy w czasie zawarcia umowy istniała możliwość przewidzenia rozmiaru lub kosztów prac. Ryzyko powstania ewentualnej straty związanej ze wzrostem rozmiaru prac obciąża przyjmującego zamówienie.

Należy wskazać, że kwestionowane postanowienie przyznające Spółce uprawnienie do zmiany wynagrodzenia po zawarciu umowy, w sposób sprzeczny z prawem uprawnia Przedsiębiorcę do jednostronnej zmiany ustalonego wynagrodzenia.

W przypadku niniejszego postanowienia rażące naruszenie interesów konsumentów polega na ustanowieniu przez Przedsiębiorcę sprzecznej z prawem możliwości podwyższenia wynagrodzenia ryczałtowego już po zawarciu umowy oraz na obarczeniu konsumentów ryzykiem i skutkami braku zachowania należytej staranności przez profesjonalistę.

Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku gdyby wzorzec umowy nie zawierał kwestionowanego postanowienia, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, z uwagi na to, że Spółka zgodnie z zasadami Kodeksu cywilnego nie mogłaby żądać podwyższenia wynagrodzenia ryczałtowego. Takie wynagrodzenie ewentualnie podwyższyć mógłby tylko sąd, ale pod warunkiem, że wykonanie dzieła groziłoby Spółce rażącą stratą i byłoby to następstwem zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć. Oznacza to, że żądanie Spółki podwyższenia ryczałtu mogłoby zostać zrealizowane wyłącznie w postępowaniu sądowym i to tylko w przypadku gdyby wskutek zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć, wykonanie instalacji fotowoltaicznej groziłoby Spółce rażącą stratą.

Ponadto, zgodnie z utrwaloną wykładnią, do naruszenia interesu konsumenta dochodzi między innymi poprzez spowodowanie doznania zawodu, wprowadzenie konsumenta w błąd i nierzetelne traktowanie. Konsumenty decydując się na zawarcie umowy z Przedsiębiorcą przyjmują warunki w niej określone, w tym również ustaloną cenę. Cena jest jednym z zasadniczych elementów branych pod uwagę przez konsumentów przy podejmowaniu decyzji o skorzystaniu z usług danego przedsiębiorcy. Cena ma zatem podstawowe znaczenie dla zapewnienia konsumentom racjonalnego wyboru, gdyż bardzo często porównują oni ceny lub

wynagrodzenie różnych przedsiębiorców. Poprzez kwestionowane postanowienie, zgodnie z którym Przedsiębiorca jest uprawniony do podwyższenia ceny już po zawarciu umowy konsumenci mogą czuć się wprowadzeni w błąd i mogą zdecydować się na wykonanie instalacji fotowoltaicznej przez Spółkę w przeświadczeniu, że jej oferta jest po prostu najtańsza, gdy w sytuacji kiedy Spółka zgodnie z kwestionowanym postanowieniem podwyższy cenę, tak nie będzie.

W niniejszym przypadku dochodzi do naruszenia przede wszystkim interesów ekonomicznych konsumentów, ponieważ to konsument zobowiązany będzie do zapłaty wynagrodzenia w wyższej wysokości niż to zaplanował lub w wysokości wyższej, niż musiałby zapłacić innemu przedsiębiorcy.

Stosowany przez Spółkę zapis nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowe postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc

Postanowienie określone w punkcie I.12 sentencji decyzji

„W przypadku stwierdzenia, iż brak jest możliwości technicznych wykonania montażu Instalacji PV w rozsądnym terminie, Wykonawca ma prawo odstąpić od Umowy w terminie 90 dni od dania jej zawarcia. W takiej sytuacji Wykonawca może potrącić rzeczywiście poniesione koszty zgodnie z par. 3 ust. 5. Dla uniknięcia wątpliwości Wykonawca wskazuje, że chodzi tutaj o sytuacje w których brak możliwości technicznych powstał po sporządzeniu w Arkuszu Ustaleń Montażowych (AUM) lub istniał w chwili jego sporządzenia, ale Wykonawca mimo dołożenia należytej staranności nie był w stanie ustalić tego braku”

Postanowienie to było zamieszczane w § 8 ust. 4 wzorca pn. „Ogólne Warunki Współpracy” w wersjach obowiązujących od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r.

Kwestionowane postanowienie, zgodnie z którym Przedsiębiorca jest uprawniony do odstąpienia od umowy w przypadku braku możliwości technicznych wykonania montażu instalacji oraz obciążenie konsumenta rzeczywiście poniesionymi kosztami narusza dobry obyczaj, zgodnie z którym konsument powinien być rzetelnie traktowany, a przedsiębiorca nie powinien wykorzystywać uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty.

Spółka wykonuje instalacje fotowoltaiczne w oparciu o przygotowany przez siebie projekt tej instalacji. Projekt Spółka określa mianem projektu koncepcyjnego.

Jak zostało to już opisane w szczegółowej ocenie postanowienia określonego w punkcie I.4 sentencji decyzji, sporządzenie projektu poprzedza przeprowadzony przez Przedsiębiorcę audyt, podczas którego Przedsiębiorca analizuje przestrzeń montażową, oblicza zapotrzebowanie na energię i dobiera moc instalacji. W trakcie audytu wypełniany jest Arkusz.

Informacje zamieszczone w Arkuszu są uzyskiwane bezpośrednio od konsumentów podczas spotkania z przedstawicielem Spółki na miejscu montażu instalacji oraz ustalane przez tego przedstawiciela, który dokonuje oględzin miejsca i analizy możliwości wykonania

instalacji na nieruchomościach konsumenta, w tym analizy przestrzeni montażowej. Już podczas tego spotkania Spółka zawiera z konsumentem umowę, której przedmiotem jest wykonanie instalacji fotowoltaicznej. Arkusz zawiera informacje potrzebne do wykonania projektu instalacji, informacje o warunkach montażowych instalacji, wytyczne do montażu, informacje o koniecznych i wybranych usługach dodatkowych. Dokument ten zawiera między innymi ocenę jakości powierzchni dachowej, a także informacje o roku montażu lub ostatniego remontu powierzchni dachowej.

Spółka w Ogólnych Warunkach Współpracy nakłada na konsumentów obowiązek przekazania wszelkich niezbędnych do przygotowania Arkusza danych. Zatem to Spółka ocenia jakie dane są nieodzowne do rzetelnego przygotowania Arkusza. Nie ma więc żadnych przeszkód aby podczas wykonywania audytu przedstawiciel Spółki zażądał przedstawienia projektu, informacji o konstrukcji dachu lub innych informacji w takim zakresie, w jakim uzna, że to konieczne do oceny możliwości technicznych wykonania montażu instalacji fotowoltaicznej.

Mając możliwość oględzin dachu i dokładnego sprawdzenia miejsca montażu oraz zapewniając sobie uzyskanie od konsumenta wszelkich niezbędnych informacji, Spółka działając jako profesjonalista, już na tym etapie powinna ocenić, czy w ogóle możliwy jest montaż instalacji fotowoltaicznej. Jest to tym bardziej niezbędne, że już podczas tego spotkania Spółka zawierając z konsumentem umowę zobowiązuje się do kompleksowego wykonania instalacji fotowoltaicznej za określoną i wskazaną w umowie cenę, a ocena w zakresie możliwości wykonania instalacji fotowoltaicznej jest niezbędna dla należytego wykonania tego zobowiązania.

Skoro więc Spółka dokonując oględzin dachu, oceniając jakość powierzchni dachowej i mając możliwość żądania wszelkich niezbędnych, w jej ocenie, informacji zobowiązała się do wykonania instalacji wymagającej określonej ilości paneli fotowoltaicznych to konsument ma prawo oczekiwać, że wykonanie takiej instalacji jest możliwe.

Ponieważ Spółka jest profesjonalistą, to ciąży na niej ocena możliwości montażowych i jako specjalista już na etapie audytu powinna ocenić, czy istnieją możliwości techniczne wykonania montażu instalacji fotowoltaicznej, czy nie. Taka ocena jest niezbędna dla należytego wykonania przez Spółkę zobowiązania. Jeśli Spółka oceniła, że wykonanie montażu instalacji fotowoltaicznej jest technicznie możliwe to powinna ponosić związane z tym ryzyko, czyli w razie stwierdzenia, już po zobowiązaniu się Spółki do wykonania instalacji fotowoltaicznej, że jednak nie ma możliwości technicznych do jej wykonania, powinna umożliwić konsumentowi lub sama rozwiązać umowę, ale bez obciążania konsumentów jakimikolwiek kosztami.

Bez znaczenia tutaj jest zastrzeżenie Spółki, że braku możliwości technicznych montażu, nie mogła ustalić pomimo dochowania należytej staranności. W ocenie Prezesa Urzędu zachowanie należytej staranności przy wykonywaniu audytu fotowoltaicznego przez Spółkę działającą jako profesjonalny podmiot na rynku sprzedaży i montażu instalacji w praktyce gospodarczej z reguły wyklucza skrajnie błędną ocenę możliwości montażowych, a to Spółkę obciąża skutek niedochowania należytej staranności lub niewystarczające jej dochowanie. Ponadto, Spółka z góry przyznaje sobie możliwość badania i pozytywną ocenę spełnienia wymogów należytej staranności.

Spółka stosując kwestionowane postanowienie przerzuca na konsumenta całe ryzyko związane z dokonaniem błędnej oceny możliwości technicznych wykonania montażu instalacji fotowoltaicznej, a tym samym należy uznać, że jest ono sprzeczne z dobrymi obyczajami.

W przypadku niniejszego postanowienia rażąco naruszenie interesów konsumentów polega na obarczeniu ich ryzykiem i skutkami błędnej oceny profesjonalisty możliwości technicznych wykonania montażu instalacji fotowoltaicznej.

Przeprowadzenie tzw. testu przyzwoitości prowadzi do wniosku, że w przypadku gdyby wzorzec umowy nie zawierał kwestionowanego postanowienia, konsument byłby w korzystniejszej sytuacji, ponieważ Spółka zawierając umowę i zobowiązując się do wykonania instalacji fotowoltaicznej, w przypadku jej niewykonania, odpowiadałaby za niewykonanie zobowiązania na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Ponadto, zgodnie z utrwaloną wykładnią, do naruszenia interesu konsumenta dochodzi między innymi poprzez spowodowanie doznania zawodu, wprowadzenie konsumenta w błąd i nierzetelne traktowanie.

Spółka stosując kwestionowane postanowienie przerzuca na konsumenta całe ryzyko związane z dokonaniem przez Spółkę błędnej oceny możliwości technicznych wykonania montażu instalacji fotowoltaicznej. Zastrzega, że w razie takiej błędnej oceny może odstąpić od umowy i jednocześnie obciążyć konsumentów rzeczywiście poniesionymi przez siebie kosztami, przy czym Spółka nie określa nawet jakie to mogą być koszty, jaki może być ich maksymalny pułap i sposób ich wyliczenia. W niniejszym przypadku dochodzi do naruszenia interesów ekonomicznych konsumentów, ponieważ konsument będzie zobowiązany do zapłaty za niewykonaną, zgodnie z umową i oczekiwanym efektem końcowym, usługę.

Stosowany przez Spółkę zapis nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny. Przedmiotowe postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, tym samym stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc

Mając na względzie powyższe, Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienia stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego.

Uznając te postanowienia za niedozwolone, zgodnie z art. 23b ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu zakazał Przedsiębiorcy ich wykorzystywania.

Uzasadnienie braku przyjęcia wniosku o wydanie decyzji w trybie art. 23c u.o.k.k.

Zgodnie z treścią art. 23c ust. 1 u.o.k.k., jeżeli przedsiębiorca przed wydaniem decyzji, o której mowa w art. 23b ust. 1, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a, lub usunięcia skutków tego naruszenia, Prezes Urzędu może, wydając decyzję, o której mowa w art. 23b ust. 1, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

Ponadto, zgodnie z art. 23c ust. 2 u.o.k.k., w decyzji, o której mowa w ust. 1 Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań, zaś stosownie do ust. 3 omawianego artykułu - w ww. decyzji Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, przepisów art. 23b ust. 2 pkt 1 i art. 106 ust. 1 pkt 3a nie stosuje się (art. 23c ust. 4 u.o.k.k.).

Spółka w piśmie z dnia 16 września 2022 r. złożyła wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej, o której mowa w art. 23c ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W piśmie tym Spółka oświadczyła m.in., że cyt. „(...) zaprzestała stosowania zakwestionowanych w sentencji Postanowienia z dnia 26 maja 2022 r. postanowień, a to poprzez wprowadzenie nowego wzorca umowy niezawierającego takich postanowień (wzorzec obowiązujący w Spółce od 17.09.2022 r. stanowi załącznik do niniejszego wniosku)”. Jednocześnie Spółka zobowiązała się do naprawienia skutków swoich naruszeń poprzez:

- 1) opublikowanie na stronie internetowej <http://fgenergy.pl> – w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się w/w decyzji i utrzymywania przez okres 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji - komunikatu informującego o wydanej w sprawie decyzji, zawierającego link do strony internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na której zostanie opublikowana jawna wersja decyzji;
- 2) poinformowanie konsumentów, którzy zawarli ze Spółką (niewykonane na dzień uprawomocnienia się decyzji) umowy zawierające niedozwolone postanowienia umowne zakwestionowane w punktach I.1-1.12 sentencji w/w decyzji, poprzez złożenie w formie wiadomości elektronicznej (na adres poczty elektronicznej podany w umowie), a w przypadku braku adresu poczty elektronicznej w piśmie przekazanym w formie listu poleconego, oświadczenia o ich niestosowaniu (bezskuteczności) wobec konsumentów;
- 3) wprowadzenie zmian w postanowieniach wzorca umów obowiązującego do dnia 16.09.2022 r. (odnośnie tego punktu zobowiązania Spółka zaznaczyła, że został już wykonany).

Należy zwrócić uwagę, iż stosownie do treści art. 23c ust. 1 u.o.k.k., Prezes Urzędu „może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań”, a zatem złożone przez przedsiębiorcę propozycje nie są wiążące dla Prezesa Urzędu. Oznacza to, że Prezes Urzędu może nie skorzystać z uprawnienia przewidzianego w tym przepisie.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu nie skorzystał z powyższego uprawnienia.

Przedsiębiorca *de facto* zaprzestał wykorzystywania kwestionowanych postanowień.

W odniesieniu do wniosku w zakresie usunięcia skutków naruszenia, Prezes Urzędu uznał, że przyjęcie przedstawionej propozycji byłoby niecelowe.

Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów zawierających kwestionowane postanowienia, które w niniejszej decyzji zostały uznane za niedozwolone. Składając wniosek Spółka ograniczyła swoje zobowiązanie poinformowania konsumentów tylko do tych, których umowy zawierały kwestionowane postanowienia oraz na dzień uprawomocnienia się decyzji nie zostały wykonane. Oznacza to, że informacje te nie trafiłyby do żadnego z konsumentów, którzy zawarli ze Spółką umowy na podstawie wzorców

zawierających niedozwolone postanowienia lub trafiły do bardzo znikomej ilości takich konsumentów. Wynika to z faktu, że od dnia 16 września 2022 r. Spółka stosuje wzorce umów niezawierające kwestionowanych postanowień oraz z [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]. W piśmie z dnia 9 listopada 2022 r. FG Energy sp. z o.o. przekazała dane dotyczące ilości umów zawartych w poszczególnych okresach. Przykładowo przez okres ok. dwóch miesięcy - od lutego 2021 r. do kwietnia 2021 r. FG Energy sp. z o.o. zawarła [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, co daje ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów miesięcznie. W okresie od marca 2022 r. do września 2022 r., a więc przez okres ok. sześciu miesięcy zawarła [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, co daje już tylko ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umowy miesięcznie. W okresie od 16 września 2022 r. do dnia 27 października 2022 r. FG Energy sp. z o.o. zawarła już tylko [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów.

Spółka nie wykazała również braku skutków stosowania kwestionowanych postanowień ani nie zadeklarowała żadnych zwrotów na rzecz konsumentów.

FG Energy sp. z o.o. została z urzędu wykreślona z rejestru przedsiębiorców KRS w dniu 30 listopada 2022 r. w związku z przekształceniem jej w inną spółkę handlową - BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Na dzień wydawania niniejszej decyzji strona internetowa <http://fgenergy.pl> nie działa.

Obowiązek w zakresie środków usunięcia trwających skutków naruszeń (pkt II sentencji decyzji)

Zgodnie z art. 23b ust. 2 u.o.k.k. w decyzji o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującej jego wykorzystywania, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a u.o.k.k., w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do poinformowania konsumentów, będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca, o którym mowa w ust. 1, o uznaniu za niedozwolone postanowienia tego wzorca - w sposób określony w decyzji; złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu zdecydował o nałożeniu na Przedsiębiorcę środków usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych określonych w punkcie I niniejszej decyzji w postaci obowiązków:

- 1) skierowania listem zwykłym oraz e-mailem - w terminie 3 (trzech) miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji - do konsumentów, którzy zawarli umowy z FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie jako poprzednikiem prawnym FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie lub z FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie (obecnie: BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie) w oparciu o wzorce umów, zawierające postanowienia, o których mowa w punkcie I niniejszej decyzji, sformułowanej w sposób czytelny i zrozumiały pisemnej informacji o uznaniu przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowień

wzorców umów, o których mowa w punkcie I niniejszej decyzji o treści, jak w pkt II.1 sentencji decyzji,

2) opublikowania na oficjalnej stronie internetowej BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) w terminie 14 (czternastu) dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji - oświadczenia o treści, jak w pkt II.2 sentencji decyzji w sposób określony w ww. punkcie.

Postanowienia określone w punkcie I sentencji niniejszej decyzji zawarte są we wzorcach umownych, których zgodnie z oświadczeniem Przedsiębiorcy Spółka zaprzestała stosowania w obrocie z udziałem konsumentów. Z ustaleń Prezesa Urzędu wynika jednakże, że skutki stosowania postanowień umownych, o których mowa w art. 23a u.o.k.k. nie zostały dotychczas przez Spółkę w żaden sposób usunięte. Tym samym skierowanie listem zwykłym oraz e-mailem do konsumentów, którzy zawarli umowy z FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie jako poprzednikiem prawnym FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie lub z FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie (obecnie: BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie) w oparciu o wzorce umów, zawierające postanowienia, o których mowa w punkcie I niniejszej decyzji informacji o niedozwolonym charakterze ww. postanowień, umożliwi konsumentom podjęcie decyzji o ewentualnym dochodzeniu swoich indywidualnych roszczeń na drodze cywilnoprawnej.

Środek w postaci obowiązku publikacji oświadczenia o wskazanej treści, w ocenie Prezesa Urzędu, pozwoli zrealizować przede wszystkim cele informacyjne i edukacyjne decyzji. Informacja o wydaniu decyzji zostanie zamieszczona na stronie internetowej Przedsiębiorcy, dostępnej wszystkim konsumentom.

Nażalenie na Przedsiębiorcę obowiązków, o których mowa w punkcie II decyzji, ma na celu zapewnienie, że każdy konsument, który zawarł umowę z Przedsiębiorcą w oparciu o wzorce umów zawierające postanowienia, o których mowa w punkcie I niniejszej decyzji, otrzyma informację, że ww. postanowienia zostały uznane za niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ §1 kc, a tym samym, iż nie są one dla niego wiążące.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt II sentencji niniejszej decyzji.

Nażalenie przez Prezesa Urzędu kary pieniężnej (pkt III sentencji decyzji)

W toku postępowania, w dniu 1 stycznia 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy o prawach konsumenta oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 2581, dalej również: „ustawa zmieniająca”). Zmianie uległ m.in. przepis art. 111 ust. 2 u.o.k.k. Zgodnie jednak z art. 8 ustawy o zmianie ustawy o prawach konsumenta oraz niektórych innych ustaw, do postępowań w sprawie naruszenia zakazu określonego w art. 23a lub art. 24 u.o.k.k. wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej (to jest przed dniem 1 stycznia 2023 r.) stosuje się przepisy dotychczasowe. W tym stanie rzeczy, mając na uwadze, że postępowanie w tej sprawie zostało wszczęte w dniu 26 maja 2022 r. zastosowanie znajdą przepisy w dotychczasowym brzmieniu.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 3a u.o.k.k., Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 23a u.o.k.k.

Art. 106 ust. 3 ww. ustawy, wskazujący sposób obliczania obrotu, przewiduje m.in. w pkt 1 że obrót oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Art. 106 ust. 4 stanowi przy tym, że w przypadku gdy przedsiębiorca powstał w wyniku połączenia lub przekształcenia innych przedsiębiorców, obliczając wysokość jego obrotu, o którym mowa w ust. 1, Prezes Urzędu uwzględnia obrót osiągnięty przez tych przedsiębiorców w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie została wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS w dniu 25 listopada 2022 r. i powstała w wyniku przekształcenia FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie.

FG Energy sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie została wykreślona z rejestru przedsiębiorców KRS w dniu 30 listopada 2022 r. Wcześniej z dniem 4 lutego 2022 r. przejęła FG Energy sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie (łączenie przez przejęcie w trybie art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych). Wobec tego, zgodnie z treścią art. 106 ust. 4 u.o.k.k., obliczając wysokość obrotu BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie osiągniętego w 2022 roku należy również uwzględnić obrót FG Energy sp. z o.o. oraz FG Energy sp. z o.o. sp. k.

W roku obrotowym 2022 FG Energy sp. z o.o. osiągnęła obrót z prowadzonej ogółem działalności w wysokości [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł, z czego kwotę [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł stanowi przychód połączonej z nią FG Energy sp. z o.o. sp. k. (*dowód: karty 205-206, 212 oraz 216*).

BO Energy sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie w roku obrotowym 2022 osiągnęła obrót w wysokości [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (*dowód: karty 205 oraz 208-209*).

Wobec powyższego wysokość obrotu osiągniętego przez Spółkę w roku obrotowym 2022 wynosi [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł

Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 kc ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Należy zwrócić uwagę, że ustawodawca wskazał w art. 111 u.o.k.k. te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 u.o.k.k.).

W ocenie Prezesa Urzędu, zgromadzony materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje na stosowanie przez Przedsiębiorcę niedozwolonych postanowień umownych,

a okoliczności sprawy takie jak: charakter stosowanych klauzul, ich szkodliwość i negatywne skutki w sferze ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumentów, jakie mogły one wywołać, przemawiają za zasadnością nałożenia w tym przypadku kary pieniężnej. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że stosowanie zakwestionowanych postanowień umownych miało miejsce w stosunku do wszystkich potencjalnych i licznych klientów Przedsiębiorcy. Kwestionowane postanowienia stosowane są wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Również szeroki zasięg terytorialny działania Przedsiębiorcy obejmujący obszar całego kraju oraz długi okres stosowania wzorców uzasadniają nałożenie kary na Przedsiębiorcę. Tym samym Prezes Urzędu działając w ramach uznania administracyjnego uznał nałożenie na Spółkę kary pieniężnej za celowe.

W ocenie Prezesa Urzędu, zasadnym jest w niniejszej sprawie wymierzenie kary pieniężnej z uwagi na cele prewencji indywidualnej i ogólnej, jak również cel represyjny. Nałożenie kary pieniężnej służyć będzie zatem jako środek odstrasżający Spółkę od stosowania podobnych praktyk w przyszłości (prewencja indywidualna). Rozstrzygnięcie o karze ma również być sygnałem dla innych profesjonalnych uczestników rynku, że tego typu działania nie mogą być podejmowane - pod rygorem sankcji finansowej (prewencja ogólna). Kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dolegliwość dla strony niniejszego postępowania uzasadnioną stwierdzeniem stosowania niedozwolonych postanowień umownych.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 u.o.k.k. kara pieniężna może być nałożona w przypadku, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło co najmniej nieumyślnie. Analiza treści wzorców stosowanych przez Przedsiębiorcę wskazuje na umyślne naruszenie przez Spółkę zakazu wyrażonego w art. 23a u.o.k.k.

Jak wynika z orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011r., sygn. akt III SK 45/10, Sąd rozpoznający sprawę z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu nakładającej karę pieniężną winien rozstrzygnąć, w oparciu o ustalone w sprawie okoliczności faktyczne, czy naruszenie przepisów ustawy było „zawinione”, to jest czy przedsiębiorca miał świadomość, że swoim zachowaniem narusza zakaz praktyk ograniczających konkurencję, lub czy jako profesjonalny uczestnik obrotu mógł (powinien był) taką świadomość mieć. Chodzi zatem o ustalenie świadomości naganności swojego zachowania przez przedsiębiorcę lub też ustalenie powinności posiadania takiej świadomości. Z orzeczenia SOKiK z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie XVII AmA 23/10 wynika z kolei, że: (...) *przy ustaleniu winy umyślnej, należało udowodnić powodowi zamiar stosowania w obrocie niedozwolonych postanowień umownych, (...).*

Z powyższych orzeczeń można zatem wysnuć wniosek, że by móc zarzucić przedsiębiorcy umyślność działania w zakresie stosowania klauzul niedozwolonych, musi on mieć świadomość, iż dana klauzula jest niedozwolona lub taką świadomość mieć powinien oraz mieć zamiar stosowania takiej klauzuli we własnym wzorcu.

Spółka jako profesjonalista ma obowiązek w swoich działaniach skierowanych wobec konsumentów uwzględnić obowiązujące przepisy prawa, w tym określające jakie postanowienia mogą spełniać przesłanki niedozwolonych postanowień umownych. Z racji posługiwania się wzorcami umownymi w obrocie z konsumentami Spółka powinna zwrócić

szczególną uwagę na przepisy art. 385¹ § 1 i art. 385³ Kodeksu cywilnego oraz zakaz wynikający z art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Należy także zauważyć, że tworzenie wzorców umów, zwłaszcza dokonywane przez profesjonalny podmiot, nie jest przypadkowe. Nie jest też efektem spontanicznych działań. Przeciwnie, w przekonaniu Prezesa Urzędu, każde postanowienie wzorca umowy jest szczegółowo analizowane i dobierane pod kątem wywoływanych nim skutków. Doświadczenie życiowe wskazuje, że tworzenie wzorców umów, które pociągają za sobą znaczne zaangażowanie czasowe a także merytoryczne twórców i trud organizacyjny jest poprzedzone szczegółową analizą prawną tworzonych zapisów oraz analizą skutków, jakie one wywołują. Trudno zatem uznać, że zapisy stosowanych w ramach działalności gospodarczej wzorców umów były tworzone przypadkowo i niecelowo.

W ocenie Prezesa Urzędu wolą Spółki było takie ukształtowanie praw i obowiązków, które cechują się niekorzystną dla konsumentów asymetrią i pogarszają ich sytuację.

Zgodnie z art. 111 ust. 1 pkt 1 u.o.k.k., wysokość nakładanej kary pieniężnej ustalana jest z uwzględnieniem w szczególności okoliczności naruszenia przepisów tej ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia przepisów u.o.k.k., przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia, biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu bierze również pod uwagę okoliczności łagodzące lub obciążające, które wystąpiły w sprawie. Zgodnie z art. 111 ust. 3 pkt 2 u.o.k.k., okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 u.o.k.k. wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonaniem naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

Przy ustaleniu wysokości kar w niniejszej sprawie Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów u.o.k.k. oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszeń. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

Podstawę obliczenia wysokości kary w niniejszym postępowaniu stanowi obrót Spółki osiągnięty w 2022 r., potwierdzony przekazanymi przez Spółkę rachunkami zysków i strat za 2022 r., który wyniósł [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.1 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył

ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.1 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Postanowienie wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.1 sentencji decyzji odnosi się do akceptacji przedmiotu umowy niezgodnego z oczekiwaniami konsumenta. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na niebagatelną wartość przedmiotu umowy, którą można określić w przedziale od kilkunastu do kilkudziesięciu tysięcy złotych. Wskazać również należy, że z wyjaśnień Spółki wynika, że na podstawie wzorców umowy zawierających to postanowienie zostało zawartych ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od sierpnia 2020 r. do lutego 2021 r. zawarli umowę na podstawie omawianego wzorca. Wskazać należy, że Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy pn.: „Ogólne Warunki Współpracy” obowiązujących od 14 sierpnia 2020 r. do 21 lutego 2021 r. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie krócej niż przez rok, Prezes Urzędu ocenił, iż okres stosowania postanowienia określonego w pkt I.1 sentencji decyzji nie był długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

W ocenie Prezesa Urzędu treść kwestionowanego postanowienia nie była dziełem przypadku, ani też efektem niezamierzonych działań. Odnosząc się do postawionego zarzutu w zakresie tego postanowienia, Przedsiębiorca wyjaśnił, że uzasadnieniem biznesowym wprowadzenia zobowiązania konsumenta do zatwierdzenia projektu był występujący problem braku porozumienia między nim a konsumentem co do rozmieszczenia instalacji na dachu z uwzględnieniem aspektów wizualnych i preferencji konsumenta. Przedsiębiorca był więc świadomy tego, że po pierwsze, rozmieszczenie (tym bardziej lokalizacja) instalacji

fotowoltaicznej ma dla konsumenta znaczenie, a po drugie, konsument nie zawsze zgodzi się z koncepcją Przedsiębiorcy wyrażoną w projekcie. Wobec tego żeby uniknąć sporu w tym zakresie i zapewnić sobie możliwość wykonania montażu instalacji Przedsiębiorca zobowiązał konsumenta do zatwierdzenia projektu. Tak więc celem zamieszczenia tego postanowienia było zapewnienie sobie przez Przedsiębiorcę możliwości wykonania, nawet bez względu na preferencje konsumenta, montażu instalacji fotowoltaicznej i obciążenia go kosztami wykonania umowy, której przedmiot mógł być niezgodny z jego potrzebami, oczekiwaniami, a także ze względu na stosowanie innego niedozwolonego postanowienia (por. pkt. I.9 sentencji decyzji) również niezgodny z umową. W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca miał świadomość i wiedzę, że takie rozwiązanie jest korzystne tylko dla niego, a przez to godzi w równowagę kontraktową stron i może doprowadzić, że konsument otrzyma przedmiot umowy niezgodny z jego potrzebami i oczekiwaniami. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenie ma charakter umyślny.

Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienie z dniem 22 lutego 2021 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za zaniechanie stosowania wzorca umowy zawierającego kwestionowane postanowienie, jeszcze na etapie przed wszczęciem niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności: łagodząca i obciążające oraz przyznane im wagi powodują podwyższenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.1 sentencji niniejszej decyzji na kwotę **295 810 zł (słownie: dwieście dziewięćdziesiąt pięć tysięcy osiemset dziesięć złotych)** w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k..

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.1 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.2 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia, o którym mowa w pkt I.2 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem braku szacunku i nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Postanowienie, o którym mowa w pkt I.2 sentencji narzuca konsumentom obowiązek zatwierdzenia projektu instalacji fotowoltaicznej w bardzo krótkim trzydniowym terminie oraz sankcjonuje jego akceptację w przypadku braku zgłoszenia uwag w tym terminie. W przypadku gdy konsument nie zdąży w narzuconym przez Spółkę terminie zapoznać się z otrzymanym projektem i zgłosić do niego uwagi, kwestionowane postanowienie może doprowadzić do sytuacji, w której konsument otrzyma przedmiot umowy niezgodny z jego oczekiwaniami bądź potrzebami i będzie zobowiązany do zapłaty za usługę, której przedmiot nie będzie dla niego zadowalający. Nie bez znaczenia pozostaje tutaj wartość przedmiotu umowy, która wynosiła od kilkunastu do nawet kilkudziesięciu tysięcy złotych. Wskazać również należy, że z wyjaśnień Spółki wynika, że na podstawie wzorców umów zawierających to postanowienie zostało zawartych ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy zawarli umowy na podstawie wzorców stosowanych od 22 lutego 2021 r. do 15 września 2022 r. Wskazać należy, że Spółka zawarła ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również długi okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy pn.: „Umowa sprzedaży” obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 15 września 2022 r. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie ponad rok, Prezes Urzędu ocenił okres stosowania postanowienia określonego w pkt I.2 sentencji decyzji jako długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

We wzorcach umowy stosowanych bezpośrednio przed tymi, które zawierają postanowienie kwestionowane w niniejszym punkcie Spółka zamieszczała już postanowienie obligujące konsumenta do zatwierdzenia projektu. Zmieniając i wprowadzając kolejne wzorce Spółka wzmocniła jeszcze swoją pozycję nie tylko obligując konsumenta do zatwierdzenia projektu, ale dodatkowo jeszcze ograniczając czas na zapoznanie się z nim do trzech dni i wprowadzając domniemanie jego akceptacji po upływie tego terminu. Zatem, w ocenie Prezesa Urzędu, treść kwestionowanego postanowienia nie była dziełem przypadku, ani też efektem niezamierzonych działań. Jak zostało to szczegółowo opisane w części uzasadniającej niedozwolony charakter niniejszego postanowienia, Przedsiębiorca podzielił przedmiot umowy na dwa etapy, gdzie Etap I obejmował wykonanie usługi zaprojektowania instalacji, a wizualizacja stanowiła projekt, czyli przedmiot wykonanej przez Przedsiębiorcę usługi zaprojektowania instalacji fotowoltaicznej. Ponieważ Przedsiębiorca sam wskazał, że uzasadnieniem biznesowym wprowadzenia zobowiązania konsumenta do zatwierdzenia projektu był występujący problem braku porozumienia między nim a konsumentem co do rozmieszczenia instalacji na dachu z uwzględnieniem aspektów wizualnych i preferencji konsumenta, to należy uznać, iż był świadomy tego, że rozmieszczenie instalacji fotowoltaicznej ma dla konsumenta znaczenie i konsument nie zawsze zgodzi się z koncepcją Przedsiębiorcy wyrażoną w projekcie. Wobec tego żeby uniknąć sporu w tym zakresie Spółka nie tylko zobligowała konsumenta do zatwierdzenia projektu w terminie trzech dni, ale jeszcze wprowadziła domniemanie takiej akceptacji w przypadku braku zgłoszenia uwag w tym terminie. Nie ma więc wątpliwości, że celem zamieszczenia przez Przedsiębiorcę tego postanowienia było ograniczenie do minimum czasu na zapoznanie się z projektem, zobligowanie konsumenta do jego zatwierdzenia i przyznanie sobie możliwości samodzielnego stwierdzenia, że spełnione świadczenia w zakresie wykonania usługi zaprojektowania instalacji fotowoltaicznej jest zgodne z jego oczekiwaniami. W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca miał świadomość i wiedzę, że takie rozwiązanie jest korzystne tylko dla niego, a przez to godzi w równowagę kontraktową stron i może ostatecznie doprowadzić, że konsument otrzyma przedmiot umowy niezgodny z jego potrzebami i oczekiwaniami. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenie ma charakter umyślny. Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zmianę kwestionowanego postanowienia, która nie może być jednak uznana za zupełne zaniechanie stosowania tego niedozwolonego postanowienia. Wprowadzając zmiany we wzorcu umowy obowiązującym od 16 września 2022 r. Spółka co prawda zrezygnowała z domniemania akceptacji wizualizacji w przypadku braku zgłoszenia uwag w określonym terminie, nadal jednak termin ten określa na 3 dni. A taki termin, jak zostało to opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji, jest w opinii Prezesa Urzędu zbyt krótki.

Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za podjęte przez Spółkę działania zmierzające do zaniechania stosowania niedozwolonego postanowienia Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślnego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności: łagodząca i obciążająca oraz przyznane im wagi powodują podwyższenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.2 sentencji niniejszej decyzji na kwotę **1 568 851 zł (słownie: jeden milion pięćset sześćdziesiąt osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt jeden złotych)** w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k..

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.2 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.3 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.3 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Postanowienie wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.3 sentencji decyzji zawiera niejednoznaczne i ogólnikowe określenie „niekorzystne warunki atmosferyczne”. Pozwala to Spółce, w trakcie wykonywania umowy, na jednostronną ocenę, czy takie warunki w ogóle zaistniały i przez jaki okres trwały. Na mocy tego postanowienia Spółka zastrzega sobie również możliwość zupełnie swobodnego i niemożliwego dla konsumenta do przewidzenia wydłużenia terminu montażu, co sprawia, iż konsument nie znając terminu wykonania umowy nie będzie mógł skutecznie go egzekwować. Wskazać również należy, że z wyjaśnień Spółki wynika, że na

podstawie kwestionowanych wzorców umownych zawierających kwestionowane postanowienie Spółka zawarła z konsumentami około [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od sierpnia 2020 r. do września 2022 r. zawarli umowy na podstawie omawianego wzorca. Wskazać należy, że Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również długi okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy obowiązujących od 14 sierpnia 2020 r. do 15 września 2022 r. pn.: „Ogólne Warunki Współpracy”. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie ponad rok, Prezes Urzędu ocenił okres stosowania postanowienia określonego w pkt I.3 sentencji decyzji jako długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca decydując się na zamieszczenie we wzorcu umowy kwestionowanego postanowienia miał na celu zabezpieczenie wyłącznie swoich interesów i był świadomy tego, że nastąpi to kosztem interesów konsumentów. Przedsiębiorca nie dość, że ustalił bardzo długi termin montażu instalacji fotowoltaicznej, bo aż dziewięćdziesięciodniowy, to jeszcze zastrzegł sobie, i to bez żadnych czasowych ograniczeń możliwość jego wydłużenia. W ten sposób Przedsiębiorca zabezpieczył sobie możliwość realizacji zobowiązań wynikających z umowy praktycznie w dowolnym czasie, bez konieczności dotrzymania umówionego terminu i bez obaw ponoszenia związanych z tym negatywnych konsekwencji. Przedsiębiorca nie określając o ile termin montażu może być wydłużony pozbawił konsumenta możliwości skutecznego egzekwowania tego terminu. Przedsiębiorca dodatkowo wzmocnił swoją pozycję kosztem interesów konsumentów ponieważ używając nieostrego pojęcia „*niekorzystne warunki atmosferyczne*” mógł powoływać się na nie dowolnie, bez względu na porę roku i nawet charakterystyczne dla danego sezonu warunki pogodowe. W odpowiedzi na zarzut abuzywności niniejszej klauzuli Przedsiębiorca wskazał, że zastrzegając termin wykonania zobowiązań wynikających z umowy kierował się doświadczeniem i uwzględnił realne warunki rynkowe. Nie jest więc możliwe aby kierując się doświadczeniem nie wziął pod uwagę typowych okoliczności zewnętrznych związanych z charakterystycznymi dla danej pory roku warunkami atmosferycznymi mogącymi mieć wpływ na okres prowadzenia montażu.

Reasumując, treść kwestionowanego postanowienia była efektem zamierzonych działań, a Przedsiębiorca decydując się na jego zamieszczenie we wzorcu umowy kierował

się chęcią zabezpieczenia swoich interesów oraz miał świadomość, że robi to kosztem interesów konsumentów, a tym samym, iż narusza równowagę kontraktową stron. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenie ma charakter umyślny.

Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienie z dnia 16 września 2022 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za zaniechanie stosowania wzorca umowy zawierającego kwestionowane postanowienie, na etapie już po wszczęciu niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności łagodząca i obciążające oraz przyznane im wagi powodują zwiększenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.3 sentencji niniejszej decyzji na kwotę **1 109 288 zł (słownie: jeden milion sto dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt osiem złotych)** w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k.

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.3 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.4 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.4 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa

Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Postanowienie wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.4 sentencji decyzji uprawnia do obciążenia konsumentów kosztami lub zobowiązania ich do wykonania na swój koszt ekspertyzy, w razie powstania już po wykonaniu przez Spółkę audytu, wątpliwości co do wytrzymałości dachu, a w razie niewykonania takiej ekspertyzy do odstąpienia przez Spółkę od umowy bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek opłat na rzecz konsumentów. W ten sposób Spółka obarcza konsumentów ryzykiem i skutkami braku zachowania należytej staranności podczas audytu. Z wyjaśnień Spółki wynika, że na podstawie wzorców umownych zawierających kwestionowane postanowienie Spółka zawarła z konsumentami około [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od sierpnia 2020 r. do września 2022 r. zawarli umowy na podstawie wzorców pn.: „Ogólne Warunki Współpracy”. Wskazać należy, że Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również długi okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy obowiązujących od 14 sierpnia 2020 r. do 15 września 2022 r. pn.: „Ogólne Warunki Współpracy”. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie ponad rok, Prezes Urzędu ocenił okres stosowania postanowienia określonego w pkt I.4 sentencji decyzji jako długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

Spółka zapewniła sobie możliwość korzystania podczas przeprowadzania audytu z wszelkich niezbędnych w jej przekonaniu środków. Miała możliwość oględzin dachu, dokładnego sprawdzenia miejsca montażu i jego stanu technicznego. Zapewniając sobie uzyskanie od konsumentów wszelkich niezbędnych informacji mogła zapoznać się z dokumentami takimi jak np. opis konstrukcji czy projekt budowlany. Posiadała zatem wszelkie narzędzia służące do oceny wytrzymałości dachu w zakresie możliwości wykonania instalacji fotowoltaicznej. Pomimo tego, stosując kwestionowane postanowienie Przedsiębiorca dopuszcza możliwość powstania wątpliwości co do wytrzymałości dachu i na ten wypadek zobowiązuje konsumenta do pokrycia kosztów niezbędnej w tym zakresie ekspertyzy. W ocenie Prezesa Urzędu treść kwestionowanego postanowienia nie była dziełem przypadku, ani też efektem niezamierzonych działań. Celem zamieszczenia tego

postanowienia było przerzucenie na konsumentów całego ryzyka i skutków błędnej oceny wytrzymałości dachu dokonanej przez Przedsiębiorcę. Spółka działając jako profesjonalista miała więc świadomość, lub przynajmniej powinna ją mieć, że takie postanowienie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca wiedział również, że takie rozwiązanie nie jest korzystne dla konsumenta, a przez to godzi w równowagę kontraktową stron. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenie ma charakter umyślny.

Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienie z dniem 16 września 2022 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za zaniechanie stosowania wzorca umowy zawierającego kwestionowane postanowienie, na etapie już po wszczęciu niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności łagodząca i obciążające oraz przyznane im wagi powodują zwiększenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.4 sentencji niniejszej decyzji na kwotę **1 426 228 zł (słownie: jeden milion czterysta dwadzieścia sześć tysięcy dwieście dwadzieścia osiem złotych)** w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k..

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.4 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcu umowy, o których mowa w pkt I.5 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.5 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Postanowienie wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.5 sentencji decyzji uprawnia Spółkę do swobodnego i niemożliwego dla konsumenta do przewidzenia wydłużenia terminu realizacji umowy, co sprawia, iż konsument nie znając tego terminu nie będzie mógł skutecznie go egzekwować. Z wyjaśnień Spółki wynika, że na podstawie wzorców umownych zawierających kwestionowane postanowienie Spółka zawarła z konsumentami około [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od lutego 2021 r. do września 2022 r. zawarli umowy na podstawie wzorców pn.: „Ogólne Warunki Współpracy”. Wskazać należy, że Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również długi okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 15 września 2022 r. pn.: „Ogólne Warunki Współpracy”. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie ponad rok, Prezes Urzędu ocenił okres stosowania postanowienia określonego w pkt I.5 sentencji decyzji jako długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca decydując się na zamieszczenie we wzorcu umowy kwestionowanego postanowienia miał na celu zabezpieczenie wyłącznie swoich interesów i był świadomy tego, że nastąpi to kosztem interesów konsumentów. Przedsiębiorca zwolnił się z obowiązku dotrzymania wskazanego w umowie terminu na wykonanie montażu instalacji fotowoltaicznej zawieszając bieg terminów, bez żadnych czasowych ograniczeń, na czas wykonania ekspertyz lub prac, których wykonanie przy zachowaniu należytej staranności powinien przewidzieć. W ten sposób Przedsiębiorca zabezpieczył sobie możliwość realizacji zobowiązań wynikających z umowy praktycznie w dowolnym czasie, bez konieczności dotrzymania umówionego terminu i bez obaw ponoszenia

związanych z tym negatywnych konsekwencji. Przedsiębiorca nie określając o ile termin montażu może być wydłużony pozbawił konsumenta możliwości skutecznego egzekwowania tego terminu. Spółka działając jako profesjonalista miała więc świadomość, lub przynajmniej powinna ją mieć, że takie postanowienie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca decydując się na jego zamieszczenie we wzorcu umowy kierował się chęcią zabezpieczenia swoich interesów oraz miał świadomość, że robi to kosztem interesów konsumentów, a tym samym, iż narusza równowagę kontraktową stron. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenie ma charakter umyślny.

Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienie z dniem 16 września 2022 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za zaniechanie stosowania wzorca umowy zawierającego kwestionowane postanowienie, na etapie już po wszczęciu niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności łagodząca i obciążające oraz przyznane im wagi powodują zwiększenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.5 sentencji niniejszej decyzji na kwotę **1 109 288 zł (słownie: jeden milion sto dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt osiem złotych)** w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k..

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.5 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.6 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył

ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.6 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Postanowienie wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.6 sentencji decyzji wyłącza odpowiedzialność Spółki za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy, w tym opóźnienie, z powodu zamieci śnieżnej lub burzy, a więc okoliczności, które w świetle obowiązującego prawa nie stanowią podstawy do takiego wyłączenia. Z wyjaśnień Spółki wynika, że na podstawie wzorców umownych zawierających kwestionowane postanowienie Spółka zawarła z konsumentami około [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od sierpnia 2020 r. do września 2022 r. zawarli umowy na podstawie wzorców pn.: „Ogólne Warunki Współpracy”. Wskazać należy, że Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również długi okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy obowiązujących od 14 sierpnia 2020 r. do 15 września 2022 r. pn.: „Ogólne Warunki Współpracy”. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie ponad rok, Prezes Urzędu ocenił okres stosowania postanowienia określonego w pkt I.6 sentencji decyzji jako długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca decydując się na zamieszczenie we wzorcu umowy kwestionowanego postanowienia miał na celu zwolnienie się z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy z powodu zamieci śnieżnej lub burzy. Treść tego postanowienia nie była dziełem przypadku, ani też efektem niezamierzonych działań. Przedsiębiorca jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego miał, a przynajmniej powinien mieć wiedzę, że okolicznością wyłączającą odpowiedzialność przedsiębiorcy może być siła wyższa oraz że zjawiska atmosferyczne nawet nacechowane gwałtownością i

stwarzające zagrożenie, ale występujące regularnie, corocznie są typowe i nie stanowią zjawiska siły wyższej. Zatem Spółka wiedziała, że wyłączenie odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy z powodu zamieci śnieżnej lub burzy jest niedozwolonym postanowieniem umownym. W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca decydując się na jego zamieszczenie we wzorcu umowy kierował się chęcią zabezpieczenia swoich interesów oraz miał świadomość, że robi to kosztem interesów konsumentów, a tym samym, iż narusza równowagę kontraktową stron. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenie ma charakter umyślny.

Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienie z dnia 16 września 2022 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia, co uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary.

Za zaniechanie stosowania wzorca umowy zawierającego kwestionowane postanowienie, na etapie już po wszczęciu niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności łagodząca i obciążająca oraz przyznane im wagi powodują zwiększenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.6 sentencji niniejszej decyzji na kwotę 1 109 288 zł (słownie: **jeden milion sto dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt osiem złotych**) w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k..

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.6 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.7 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.7 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Postanowienie wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.7 sentencji decyzji uprawnia do podwyższenia wynagrodzenia po zawarciu umowy. Z wyjaśnień Spółki wynika, że na podstawie wzorców umownych zawierających kwestionowane postanowienie Spółka zawarła z konsumentami około [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od lutego 2021 r. do marca 2022 r. zawarli umowy na podstawie wzorców pn.: „Umowa sprzedaży”. Wskazać należy, że Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również długi okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. pn.: „Umowa sprzedaży”. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie ponad rok, Prezes Urzędu ocenił okres stosowania postanowienia określonego w pkt I.7 sentencji decyzji jako długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

W ocenie Prezesa Urzędu treść kwestionowanego postanowienia była efektem zamierzonych działań. Przedsiębiorca w jednym postanowieniu wskazał, że podana cena obejmuje całkowity koszt realizacji Etapu II zastrzegając jednocześnie możliwość jej podwyższenia. Każdy z uczestników rynku, a tym bardziej profesjonalista, posiada wiedzę, że jednostronna zmiana ustalonego w umowie wynagrodzenia jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i narusza interes kontrahenta. Nie może być więc mowy o jakiegokolwiek przypadkowości, czy też braku świadomości lub wiedzy w tym zakresie. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenie ma charakter umyślny.

Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienie z dniem 23 marca 2022 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia,

obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezesa Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za zaniechanie stosowania wzorca umowy zawierającego kwestionowane postanowienie, jeszcze na etapie przed wszczęciem niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności: łagodząca i obciążające oraz przyznane im wagi powodują podwyższenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.7 sentencji niniejszej decyzji na kwotę **1 183 241 zł (słownie: jeden milion sto osiemdziesiąt trzy tysiące dwieście czterdzieści jeden złotych)** w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k..

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.7 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.8 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.8 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Postanowienie wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.8 sentencji decyzji uprawnia konsumenta, w przypadku braku możliwości rozpoczęcia montażu instalacji fotowoltaicznej z winy Przedsiębiorcy, jedynie do

odstąpienia od umowy bez ponoszenia kosztów, ale tylko za Etap II. W analogicznej sytuacji braku możliwości rozpoczęcia montażu z winy konsumenta, Spółka zastrzega na swoją rzecz karę umowną w wysokości 1000 zł brutto oraz uprawnienie do dochodzenia kwoty odszkodowania przewyższającej tę karę. Z wyjaśnień Spółki wynika, że na podstawie wzorców umownych zawierających kwestionowane postanowienie Spółka zawarła z konsumentami około [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od lutego 2021 r. do marca 2022 r. zawarli umowy na podstawie wzorców pn.: „Umowa sprzedaży”. Wskazać należy, że Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również długi okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy obowiązujących od 22 lutego 2021 r. do 22 marca 2022 r. pn.: „Umowa sprzedaży”. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie ponad rok, Prezes Urzędu ocenił okres stosowania postanowienia określonego w pkt I.8 sentencji decyzji jako długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca decydując się na zamieszczenie we wzorcu umowy kwestionowanego postanowienia działał z pełną świadomością oraz zgodą na ograniczenie praw i pogorszenie sytuacji konsumentów. Przedsiębiorca zastrzegł, że w przypadku braku montażu z jego winy konsument będzie mógł bezkosztowo odstąpić od umowy w zakresie Etapu II. W ocenie Prezesa Urzędu treść kwestionowanego postanowienia nie była dziełem przypadku, ani też efektem niezamierzonych działań. Po pierwsze, z pełną świadomością Przedsiębiorca wskazał na możliwość bezkosztowego odstąpienia konsumenta od umowy tylko w zakresie Etapu II. Po drugie, mógł mieć nadzieję, że konsument korzystając ze wskazanego mu rozwiązania, skorzysta tylko z niego i zrezygnuje z dochodzenia swoich praw zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. Po trzecie, w analogicznej sytuacji, gdy to z winy konsumenta miało nie dojść do montażu instalacji, Przedsiębiorca zastrzegł na swoją rzecz karę umowną i dodatkowo uprawnienie do dochodzenia kwoty odszkodowania przewyższającej karę umowną. Przedsiębiorca działając jako profesjonalista miała więc świadomość, że takie postanowienie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenie ma charakter umyślny. Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienie z dniem 23 marca

2022 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za zaniechanie stosowania wzorca umowy zawierającego kwestionowane postanowienie, jeszcze na etapie przed wszczęciem niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności: łagodząca i obciążające oraz przyznane im wagi powodują podwyższenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.8 sentencji niniejszej decyzji na kwotę 1 331 146 zł (**słownie: jeden milion trzysta trzydzieści jeden tysięcy sto czterdzieści sześć złotych**) w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k..

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.8 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.9 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.9 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Zgodnie z postanowieniem wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.9 sentencji decyzji, Arkusz Ustaleń Montażowych/Arkusz Audytu

Technicznego - dokument zawierający wszelkie ustalenia i szczegóły techniczne, w tym miejsce montażu instalacji oraz zakres usług dodatkowo płatnych - nie stanowi integralnej części umowy, a w razie konieczności może być jednostronnie modyfikowany przez Przedsiębiorcę. *Ad extremum* prowadzi to do sytuacji, w której konsument nie otrzyma przedmiotu umowy zgodnego z jego oczekiwaniami i zawartą umową. Z wyjaśnień Spółki wynika, że na podstawie wzorców umownych zawierających kwestionowane postanowienie Spółka zawarła z konsumentami około [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od października 2020 r. do września 2022 r. zawarli z Przedsiębiorcą umowę na podstawie wzorców pn.: „Umowa sprzedaży”. Wskazać należy, że Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również długi okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy obowiązujących od 30 października 2020 r. do 15 września 2022 r. pn.: „Umowa sprzedaży”. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie ponad rok, Prezes Urzędu ocenił okres stosowania postanowienia określonego w pkt 1.9 sentencji decyzji jako długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

W ocenie Prezesa Urzędu treść kwestionowanego postanowienia nie była dziełem przypadku, ani też efektem niezamierzonych działań. Zamieszczając to postanowienie we wzorcu umowy Przedsiębiorca zapewnił sobie możliwość jednostronnej modyfikacji Arkusza i jednocześnie pozbawił konsumenta prawa do powoływania się na poczynione i zamieszczone w tym Arkuszu ustalenia. W ocenie Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca miał świadomość i wiedzę, że takie rozwiązanie jest korzystne tylko dla niego, a przez to godzi w równowagę kontraktowa stron i może doprowadzić do sytuacji, w której konsument otrzyma przedmiot umowy niezgodny z jego oczekiwaniami i potrzebami. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenie ma charakter umyślny.

Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienie z dniem 16 września 2022 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za zaniechanie stosowania wzorca umowy zawierającego kwestionowane postanowienie, na etapie już po wszczęciu niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności łagodząca i obciążająca oraz przyznane im wagi powodują zwiększenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.9 sentencji niniejszej decyzji na kwotę **1 426 228 zł (słownie: jeden milion czterysta dwadzieścia sześć tysięcy dwieście dwadzieścia osiem złotych)** w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k.

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.9 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcu umowy, o których mowa w pkt I.10 i I.11 sentencji decyzji.

Mając na uwadze, że postanowienia, o których mowa w pkt I.10 i I.11 sentencji decyzji są tożsame co do treści i dotyczą możliwości podwyższenia wynagrodzenia za usługi dodatkowo płatne, Prezes Urzędu zdecydował o wymierzeniu jednej kary łącznie za stosowanie tych postanowień. Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w pkt I.10 i I.11 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienia zostały zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie tych klauzul jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienia wywołują negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Zgodnie z postanowieniem wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.10 sentencji decyzji, Przedsiębiorca może podnieść określone w umowie wynagrodzenie za użycie podnośnika. W oparciu o postanowienie, o którym mowa w pkt. I.11 sentencji decyzji Przedsiębiorca może podnieść określone w umowie wynagrodzenie

za wszystkie dodatkowo płatne usługi. Z wyjaśnień Spółki wynika, że w oparciu o wzorce umów zawierające kwestionowane postanowienia Spółka zawarła z konsumentami około [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienia miały zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od października 2020 r. do września 2022 r. zawarli z Przedsiębiorcą umowy w oparciu o wzorce pn.: „Arkusze Ustaleń Montażowych”/„Arkusze Audytu Technicznego”. Wskazać należy, że Spółka zawarła ponad [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również długi okres stosowania zakwestionowanych postanowień umownych. Postanowienia te znajdowały się we wzorcach umowy obowiązujących od 30 października 2020 r. do 15 września 2022 r. pn.: „Arkusze Ustaleń Montażowych”/„Arkusze Audytu Technicznego”. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie ponad rok, Prezes Urzędu ocenił okres stosowania postanowień określonych w pkt I.10 i I.11 sentencji decyzji jako długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

W ocenie Prezesa Urzędu treść kwestionowanych postanowień była efektem zamierzonych działań i miała na celu zabezpieczenie się na wypadek konieczności przeprowadzenia dodatkowych prac, które gdyby Przedsiębiorca dokonał audytu z zachowaniem należytej staranności powinien konsumentowi wskazać i ująć w umówionej cenie. Przedsiębiorca jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego, bez wątplenia posiada wiedzę, że jednostronna zmiana ustalonego w umowie wynagrodzenia jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i narusza interes kontrahenta, którym w tym przypadku jest konsument czyli słabsza strona. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Spółce naruszenia mają charakter umyślny.

Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienia z dniem 16 września 2022 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za zaniechanie stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienia, na etapie już po wszczęciu niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność

obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności łagodząca i obciążające oraz przyznane im wagi powodują zwiększenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonych postanowień wzorca umowy określonych w pkt I.10 i I.11 sentencji niniejszej decyzji na kwotę **1 267 758 zł (słownie: jeden milion dwieście sześćdziesiąt siedem tysięcy siedemset pięćdziesiąt osiem złotych)** w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k..

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.10 sentencji niniejszej decyzji.

Kara pieniężna z tytułu stosowania niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.12 sentencji decyzji.

Przy ustaleniu wysokości kary Prezes Urzędu wziął pod uwagę: okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy, które zostały opisane szczegółowo we wcześniejszej części decyzji oraz okres, stopień i skutki rynkowe naruszenia. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kary powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

W zakresie stosowania przez Przedsiębiorcę niedozwolonego postanowienia umownego we wzorcu umowy, o którym mowa w pkt I.12 sentencji decyzji, Prezes Urzędu przy nakładaniu kary uwzględnił okoliczność, że kwestionowane postanowienie zostało zawarte we wzorcu umownym stworzonym przez Przedsiębiorcę jako profesjonalistę i stosowanym wobec konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie ma wątpliwości, że zastosowanie klauzuli niedozwolonej jest przejawem nierównorzędnego traktowania konsumentów. Prezes Urzędu wziął przy tym pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie wywołuje negatywne skutki w odniesieniu do zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych interesów konsumentów. Postanowienie wzorca umowy, o którym mowa w pkt I.12 sentencji decyzji uprawnia Przedsiębiorcę, w przypadku braku możliwości technicznych wykonania montażu instalacji, do odstąpienia od umowy oraz obciążenia konsumenta poniesionymi kosztami. W ten sposób Spółka obarcza konsumentów ryzykiem i skutkami braku zachowania należytej staranności podczas audytu. Wskazać również należy, że z wyjaśnień Spółki wynika, że na podstawie wzorców umowy zawierających to postanowienie zostało zawartych około [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów. W ocenie Prezesa Urzędu, stopień naruszenia zarzucanego Przedsiębiorcy jest znaczny. Zgodnie z art. 111 u.o.k.k. stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która

stanowiła przedmiot naruszenia. Przedsiębiorca działa jako profesjonalista, a stosowane przez niego postanowienia uderzają w konsumentów jako słabszych uczestników obrotu. Zdaniem Prezesa Urzędu również skutki rynkowe omawianego naruszenia mają szeroki zakres, bowiem kwestionowane postanowienie miało zastosowanie do wszystkich konsumentów, którzy w okresie od października 2020 r. do lutego 2021 r. zawarli umowę na podstawie omawianego wzorca. Wskazać należy, że Spółka zawarła blisko [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] umów, wpływając negatywnie na sytuację konsumentów. Nie bez znaczenia pozostaje również szeroki zasięg terytorialny stosowania wzorców, obejmujący obszar całego kraju.

Prezes Urzędu rozstrzygając wagę naruszeń uwzględnił również okres stosowania zakwestionowanego postanowienia umownego. Postanowienie to znajdowało się we wzorcach umowy pn.: „Ogólne Warunki Współpracy” obowiązujących od 30 października 2020 r. do 21 lutego 2021 r. Zważywszy, że kwestionowane wzorce pozostawały w obrocie krócej niż przez rok, Prezes Urzędu ocenił, iż okres stosowania postanowienia określonego w pkt I.12 sentencji decyzji nie był długotrwały.

Na tej podstawie Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu Przedsiębiorcy, tj. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] zł (słownie: [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA]).

W ocenie Prezesa Urzędu treść kwestionowanego postanowienia nie była dziełem przypadku, ani też efektem niezamierzonych działań, a Przedsiębiorca decydując się nie jego zamieszczenie we wzorcu umowy kierował się chęcią zabezpieczenia swoich interesów i był świadomy tego, że nastąpi to kosztem interesów konsumentów. Celem zamieszczenia tego postanowienia było przerzucenie na konsumentów całego ryzyka i skutków błędnej oceny możliwości technicznych wykonania instalacji fotowoltaicznej. Spółka działając jako profesjonalista miała świadomość, lub przynajmniej powinna ja mieć, że takie postanowienie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, a tym samym godzi w równowagę kontraktową stron. Wobec tego należało uznać, że zarzucone Przedsiębiorcy naruszenie ma charakter umyślny.

Prezes Urzędu za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie przez Spółkę stosowania wzorców umowy zawierających kwestionowane postanowienie z dnia 22 lutego 2021 r. Z kolei za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał znaczny zasięg terytorialny naruszenia, obejmujący terytorium całego kraju. Wskazać należy, że z oferty usług świadczonych przez Przedsiębiorcę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument, bez względu na miejsce zamieszkania. Za okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał też umyślność stwierdzonego naruszenia.

Za zaniechanie stosowania wzorca umowy zawierającego kwestionowane postanowienie, jeszcze na etapie przed wszczęciem niniejszego postępowania, Prezes Urzędu postanowił obniżyć kwotę bazową o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, okoliczność obciążająca w postaci znacznego zasięgu terytorialnego naruszenia uzasadnia w ocenie Prezesa Urzędu podwyższenie kwoty bazowej o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %, zaś okoliczność obciążająca w postaci umyślności stwierdzonego naruszenia uzasadnia zwiększenie kwoty bazowej kary o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Wskazane powyżej okoliczności: łagodząca i obciążająca oraz przyznane im wagi powodują podwyższenie kwoty bazowej łącznie o [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] %.

Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu ustalił wysokość kary za stosowanie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy określonego w pkt I.12 sentencji niniejszej decyzji na kwotę **591 620 zł (słownie: pięćset dziewięćdziesiąt jeden tysięcy sześćset dwadzieścia złotych)** w zaokrągleniu. Kwota ustalonej wyżej kary stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2022 r. oraz stanowi ok. [TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA] % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 6 u.o.k.k..

Kara ta jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III.11 sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 u.o.k.k., kary pieniężne należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O Warszawa 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Koszty postępowania (pkt IV sentencji decyzji)

Zgodnie z art. 80 u.o.k.k., Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. Zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.k.k., jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania.

Zgodnie z art. 263 § 1 kpa, do kosztów postępowania zalicza się (...) koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Zgodnie z art. 264 § 1 kpa jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

W wyniku przeprowadzonego postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorców umowy za niedozwolone, Prezes Urzędu w pkt I.1-I.12 uznał postanowienia wzorców umów stosowane przez BO Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dawniej: FG Energy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie) za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc i zakazał ich wykorzystywania.

Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną postępowania. W związku z powyższym, postanowiono obciążyć stronę postępowania kosztami postępowania w wysokości 56,50 zł (słownie: pięćdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy).

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa **Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000** w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt IV sentencji decyzji.

Pouczenia:

Zgodnie z art. 112 ust. 3 u.o.k.k. karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 u.o.k.k. w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 1805 ze zm. dalej jako „kpc”) - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi, ul. Traugutta 25, 90-113 Łódź.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt V sentencji niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 264 § 1 kpa w zw. z art. 80 u.o.k.k. oraz stosownie do art. 81 ust. 5 u.o.k.k. w związku z 479³² kpc, przedsiębiorcy przysługuje prawo wniesienia zażalenia do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi, ul. Traugutta 25, 90-113 Łódź.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1125 ze zm.), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1.000 zł. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w zw. z art. 32 ust. 2 ww. ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 500 zł.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Ust. 2 ww. art. stanowi zaś, że spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki. Zgodnie z art. 105 ust. zd.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1, § 3 i § 4 kpc strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaze, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

*Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury*

Tomasz Dec

